

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen

kallas härmed till sammanträde **tisdagen den 4 mars 2025 kl. 08:15 i kommunstyrelsesalen, Rådhuset.**

Hålltider för sammanträdet

08.15	Upprop
08.20	Härnösands kvinnojour informerar – Viktoria Olsson och Frida Persbo
08.50	Jämställdhet – Mia Fälldin, verksamhetscontroller
09.20	Fika
09.35	Medborgarundersökningen – Malin Ullström, verksamhetsutvecklare
10.00	Avdelningen informerar – IT – Ann-Christin Wanhatalo, digitaliseringschef
10.20	Ekonomisk månadsrapport inkl. uppsiktsplikt – Lars Liljedahl, kommundirektör
10.35	Verksamhetsberättelse 2024 – Lars Liljedahl
10.50	Föreningsriktlinjer – Tomas Jenssen, chef samhällsförvaltningen och Uno Jonsson
11.05	Ärendegenomgång
11.20	Gruppträff och Lunch
13.30	Beslutsmöte

Föredragningslista

1. Informationsärenden
2. Val av justerare
3. Fastställande av föredragningslista 2025
4. Motion - Skälig habiliteringsersättning
5. Motion - Krav på utdrag ur belastningsregistret inom socialförvaltningens verksamheter
6. Motion - Möjliggör bostadsnära odling
7. Motion – Mat för bättre skolresultat – Inför säkert kort
8. Ekonomisk månadsrapport kommunstyrelsen 2025
9. Verksamhetsberättelse 2024
10. Borgenstak 2025
11. Planeringsförutsättningar 2026
12. Partistöd 2025 - Samlingsnummer
13. Taxor och avgifter för tillstånd och tillsyn av serveringstillstånd, tobakstillstånd, folköl, e-cigarett samt receptfria läkemedel
14. Dialog utifrån uppsiktsplikt 2025
15. Uppföljande granskning IT-säkerhet och samhällsviktig verksamhet
16. Antalet anställda i ledningsarbete - Chefer

17. Riktlinje för OPF-KR 25
18. Riktlinjer för stöd till föreningar och annat ideellt engagemang
19. Hemställan om godkännande av budgetavvikelse i investeringsprojektet Kattastrand
20. Samverkansavtal Härnösands hamn
21. Kommunstyrelsens uppdragsbeslut 2025
22. Anmälan av delegationsbeslut 2025
23. Anmälan av ärenden för kännedom till kommunstyrelsen 2025

Andreas Sjölander
ordförande

Kommunstyrelseförvaltningen

Ina Lindström Skandevall, +46-611-348017
ina.lindstrom@harnosand.se

Kommunfullmäktige

Motion - Skälig habiliteringsersättning

Förslag till beslut

Kommunstyrelseförvaltningen föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta

att en eventuell höjning av grundnivån för habiliteringsersättning gällande målgruppen som ingår inom LSS och SoL, ska ingå i budgetdialogen som sker våren 2025 inför budgetbeslut 2026, samt

att därmed anse motionen besvarad.

Beskrivning av ärendet

Johan Wester (C) har lämnat in en motion till fullmäktige. Motionären föreslår bland annat att grundnivån för habiliteringsersättningen ska höjas, med beaktande av eventuell övrig påverkan på ersättningar och skatt för den enskilde. Vidare att kommunen ska använda kommunala skattemedel till att erbjuda samma nivå på habiliteringsersättningen för de som har insatser enligt Socialtjänstlagen (SoL).

I Härnösands kommun har både brukare med beslut om daglig verksamhet enligt Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och brukare med beslut om sysselsättning enligt SoL rätt till habiliteringsersättning. Detta bekostas av kommunala skattemedel.

Staten har under ett antal år genom statsbidrag för ett år i taget gett kommuner möjlighet att söka statsbidrag till habiliteringsersättningen för de som har biståndsbeslut om daglig verksamhet enligt LSS. Medlen får användas av kommunerna för att införa eller höja låg ersättning till de som deltar i den dagliga verksamheten med beslut enligt LSS. Statsbidraget får dock inte bekosta en redan befintlig habiliteringsersättning eller för personer med beslut enligt SoL.

Att utbetala habiliteringsersättning är frivilligt och regleras inte i lag, förordning eller föreskrift. Det är inte att betrakta som lön utan som ett sätt att stimulera den enskilde att delta i verksamheten. Det kommunala ersättningsbeloppet har inte justerats på flera år. Det statsbidrag som de senaste åren sökts och erhållits har endast fördelats mellan de som har daglig verksamhet enligt LSS.

Habiliteringsersättning andra kommuner

Kommun	Halvdag	Heldag	Höjdes senast
Sundsvall	25 kr/dag (upp till 5 h)	42 kr/dag (över 5 h)	
Örnsköldsvik	-	50 kr/dag (LSS) 68 kr/dag (SoL)	2015
Kramfors	33 kr/dag (upp till 3 h)	54 kr/dag (mer än 3 h)	Procentuell höjning varje år
Härnösand	25 kr/dag	36 kr/dag	

Bedömning

Kommunstyrelseförvaltningen delar socialnämndens bedömning att det i dagsläget, med hänsyn till det rådande ekonomiska läget, inte finns utrymme att höja habiliteringsersättningen. Dock är detta en fråga som bör ses över och det är lämpligt att frågan hanteras i det kommande budgetarbetet för 2026. Därför kan motionen anses besvarad då motionens intentioner kommer att beaktas i detta arbete.

Beslutsunderlag

Socialnämnden, sammanträdesprotokoll, 2024-09-26 §98

Bilaga kostnadsberäkningar

Motion – Skälig habiliteringsersättning Johan Wester (C).

Petra Werner
Chef kanslienheten

Ina Lindström Skandevall
Utredare

Kommunstyrelseförvaltningen

Ina Lindström Skandevall, +46-611-348017

ina.lindstrom@harnosand.se

Motion - Skälig habiliteringsersättning

1. Berör beslutet individer (kvinnor/män)
Ja X Nej
2. Om svaret är ja – vilka grupper av individer berörs?
(tex äldre/barn/unga/företagare/funktionsnedsatta)

Beslutet berör de personer som uppbär habiliteringsersättning.

3. Vilka konsekvenser (både positiva och negativa) får beslutet för berörd grupp? Beskriv

En höjning och utvidgning av habiliteringsersättningen enligt motionärens förslag skulle vara positiv för alla de som har insatsen daglig verksamhet. Däremot är det svårare att avgöra i vilken grad en förändring skulle påverka den enskildes motivation att delta i den dagliga verksamheten.

Att inte höja habiliteringsersättningen från och med nu, utan att ta med det i budgetarbetet inför 2026, innebär att dessa personer får vänta ytterligare på en ökad inkomst.

4. Har berörd grupps synpunkter inhämtats innan beslut?
Ja Nej X

Datum
2025-02-25Dnr
KS/2023-000487

5. Om ja – beskriv på vilket sätt och vilka synpunkter som inkommit

6. Om nej – motivera varför inte

En sådan dialog är lämplig att ha inför budget 2026 för att hitta en lämplig nivå på habiliteringsersättningen.

7. Beskriv hur beslutet bidrar till att uppfylla nämndens mål och uppdrag samt kommunens övergripande utveckling (Nämndens mål/uppdrag i verksamhetsplan, gemensamt reglemente, lagstiftning eller andra dokument som är viktiga för nämnden samt övergripande styrdokument – Översiktsplan samt tillväxtstrategi)

Att höja habiliteringsersättningen kan anses ligga i linje med målprogrammets skrivelse under mål 5 Jämställd och jämlik välfärd – ”Resurser prioriteras så att alla rätt till utveckling och ett värdigt liv tillgodoses.”

8. Beskriv vilken eventuell påverkan beslutet har på kommunens ekonomi

Om kommunen väljer att använda kommunala medel för att matcha det riktade stadsbidraget till brukare med beslut om sysselsättning enligt SoL och utifrån närvaro av tre månader som är kontrollmånader uppskattas kostnaden blir ca 212 500 kr. Uträkningen grundar sig på 25 deltagare som hade 3 månaders närvaro under kontrollmånaderna februari-november 2023 och hade ett aktivt biståndsbeslut i november 2023.

9. Beskriv om beslutet har någon påverkan på miljö/klimat? (positiv/negativ)

Ingen Liten Stor

Beslutet har ingen påverkan på miljö/klimat.

Datum
2025-02-25Dnr
KS/2023-000487

10. Beskriv på vilket sätt beslutet påverkar jämställdhet/jämlikhet?

Den ekonomiska jämlikheten förbättras om habiliteringsersättningen höjs då de som uppstår den har en väldigt låg ekonomisk inkomst.

Socialnämnden

§ 98

Dnr 2024-000009 1.1.3.1

Remissvar - Motion - Skälig habiliteringsersättning

Socialnämndens beslut

Socialnämnden beslutar

att anta remissvaret som sitt eget, samt

att överlämna remissvaret till kommunstyrelseförvaltningen.

Bakgrund

En motion har lämnats till kommunfullmäktige i oktober 2023 av Johan Wester (C). Motionären förslår bland annat att grundnivån för habiliteringsersättningen ska höjas, med beaktande av eventuell övrig påverkan på ersättningar och skatt för den enskilde. Vidare att kommunen ska använda kommunala skattemedel till att erbjuda samma nivå på habiliteringsersättningen för de som har insatser enligt Socialtjänstlagen (SoL).

I Härnösands kommun har både brukare med beslut om daglig verksamhet enligt Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och brukare med beslut om sysselsättning enligt SoL rätt till habiliteringsersättning. Detta bekostas av kommunala skattemedel.

Staten har under ett antal år genom statsbidrag för ett år i taget gett kommuner möjlighet att söka statsbidrag till habiliteringsersättningen för de som har biståndsbeslut om daglig verksamhet enligt LSS. Medlen får användas av kommunerna för att införa eller höja låg ersättning till de som deltar i den dagliga verksamheten med beslut enligt LSS. Statsbidraget får dock inte bekosta en redan befintlig habiliteringsersättning eller för personer med beslut enligt SoL.

Att utbetala habiliteringsersättning är frivilligt och regleras inte i lag, förordning eller föreskrift. Det är inte att betrakta som lön utan som ett sätt att stimulera den enskilde att delta i verksamheten.

Slutsats

En kommuns beslut att tillhandahålla habiliteringsersättning eller inte är ett frivilligt avgörande för kommunen. Ersättningen är inte en lön för utfört arbete, utan en stimulans för deltagande i daglig verksamhet. Härnösands

Socialnämnden

kommun har sedan många år tillbaka habiliteringsersättning för både de med beslut enligt LSS och enligt SoL.

§ 98, forts.

Det kommunala ersättningsbeloppet har inte justerats på flera år. Det statsbidrag som de senaste åren sökts och erhållits har endast fördelats mellan de som har daglig verksamhet enligt LSS.

Trots att motionens förslag är till fördel för de som har biståndsinsatsen daglig verksamhet genom att de får en höjd och utvidgad ersättning, så avråder förvaltningen från att införa en ökad, ej tvingande, kostnad i nuläget. Avrådan grundar sig främst på nämndens mycket utmanande ekonomiska läge för 2024 och sannolikt 2025.

Socialt perspektiv

En höjning och utvidgning enligt motionärens förslag skulle naturligtvis vara till gagn för alla de som har insatsen daglig verksamhet. Däremot är det svårare att avgöra i vilken grad en förändring skulle påverka den enskildes motivation att delta i den dagliga verksamheten.

Ekonomiskt och juridiskt perspektiv

Om förslaget genomförs som motionären föreslår handlar det om ökade kostnader för socialnämnden i ett läge där nämnden har en mycket stor utmaning för att klara verksamheten inom tilldelad budget. En kostnad som nämnden i så fall skulle ta, trots att den är en helt frivillig insats, inte reglerad i någon lag eller förordning. Frivillig både vad avser att tillhandahålla habiliteringsersättning och vilken nivå det ska vara på den.

Beslutsunderlag

Motion – Skälig habiliteringsersättning, 2023-10-06.

Kommunstyrelsen, Remiss 2024-01-11.

Protokollsutdrag 2024-03-27 § 30 Remissvar - Motion - Skälig habiliteringsersättning.

Protokollsutdrag 2024-05-30 § 59 Remissvar – Motion – Skälig habiliteringsersättning.

MOTION

Skälig habiliteringsersättning

Daglig verksamhet är en viktig insats riktad till personer med funktionsnedsättning för att kunna erbjuda en meningsfull sysselsättning. Det syftar bland annat till ökad delaktighet, en social samvaro men också att överbrygga klyftor och är den insats enligt LSS (Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade) som har beviljats till flest personer. Det är frivilligt för kommunen att erbjuda habiliteringsersättning och de allra flesta kommuner väljer att ge en viss ersättning. Ersättningen är något som brukare lyfter fram som viktigt i en rapport från Socialstyrelsen 2008 och flera brukare påtalar att nivåerna är för låga. I rapporten lyfts att det finns ett samband mellan självkänsla och ersättningen. Detta stärks också av att regeringar återkommande riktat statsbidrag i syfte att införa eller höja ersättningsnivåerna.

Medel i riket för ersättningsnivåer innan statsbidrag 2022 var enligt Socialstyrelsens slutrapport 30 kr för halvdag och 47 för heldag, efter statsbidraget höjdes medelnivån till 45 respektive 72 kr. Den kommun som ger högst habiliteringsersättning ger 174 kr för heldag.

I Härnösand ges habiliteringsersättning om 25 kr för halvdag respektive 36 kr för heldag, en nivå som inte har justerats på länge, med inflation i beaktan har det faktiskt skett en sänkning – i dag är värdet för heldagsersättning i nivå med halvdag 2018. Vid tilldelat statsbidrag har de senaste åren samtliga aktuella personer fått ersättning för heldag oavsett tid, det vill säga att ingen hänsyn ges till hel- eller halvdag för berörda personer. Det kan också nämnas att statsbidragets utformning har gjort att denna höjning endast kommer personer till gagn som omfattas av LSS. Enligt socialnämndens beslut senaste åren har ingen justering gjorts för personer som omfattas av SoL (Socialtjänstlagen). Tidigare har till och med socialnämndens ordförande i media argumenterat för att inte söka statsbidrag då det skulle vara orättvist, i stället för att matcha nivån. I Härnösand var det i våras enligt socialförvaltningen 38 personer som uppbar habiliteringsersättning för insatser enligt SoL, att matcha nivån enligt den princip som tidigare har använts för ersättning inom LSS skulle innebära en kostnad om cirka 100 tkr utifrån dagens nivåer på ersättning.

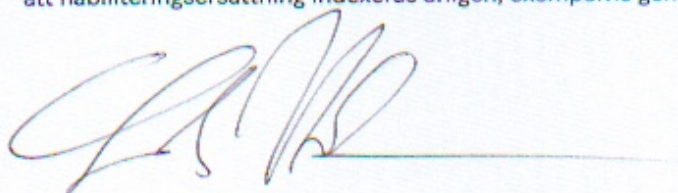
Det är värt att notera att bostadsbidrag, försörjningsstöd, etcetera kan påverkas av höjda nivåer vilket bör beaktas.

Mot bakgrund av ovanstående föreslås kommunfullmäktige besluta:

att höja grundnivån för habiliteringsersättning med beaktan för hur det påverkar övriga ersättningar och skatteplikt.

att vid beviljat statsbidrag för höjd habiliteringsersättning riktat till personer som omfattas av LSS använda kommunala medel för att matcha höjningen för personer som omfattas av SoL.

att habiliteringsersättning indexeras årligen, exempelvis genom koppling mot prisbasbelopp.

Johan Wester, Centerpartiet

Kommunstyrelseförvaltningen

Ina Lindström Skandevall, +46-611-348017
ina.lindstrom@harnosand.se

Kommunfullmäktige

Motion - Krav på utdrag ur belastningsregistret inom socialförvaltningens verksamheter

Förslag till beslut

Kommunstyrelseförvaltningen föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta

att med den nu gällande lagstiftningen som grund, avslå motionen.

Beskrivning av ärendet

Sverigedemokraterna har lämnat in en motion till kommunfullmäktige angående krav på utdrag ur belastningsregistret inom socialförvaltningens verksamheter. Motionärerna föreslår att utdrag ur belastningsregistret skall inhämtas eller överlämnas till Härnösands kommun innan anställning inom Socialförvaltningens vård- och omsorgsverksamheter.

Enligt Regeringsformen ska all maktutövning vara grundad på lag eller annan föreskrift (se 1 kap. 1 § tredje stycket RF). En myndighet får alltså endast vidta åtgärder som har stöd i rättsordningen (se även 5 § första stycket förvaltningslagen).

Kommunfullmäktige bör inte fatta generella beslut som kan leda till att kommunen som arbetsgivare nödgas verkställa beslut som kräver individuella rättsliga prövningar. Vid uppsägning eller avsked krävs alltid en individuell prövning om det föreligger sakliga skäl enligt LAS (Lagen om anställningsskydd). Kommunfullmäktige bör inte fatta beslut som skulle kunna strida mot Sveriges lagstiftning. Kommuner som har gjort olika former av bakgrundsprövningar har kritiserats av JO. Ett exempel är Södertälje kommun som löpande kontrollerade om de ca 7 000 anställda gjort sig skyldiga till sexualbrott, narkotikabrott, våldsbrott eller ekonomisk brottslighet. Ett externt företag genomför kontrollerna på uppdrag av kommunen genom sökningar i en databas med handlingar från domstolar och myndigheter.

Det ska dock tilläggas att det pågår ett arbete där regeringen utreder möjligheter för kommuner att få laglig rätt till utökade kontroller. Sedan 13 november 2024 har registerutdraget utökats för arbete inom skola eller förskola med brott mot terroristbrottslagen eller motsvarande äldre lag samt involverande av underårig i brottslighet.

Bedömning

Frågan om bakgrundskontroller är mycket aktuell inom offentlig sektor med anledning av den ökande välfärdsbrottsligheten. Härnösands kommun har ett pågående arbete inom detta område, men det berör fler förvaltningar än enbart Socialförvaltningen.

Kommunstyrelseförvaltningen bedömer dock att motionen så som den är formulerad ska avslås då det idag inte finns rättslig grund att göra så som motionärerna föreslår.

Beslutsunderlag

Motion, Sverigedemokraterna, 2024-05-27

Petra Werner
Chef kanslienheten

Ina Lindström Skandevall
Utredare

Motion till Härnösands Kommunfullmäktige 2024-05-27

Krav på utdrag ur belastningsregistret inom Socialförvaltningens verksamheter.

Sveriges Radio uppmärksammade nyligen hur personer med kriminell bakgrund fått arbeta kvar inom hemtjänsten i Härnösands kommun trots upprepad brottslighet så som misshandel och narkotikabrott.

Sverigedemokraterna anser att det är oacceptabelt att personer dömda för brott mot person så som våldsbrott, sexualbrott, brott mot barn eller annan brottslighet som av kommunen kan anses vara problematisk för tjänsten skall enligt oss Sverigedemokrater inte arbeta inom Socialförvaltningens vård- och omsorgsverksamheter.

Personal inom Socialförvaltningens verksamheter kommer likt personalen inom Skolförvaltningens verksamheter i nära kontakt med mycket känsliga och utsatta personer, sådant nära arbete med särskilt sårbara grupper kräver att arbetsgivaren alltid gör sitt yttersta för att skydda de personer vilka de är menade att hjälpa.

Omsorgstagare, såväl vuxna som barn inom Härnösands vård- och omsorgsverksamheter skall kunna känna trygghet då de köper och nyttjar kommunens tjänster. Någon som exempelvis öppnar upp sitt hem för hjälp med städning eller behöver hjälp med dusch, matning och medicinering befinner sig per automatik i ett känsligt, exponerat och utsatt läge. Det är då av yttersta vikt att omsorgstagaren känner sig trygg och bekväm med kommunens personal. I dagsläget är det dock fullt möjligt att bli anställd för att utföra arbetsuppgifter som duschning, tappning, medicinering med mera även om kommunen känner till att sökande tidigare är dömd för exempelvis narkotikabrott eller misshandel. Ett sådant ställningstagande från Härnösands kommun kan i längden skada förtroendet för verksamheten och dess anställda, samt att det för omsorgstagaren och dess anhöriga kan det leda till stor oro och otrygghet i det egna hemmet.

Enligt statistik från Brottsförebyggande rådet (Brå) återfaller 40 % i brottslighet inom 3 år, att då låta dömda personer arbeta med särskilt sårbara grupper inom Kommunens verksamheter är inte acceptabelt anser vi Sverigedemokrater. Vi har också svårt att se hur det är att verka brottsförebyggande när kommunen låter personer dömda för exempelvis upprepad narkotikabrottslighet arbeta med eller i närheten av narkotikaklassade preparat.

För att främja tillit, skapa trygghet och förtroende och samtidigt verka brottsförebyggande så kan Härnösands kommun kräva utdrag ur belastningsregistret innan anställning. Redan idag krävs att intyg från belastningsregistret lämnas in till kommunen innan anställning inom skolans verksamheter, vi ser därför inga hinder med att införa samma förfarande gällande utdrag ur belastningsregistret innan anställning inom Socialförvaltningens verksamheter.

Det är ingen rättighet att få anställning inom Socialförvaltningens verksamheter, speciellt inte när belastningsregistret påvisar kriminellt beteende.

Med anledning av detta yrkar Sverigedemokraterna:

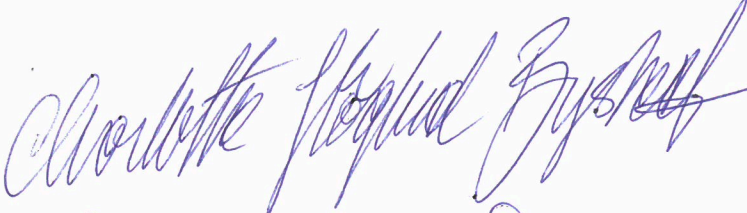
Att: utdrag ur belastningsregistret skall inhämtas eller överlämnas till Härnösands kommun innan anställning inom Socialförvaltningens vård- och omsorgsverksamheter.

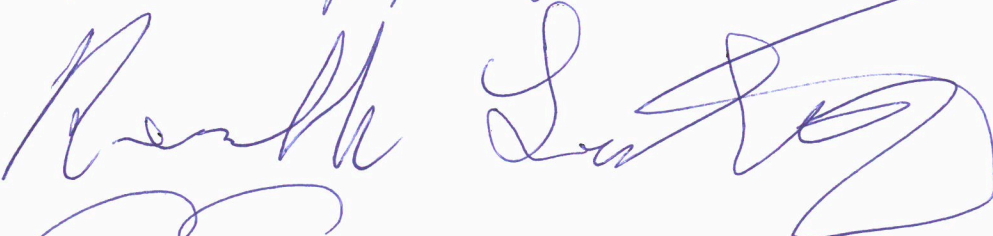
Att: utdrag ur belastningsregistret löpande men med en intervall av maximalt två år, skall inhämtas eller överlämnas till Härnösands kommun från alla anställda av eller på uppdrag av Härnösands kommuns Socialförvaltningens vård- och omsorgsverksamheter.

Att: brott mot person, våldsbrott, sexualbrott, brott mot barn eller annan särskilt utsatt grupp, narkotikabrott eller annan brottslighet som av kommunen kan anses vara problematisk för tjänsten utan undantag skall utesluta anställning eller leda till uppsägning inom Socialförvaltningen i Härnösands kommun.

För Sverigedemokraterna Härnösand

2024-05-27

 Charlotte Högglund
Charlotte Högglund
Bystedt

 Kenneth Lunneborg
Kenneth
Lunneborg

 Göran Sjögren
Göran Sjögren

 Glenn Sehlin
Glenn Sehlin

 MONIKA BRAELDSON
MONIKA BRAELDSON

 ULRIKA JONSSON
ULRIKA JONSSON

Kommunstyrelseförvaltningen
Ina Lindström Skandevall,
Ina.lindstrom@harnosand.se

Kommunfullmäktige

Motion Möjliggör bostadsnära odling

Förslag till beslut

Kommunstyrelseförvaltningen föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta

att anse motionen besvarad.

Beskrivning av ärendet

Christina Lindberg (C) har lämnat in en motion till kommunfullmäktige där hon föreslår kommunfullmäktige att det kommunala bostadsbolaget, Härnösandshus, vid nya bostadsområden beaktar möjligheten att erbjuda hyresgästerna odlingsbädd/lott intill bostaden samt att Härnösandshus överväger, om möjligt, att erbjuda hyresgäster tillgång till odling vid befintligt bostadsbestånd eller på annan lämplig plats.

Härnösandshus har yttrat sig över motionen och är positiva till motionärens intentioner att skapa möjligheter till bostadsnära odling. Bolaget beskriver att man, efter dialog med och önskemål från hyresgästerna, placerat ut odlingslådor på följande områden: Ängcenter, Bildhuggaren, Gådeå Strand och Solbrännan (Brännavägen). Därutöver planeras att under kommande år skapa odlingsmöjligheter även på Tjädervägen och Tunnelplan.

Däremot svarar bolaget att de inte anser det genomförbart att ha ett generellt uppdrag vid exempelvis nyproduktion eller att Härnösandshus ska ansvara för att erbjuda odlingsmöjligheter på andra platser än vid bolagets egna bostadsområden.

Bedömning

Kommunstyrelseförvaltningen menar att motionens förslag om att möjliggöra bostadsnära odling ligger väl i linje med Härnösandshus ägardirektiv såväl som Härnösands tillväxtstrategi och översiktsplan.

Då Härnösandshus redan idag har odlingslådor på flera områden samt planerar att skapa fler odlingsmöjligheter är kommunstyrelsens bedömning att motionen ska anses besvarad.

Beslutsunderlag

Remissvar Härnösandshus 2024-11-20

Checklista inför beslut.

Petra Werner
Chef Kanslienheten

Ina Lindström Skandevall
Utredare

2024-11-22

Härnösands kommun
Kommunstyrelseförvaltningen

871 80 Härnösand

Remiss 2024-08-22
Dnr KS/2024-000134
Motion – Möjliggör bostadsnära odling

En motion om att möjliggöra bostadsnära odling har lämnats till Kommunfullmäktige i Härnösand från Centerpartiet.

Av motionen framgår att Kommunfullmäktige föreslås besluta att "det kommunala bostadsbolaget Härnösandshus, vid nya bostadsområden beaktar möjligheten att erbjuda hyresgästerna odlingsbädd/lott intill bostaden samt Härnösandshus överväger, om möjligt, att erbjuda hyresgäster tillgång till odling vid befintligt bostadsbestånd eller på annan lämplig plats."

Kommunstyrelseförvaltningen har som ett led i sin behandling av motionen begärt ett yttrande från AB Härnösandshus.

Härnösandshus vill därför anföra följande:

Härnösandshus delar uppfattningen att möjligheten till odling i anslutning till bostaden skapar ett mervärde för hyresgästen och bidrar till gemenskap och trivsel i bostadsområdet.

Mot bakgrund av detta har Härnösandshus, efter dialog med och önskemål från hyresgästerna, placerat ut odlingslådor på följande områden. Ängecenter, Bildhuggaren, Gådeå Strand och Solbrännan (Brännavägen). Därutöver planeras att under kommande år skapa odlingsmöjligheter även på Tjädervägen och Tunnelplan.

Härnösandshus är således positivt inställd till att skapa möjligheter till bostadsnära odling, i dialog med hyresgästerna och vid bostadsområden där det bedöms vara lämpligt.

Ett generellt uppdrag vid exempelvis nyproduktion eller att Härnösandshus ska ansvara för att erbjuda odlingsmöjligheter på andra platser än vid våra egna bostadsområden ser vi inte som genomförbart.

Den positiva effekt på trivsel och gemenskap i våra bostadsområden som vi eftersträvar med bostadsnära odling förutsätter lämpliga platser i hyresgästernas närhet och ett engagemang från hyresgästernas sida.

AB Härnösandshus

Göran Albertsson

Kommunstyrelseförvaltningen

Ina Lindström Skandevall,
Ina.lindstrom@harnosand.se

Motion - Möjliggör bostadsnära odling

1. Berör beslutet individer (kvinnor/män)
Ja Nej
2. Om svaret är ja – vilka grupper av individer berörs?
(tex äldre/barn/unga/företagare/funktionsnedsatta)

De boende i Härnösandshus berörs av beslutet.

3. Vilka konsekvenser (både positiva och negativa) får beslutet för berörd grupp? Beskriv

Det har övervägande positiva konsekvenser för de berörda då de får möjlighet till odling i anslutning till sin bostad vilket kan öka nöjdheten med sitt boende.

4. Har berörd grupps synpunkter inhämtats innan beslut?
Ja Nej

5. Om ja – beskriv på vilket sätt och vilka synpunkter som inkommit

Dialogen med hyresgästerna sker på bomöten dit samtliga hyresgäster är inbjudna eller på bogruppermöten på de områden där Härnösandshus har bogrupper.
Det har inkommit positiva reaktioner på att skapa möjligheter på bostadsnära odling.

«Enhet»

Datum
2025-02-25Dnr
«Databas»/«Diariennr»

6. Om nej – motivera varför inte

7. Beskriv hur beslutet bidrar till att uppfylla nämndens mål och uppdrag samt kommunens övergripande utveckling (Nämndens mål/uppdrag i verksamhetsplan, gemensamt reglemente, lagstiftning eller andra dokument som är viktiga för nämnden samt övergripande styrdokument – Översiktsplan samt tillväxtstrategi)

I Härnösandshus ägardirektiv framgår att bolaget ska ta ansvar för en socialt, ekologiskt och etiskt hållbar bostadsförsörjning samt garantera hyresgäster boendeinflytande. Bolaget ska ha höga ambitioner för att bidra till ekologisk och social hållbarhet i hela Härnösands kommun. Att utveckla möjligheter till bostadsnära odling i samråd med boende uppfyller detta.

I tillväxtstrategin framgår att kommunen ska arbeta för att utveckla den personliga livsmiljön för att skapa ett lockande boende i en tilltalande trygg miljö. En annan delstrategi i tillväxtstrategin är att hållbarhet ska genomsyra allt. Bostadsnära odling kan anses uppfylla detta då det bidrar till såväl ökad ekologisk som social hållbarhet.

I översiktsplanen finns folkhälsoperspektivet, där det står följande ” folkhälsoperspektivet - Innebär att vi i den fysiska planeringen ska skapa miljöer att trivas, utvecklas och må bra i. Detta kan innebära att skapa platser för vila och eftertanke men även som uppmuntrar till rörelse och motion. Trygghet och trivsel inkluderas som en del av folkhälsoperspektivet i översiktsplanen, vilket innefattar att människors behov av en trygg och säker boendemiljö ska ligga till grund för den fysiska planeringen i både centrum och kommundelarna.”

8. Beskriv vilken eventuell påverkan beslutet har på kommunens ekonomi

De odlingslådor som har placerats ut/planeras att placeras ut finansieras inom Härnösandshus befintliga budget med syftet att öka gemenskapen och trivselen i bostadsområden. Inga kostnader belastar de boende.

9. Beskriv om beslutet har någon påverkan på miljö/klimat? (positiv/negativ)

«Enhet»

Datum
2025-02-25Dnr
«Databas»/«Diariern»

Ingen Liten X Stor

Att ha bostadsnära odling är positivt för miljön då det skapar en biologisk mångfald och kan ge näring åt pollinatörer.

10. Beskriv på vilket sätt beslutet påverkar jämställdhet/jämlikhet?

Möjlighet till odling ger en positiv effekt på folkhälsan då det skapar sociala mötesplatser och ger möjlighet till rekreation. Påverkan på jämställdheten går i dagsläget inte att bedöma då det inte finns statistik över vilka som använder sig av odlingslådorna. Lådorna är gemensamma, och ingen har en "egen" låda.

Motion

Möjliggör bostadsnära odling

Bakgrund

Härnösands befolkning minskar. Alla goda idéer till utveckling behövs för att vi ska göra Härnösand mer attraktiv som bostadsort för både nya och nuvarande invånare. Att möjliggöra bostadsnära odling kan vara ett sätt att bidra till att utveckla Härnösand som en tilltalande bostadsort.

Att bo nära naturen och grönområden har en positiv påverkan på oss människor. Vi hämtar kraft och energi därifrån och forskning visar att trädgård och odling har en positiv koppling till personers hälsa. Intresset för odling och självhushållning är något som ligger högt upp på människors önskelista.

Genom att ge hyresgäster möjlighet att kunna odla grönsaker och blommor utanför lägenheten på ytor intill huset, en odlingsbädd/lott, tillförs boendet ett mervärde. Det bidrar också till biologisk mångfald, bättre klimat, höjd livskvalité, gemenskap och trivsel.

Genom att sträva efter att vid nyproduktion av bostäder och vid befintligt bostadsbestånd ge hyresgästerna en egen odlingsbädd/lott för odling, visas en politisk viljeinriktning för ett hållbart Härnösand.

Jag vill därför föreslå kommunfullmäktige att

- det kommunala bostadsbolaget, Härnösandshus, vid nya bostadsområden beaktar möjligheten att erbjuda hyresgästerna odlingsbädd/lott intill bostaden samt
- Härnösandshus överväger, om möjligt, att erbjuda hyresgäster tillgång till odling vid befintligt bostadsbestånd eller på annan lämplig plats

Christina Lindberg (C)

2024-03-21

Kommunstyrelseförvaltningen
Johanna Laine, 0611-34 80 08
johanna.laine@harnosand.se

Kommunfullmäktige

Motion - Mat för bättre skolresultat - Inför säkert kort

Förslag till beslut

Kommunstyrelseförvaltningen föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta

att avslå motionen.

Beskrivning av ärendet

Johan Wester (C) lämnade den 20 oktober 2023 in en motion om att kommunen ska införa ett säkert kort, dvs en maträtt som de flesta barn och ungdomar uppskattar som serveras dagligen utöver den ordinarie menyn i grundskolan och förskolan. Ärendet återremitterades i kommunfullmäktige den 30 september 2024 med motiveringen att elevernas synpunkter behövde inkluderas i frågan.

Kommunstyrelseförvaltningen har remitterat ärendet på nytt till skolnämnden för att komplettera ärendet med det efterfrågade underlaget. En blandad delegation av förtroendevalda och tjänstepersoner från både skol- och samhällsförvaltningen har besökt utvalda grundskolor och gymnasiets matråd för att ge eleverna möjlighet att tycka till i sakfrågan. Skolnämnden har ställt sig bakom remissvaret.

Bedömning

I skolnämndens yttrande kan man läsa att eleverna uppskattar framför allt variation och att maten är smakrik och näringsrik. De önskar fler rätter som de gillar och att det ska finnas fler alternativ att välja mellan, även vegetariskt. Det framgår att eleverna vill gärna vara med och påverka matsituationen och att deras synpunkter är varierande.

Det kompletterande underlaget föranleder ingen ändring i varken skolnämndens eller kommunstyrelseförvaltningens bedömning. Kommunen bör följa den i kommunfullmäktige 2021-06-14 § 65 beslutade långsiktiga måltidspolicyn och göra de prioriteringar i verksamheten som behövs för att så långt som möjligt hålla sig inom befintlig budget.

Beslutsunderlag

Protokollsutdrag skolnämnden 2024-12-19 § 132

Datum
2025-02-07

Dnr
KS/2023-000486

Remissvar skolförvaltningen 2024-12-05
Protokollsutdrag kommunfullmäktige 2024-09-30 § 103 (återremiss)
Protokollsutdrag kommunstyrelsen 2024-09-03 § 121
Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-05-21
Svar på remiss samhällsnämnden 2024-06-24
Svar på remiss skolnämnden 2024-04-30
Protokollsutdrag kommunfullmäktige 2023-10-23 § 145
Motion – Mat för bättre skolresultat – Inför säkert kort 2023-10-20

Petra Werner
Chef kanslienheten

Johanna Laine
Kommunsekreterare

Skolnämnden

§ 132

Dnr 2024-000011 1.1.3.1

Remiss - Motion - Mat för bättre skolresultat - Inför säkert kort

Skolnämndens beslut

Skolnämnden beslutar

att anta återremissvar som sitt eget, samt

att översända svaret till kommunstyrelsen för vidareberedning.

Bakgrund

Motionen ”Motion – Mat för bättre skolresultat – Inför säkert kort” har lämnats till kommunfullmäktige.

I ett tidigare remissvar har skolnämnden föreslagit kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige att avslå motionen.

Kommunfullmäktige beslutade att återremittera ärendet med yrkande att även inkludera elevernas synpunkter i frågan.

Skolnämndens synpunkter

Skolnämnden har i det tidigare remissvaret föreslagit att motionen ska avslås då den inte ligger i linje med kommunens måltidspolicy och skolförvaltningens handlingsplan för genomförandet av policyn.

Målet med den pedagogiska måltiden är att skapa en måltidsmiljö som är lugn och balanserad. Målet är en positiv måltidsupplevelse. Alla barn och elever som är i behov av någon form av anpassad kost får det.

Elevernas synpunkter

En mindre delegation med politiker och tjänstepersoner från skolförvaltningen och samhällsförvaltningen har besökt några av kommunens grundskolor samt gymnasiets matråd. Syftet med besöken har varit att få inspel från elever, men även från skolmatspersonal och personal i skolan, hur skolmaten och miljön kring maten kan utvecklas samt hur eleverna vill tycka till om maten.

Skolmaten får både positiva och negativa omdömen, där eleverna uppskattar variation men önskar fler goda och smakrika alternativ. För att uppnå målet om mindre kött och mer vegetariskt efterfrågas fler vegetariska rätter och en bättre balans mellan kött och vegetariska alternativ. Eleverna vill gärna vara med och påverka skolmaten genom förslagslådor och att diskutera maten i

Skolnämnden

klassråd/elevråd/matråd. För att göra matsalen trevligare föreslås att minska ljudnivån, ge mer tid att äta och skapa en mer organiserad och lugn miljö.

Exempel på svar från eleverna:

- Många elever tycker att det är bra att få prova olika rätter, vilket gör att de kan hitta nya favoriträtter.
- Flera elever uppskattar att maten är varierad, och de tycker det är kul att få möjlighet att prova nya rätter och smaker.
- Vissa elever påpekar att det är bra att rätterna blandas med olika ingredienser, som grönsaker, för att göra maten både god och näringsrik.
- Flera elever tycker att vissa rätter inte är tillräckligt goda och föreslår att skolmaten kan bli mer smakrik och varierad (exempelvis genom rekommendationer om lämpliga kryddor vid serveringen).
- De önskar fler rätter som de gillar, till exempel hamburgare, pannkakor och lasagne, och att det ska finnas fler alternativ att välja mellan.
- Det föreslås att ha vegetariska och köträtter varannan dag för att tillgodose olika preferenser.

Beslutsunderlag

Förslag till remissvar på återremiss 2024-12-05.

Kanal: Diarie
Från: Linnea Nordin
Skickat: 2024-12-20 11:34:04
Till: KS
Ämne: 2024-000011 Remissvar på återremiss
Bifogade filer: Beslut-2024000011-SKN-§ 132.docx, Remissvar.doc

Återremissvar för vidare beredning. /Linnea

Remiss - Motion - Mat för bättre skolresultat - Inför säkert kort

Förslag till beslut

Skolförvaltningen föreslår skolnämnden besluta

att anta svaret som sitt.

Beskrivning av ärendet

Motionen ”Motion – Mat för bättre skolresultat – Inför säkert kort” har lämnats till kommunfullmäktige.

I ett tidigare remissvar har skolnämnden föreslagit kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige att avslå motionen.

Kommunfullmäktige beslutade att återremittera ärendet med yrkande att även inkludera elevernas synpunkter i frågan.

Skolnämndens synpunkter

Skolnämnden har i det tidigare remissvaret föreslagit att motionen ska avslås då den inte ligger i linje med kommunens måltidspolicy och skolförvaltningens handlingsplan för genomförandet av policyn.

Målet med den pedagogiska måltiden är att skapa en måltidsmiljö som är lugn och balanserad. Målet är en positiv måltidsupplevelse. Alla barn och elever som är i behov av någon form av anpassad kost får det.

Elevernas synpunkter

En mindre delegation med politiker och tjänstepersoner från skolförvaltningen och samhällsförvaltningen har besökt några av kommunens grundskolor samt gymnasiets matråd. Syftet med besöken har varit att få inspel från elever, men även från skolmatspersonal och personal i skolan, hur skolmaten och miljön kring maten kan utvecklas samt hur eleverna vill tycka till om maten.

Skolmaten får både positiva och negativa omdömen, där eleverna uppskattar variation men önskar fler goda och smakrika alternativ. För att uppnå målet om mindre kött och mer vegetariskt efterfrågas fler vegetariska rätter och en bättre balans mellan kött och vegetariska alternativ. Eleverna vill gärna vara med och påverka skolmaten genom förslagslådor och att diskutera maten i klassråd/elevråd/matråd. För att göra matsalen trevligare föreslås att minska ljudnivån, ge mer tid att äta och skapa en mer organiserad och lugn miljö.

Exempel på svar från eleverna:

- Många elever tycker att det är bra att få prova olika rätter, vilket gör att de kan hitta nya favoriträtter.
- Flera elever uppskattar att maten är varierad, och de tycker det är kul att få möjlighet att prova nya rätter och smaker.
- Vissa elever påpekar att det är bra att rätterna blandas med olika ingredienser, som grönsaker, för att göra maten både god och näringsrik.
- Flera elever tycker att vissa rätter inte är tillräckligt goda och föreslår att skolmaten kan bli mer smakrik och varierad (exempelvis genom rekommendationer om lämpliga kryddor vid serveringen).
- De önskar fler rätter som de gillar, till exempel hamburgare, pannkakor och lasagne, och att det ska finnas fler alternativ att välja mellan.
- Det föreslås att ha vegetariska och köttätter varannan dag för att tillgodose olika preferenser.

Socialt perspektiv

Skolnämnden hänvisar till arbetet med den pedagogiska måltiden vars syfte är att lära barnen hälsosam och hållbar livsstil genom en positiv måltidsupplevelse. Förslaget med en alternativ rätt som är lika varje dag motstrider det arbetet.

Ekologiskt perspektiv

En risk är att matsvinnet ökar då en enda rätt inte utgör ett "säkert kort" för samtliga elever.

Ekonomiskt och juridiskt perspektiv

Utifrån ett ekonomiskt perspektiv ser skolnämnden inga möjligheter att rymma tillkommande kostnad för en utökad meny inom befintlig budget. Ett införande av förslaget innebär extrakostnader både personal- och inköpsmässigt.

Kommunfullmäktige

§ 103

Dnr 2023-000486 1.1.1.1

Motion - Mat för bättre skolresultat - Inför säkert kort

Kommunfullmäktiges beslut

Kommunfullmäktige beslutar

att återremittera ärendet.

Yttranden

I ärendet yttrar sig Johan Wester (C), Knapp Britta Thyr (MP), Olle Löfgren (L), Hans Rosengren (S), Eva-Clara Viklund (M), Andreas Sjölander (S), Helena Elfvendal (MP), Margareta Tjärnlund (M) och Magnus Oscarsson (S).

Yrkanden

Johan Wester (C) yrkar bifall till motionen i sin helhet och i andra hand återremiss med motiveringen att även inkludera elevernas synpunkter i frågan.

Olle Löfgren (L), Eva-Clara Viklund (M) och Margareta Tjärnlund (M) instämmer till Johan Westers (C) yrkande.

Knapp Britta Thyr (MP) yrkar bifall till liggande förslag.

Hans Rosengren (S), Andreas Sjölander (S), och Magnus Oscarsson (S) instämmer till Knapp Britta Thyrs (MP) yrkande.

Propositionsordning

Kommunfullmäktiges ordförande finner att det föreligger tre förslag till beslut, liggande förslag, bifall till motionen i sin helhet och förslag om återremiss.

Ordförande frågar om ärendet ska avgöras idag.

Ordförande frågar om ärendet ska återremitteras.

Ordförande finner att kommunfullmäktige har beslutat att ärendet ska återremitteras.

Kommunfullmäktige

Bakgrund

Johan Wester (C) har den 20 oktober 2023 lämnat in en motion om att kommunen ska i skolan och förskolan dagligen börja servera en trygg och populär maträtt utöver den ordinarie menyn. Detta för att optimera förutsättningarna för att så många som möjligt ska äta sig mätta på skolmåltiden. Motionären lyfter nyttan av ett sådant säkert kort för såväl barn och ungdomar med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar som för neurotypiska.

Då det övergripande ansvaret för skolmåltiden ligger under skolnämnden medan ansvaret för kommunens produktionskök ligger under samhällsnämnden har kommunstyrelseförvaltningen inhämtat yttrande från båda.

Skolnämnden

Skolnämnden har föreslagit att motionen ska avslås då den inte ligger i linje med kommunens måltidspolicy och skolförvaltningens handlingsplan för genomförandet av policyn. Skolnämnden ser inget behov av att lägga till en ytterligare rätt då det för närvarande redan finns en anpassad meny med säkra rätter för enskilda elever som är i behov av det. Det är rektor i samråd med elevhälsan som beslutar om sådana enskilda anpassningar som inte är styrkta av läkarintyg. Skolförvaltningen arbetar redan idag med att säkerställa att alla elever med behov av någon form av anpassad kost får det.

Samhällsnämnden

Samhällsnämnden har lyft reglerna i skollagen, Skolverkets allmänna råd om varierande och näringsriktiga måltider samt kommunens måltidspolicy som ligger i linje med Livsmedelsverkets rekommendationer om skolmåltidens innehåll. Kostavdelningen arbetar redan idag med individanpassade matsedlar för barn och elever med specifika behov för att de ska kunna äta sig mätta på skolmåltiden. Risken med en populärrätt är att näringsriktigheten i måltiden inte kan garanteras vilket motverkar syftet i måltidspolicyn samt går stick i stäv med nationella regler och rekommendationer på området. Samhällsnämnden har även hänvisat till ett liknande projekt som Sundsvalls kommun genomfört på prov vilket inte visat några större positiva förändringar i måltidskulturen, snarare tvärtom. Mer om testet finns att läsa i samhällsnämndens remissvar.

Socialt perspektiv

Såväl skolnämnden som samhällsnämnden hänvisar till arbetet med den pedagogiska måltiden vars syfte är att lära barnen hälsosam och hållbar livsstil genom en positiv måltidsupplevelse. Förutom själva maten är även en lugn och balanserad måltidsmiljö viktig komponent för en positiv uppfattning om matsituationen.

Kommunfullmäktige

Ekologiskt perspektiv

Samhällsnämnden har påpekat att en ytterligare aspekt med konstant servering av till exempel köttbullar eller köttfärssås är att dessa rätter inte är klimatsmarta. Studien i Sundsvall visade att matsvinnet ökade samtidigt som åtgången av vegetariska maträtterna minskade märkbart.

Ekonomiskt och juridiskt perspektiv

Såväl skolnämnden som samhällsnämnden har lyft att ”ett säkert kort” inte kan genomföras inom befintlig budget då det innebär extrakostnader både personal- och inköpsmässigt. Hur stora extrakostnader genomförandet skulle innebära har inte beräknats inom denna utredning.

Juridiskt är kommunen förutom nationell lagstiftning även skyldig att följa sina egna styrdokument som beslutats i kommunfullmäktige. Barnens bästa ska tas hänsyn till i alla beslut som berör barn.

Beslutsunderlag

Kommunstyrelsens protokollsutdrag, 2024-09-03 § 121

Protokollsutdrag skolnämnden 2024-04-30 § 33

Remissvar skolnämnden

Protokollsutdrag samhällsnämnden 2024-06-20 § 98

Remissvar samhällsnämnden

Motion – Bättre skolresultat – inför ett säkert kort

Protokollsutdrag kommunfullmäktige 2023-10-23 § 145

Kommunstyrelsen

§ 121

Dnr 2023-000486 1.1.1.1

Motion - Mat för bättre skolresultat - Inför säkert kort

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

att avslå motionen.

Yttranden

I ärendet yttrar sig Christina Lindberg (C), Andreas Sjölander (S), Eva-Clara Viklund (M), Olle Löfgren (L) och Glenn Sehlin (SD).

Yrkanden

Christina Lindberg (C) yrkar bifall till motionen.

Eva-Clara Viklund (M) och Glenn Sehlin (SD) instämmer till Christina Lindbergs (C) yrkande.

Propositionsordning

Ordföranden finner att det föreligger två förslag till beslut, liggande förslag och Christina Lindbergs (C) yrkande om bifall till motionen.

Ordföranden frågar om kommunstyrelsen avser besluta enligt liggande förslag.

Ordföranden frågar om kommunstyrelsen avser besluta enligt Christina Lindbergs (C) förslag.

Ordföranden finner att kommunstyrelsen beslutat enligt liggande förslag.

Votering begärs och verkställs.

Votering och utfall

Ordföranden ställer följande propositionsordning: ja för liggande förslag och nej för Christina Lindbergs (C) förslag.

Med 9 ja-röster mot 6 nej-röster finner ordföranden att kommunstyrelsen beslutat enligt liggande förslag.

Hur de enskilda ledamöterna röstat framgår av tabellen nedan.

Ledamot	Ersättare	Parti	§ 121
---------	-----------	-------	-------

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Kommunstyrelsen

			Ja	Nej
Andreas Sjölander		S	X	
Knapp Britta Thy		MP	X	
Eva-Clara Viklund		M		X
Magnus Oskarsson		S	X	
Anne-Cathrine Genberg		S	X	
Johan Nilsson	Lars Halén	S	X	
Ann Kristine Elfvendal		S	X	
Ann-Charlotte Visén		S	X	
Åke Hamrin		V	X	
Ingemar Wiklander		KD	X	
Ida Skogström	Christian Wasell	M		X
Ingemar Ljunggren		M		X
Glenn Sehlin		SD		X
Charlotte Höglund Bystedt		SD		X
Christina Lindberg		C		X

Reservation

Christina Lindberg (C), Eva-Clara Viklund (M) och Glenn Sehlin (SD) reserverar sig mot beslutet till förmån för sitt eget yrkande.

Bakgrund

Johan Wester (C) har den 20 oktober 2023 lämnat in en motion om att kommunen ska i skolan och förskolan dagligen börja servera en trygg och populär maträtt utöver den ordinarie menyn. Detta för att optimera förutsättningarna för att så många som möjligt ska äta sig mätta på skolmåltiden. Motionären lyfter nyttan av ett sådant säkert kort för såväl barn och ungdomar med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar som för neurotypiska.

Då det övergripande ansvaret för skolmåltiden ligger under skolnämnden medan ansvaret för kommunens produktionskök ligger under samhällsnämnden har kommunstyrelseförvaltningen inhämtat yttrande från båda.

Skolnämnden

Skolnämnden har föreslagit att motionen ska avslås då den inte ligger i linje med kommunens måltidspolicy och skolförvaltningens handlingsplan för genomförandet av policyn. Skolnämnden ser inget behov av att lägga till en ytterligare rätt då det för närvarande redan finns en anpassad meny med säkra rätter för enskilda elever som är i behov av det. Det är rektor i samråd med elevhälsan som beslutar om sådana enskilda anpassningar som inte är styrkta av läkarintyg. Skolförvaltningen arbetar redan idag med att säkerställa att alla elever med behov av någon form av anpassad kost får det.

Samhällsnämnden

Kommunstyrelsen

Samhällsnämnden har lyft reglerna i skollagen, Skolverkets allmänna råd om varierande och näringsriktiga måltider samt kommunens måltidspolicy som ligger i linje med Livsmedelsverkets rekommendationer om skolmåltidens innehåll. Kostavdelningen arbetar redan idag med individanpassade matsedlar för barn och elever med specifika behov för att de ska kunna äta sig mätta på skolmåltiden. Risken med en populärrätt är att näringsriktigheten i måltiden inte kan garanteras vilket motverkar syftet i måltidspolicyn samt går stick i stäv med nationella regler och rekommendationer på området. Samhällsnämnden har även hänvisat till ett liknande projekt som Sundsvalls kommun genomfört på prov vilket inte visat några större positiva förändringar i måltidskulturen, snarare tvärtom. Mer om testet finns att läsa i samhällsnämndens remissvar.

Socialt perspektiv

Såväl skolnämnden som samhällsnämnden hänvisar till arbetet med den pedagogiska måltiden vars syfte är att lära barnen hälsosam och hållbar livsstil genom en positiv måltidsupplevelse. Förutom själva maten är även en lugn och balanserad måltidsmiljö viktig komponent för en positiv uppfattning om matsituationen.

Ekologiskt perspektiv

Samhällsnämnden har påpekat att en ytterligare aspekt med konstant servering av till exempel köttbullar eller köttfärssås är att dessa rätter inte är klimatsmarta. Studien i Sundsvall visade att matsvinnet ökade samtidigt som åtgången av vegetariska maträtterna minskade märkbart.

Ekonomiskt och juridiskt perspektiv

Såväl skolnämnden som samhällsnämnden har lyft att "ett säkert kort" inte kan genomföras inom befintlig budget då det innebär extrakostnader både personal- och inköpsmässigt. Hur stora extrakostnader genomförandet skulle innebära har inte beräknats inom denna utredning.

Juridiskt är kommunen förutom nationell lagstiftning även skyldig att följa sina egna styrdokument som beslutats i kommunfullmäktige. Barnens bästa ska tas hänsyn till i alla beslut som berör barn.

Beslutsunderlag

Protokollsutdrag skolnämnden 2024-04-30 § 33

Remissvar skolnämnden

Kommunstyrelsen

Protokollsutdrag samhällsnämnden 2024-06-20 § 98

Remissvar samhällsnämnden

Motion – Bättre skolresultat – inför ett säkert kort

Protokollsutdrag kommunfullmäktige 2023-10-23 § 145

Kommunstyrelseförvaltningen
Johanna Laine, 0611-34 80 08
johanna.laine@harnosand.se

Kommunfullmäktige

Motion - Mat för bättre skolresultat - Inför säkert kort

Förslag till beslut

Kommunstyrelseförvaltningen föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta

att avslå motionen.

Beskrivning av ärendet

Johan Wester (C) har den 20 oktober 2023 lämnat in en motion om att kommunen ska i skolan och förskolan dagligen börja servera en trygg och populär maträtt utöver den ordinarie menyn. Detta för att optimera förutsättningarna för att så många som möjligt ska äta sig mätta på skolmåltiden. Motionären lyfter nyttan av ett sådant säkert kort för såväl barn och ungdomar med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar som för neurotypiska.

Då det övergripande ansvaret för skolmåltiden ligger under skolnämnden medan ansvaret för kommunens produktionskök ligger under samhällsnämnden har kommunstyrelseförvaltningen inhämtat yttrande från båda.

Skolnämnden

Skolnämnden har föreslagit att motionen ska avslås då den inte ligger i linje med kommunens måltidspolicy och skolförvaltningens handlingsplan för genomförandet av policyn. Skolnämnden ser inget behov av att lägga till en ytterligare rätt då det för närvarande redan finns en anpassad meny med säkra rätter för enskilda elever som är i behov av det. Det är rektor i samråd med elevhälsan som beslutar om sådana enskilda anpassningar som inte är styrkta av läkarintyg. Skolförvaltningen arbetar redan idag med att säkerställa att alla elever med behov av någon form av anpassad kost får det.

Samhällsnämnden

Samhällsnämnden har lyft reglerna i skollagen, Skolverkets allmänna råd om varierande och näringsriktiga måltider samt kommunens måltidspolicy som ligger i linje med Livsmedelsverkets rekommendationer om skolmåltidens innehåll. Kostavdelningen arbetar redan idag med individanpassade matsedlar för barn och elever med specifika behov för att de ska kunna äta sig mätta på skolmåltiden. Risken med en populärrätt är att näringsriktigheten i måltiden inte kan garanteras vilket motverkar syftet i

måltidspolicyn samt går stick i stäv med nationella regler och rekommendationer på området. Samhällsnämnden har även hänvisat till ett liknande projekt som Sundsvalls kommun genomfört på prov vilket inte visat några större positiva förändringar i måltidskulturen, snarare tvärtom. Mer om testet finns att läsa i samhällsnämndens remissvar.

Socialt perspektiv

Såväl skolenämnden som samhällsnämnden hänvisar till arbetet med den pedagogiska måltiden vars syfte är att lära barnen hälsosam och hållbar livsstil genom en positiv måltidsupplevelse. Förutom själva maten är även en lugn och balanserad måltidsmiljö viktig komponent för en positiv uppfattning om matsituationen.

Ekologiskt perspektiv

Samhällsnämnden har påpekat att en ytterligare aspekt med konstant servering av till exempel köttbullar eller köttfärssås är att dessa rätter inte är klimatsmarta. Studien i Sundsvall visade att matsvinnet ökade samtidigt som åtgången av vegetariska maträtterna minskade märkbart.

Ekonomiskt och juridiskt perspektiv

Såväl skolenämnden som samhällsnämnden har lyft att ”ett säkert kort” inte kan genomföras inom befintlig budget då det innebär extrakostnader både personal- och inköpsmässigt. Hur stora extrakostnader genomförandet skulle innebära har inte beräknats inom denna utredning.

Juridiskt är kommunen förutom nationell lagstiftning även skyldig att följa sina egna styrdokument som beslutats i kommunfullmäktige. Barnens bästa ska tas hänsyn till i alla beslut som berör barn.

Kommunstyrelseförvaltningens bedömning

Nämnderna som ansvarar för frågan har lämnat uttömmande remissvar där de lyfter flera viktiga perspektiv från var sina områden som behöver tas hänsyn till vid ett eventuellt genomförande av motionen.

Kommunstyrelseförvaltningen noterar därutöver vikten av att vara konsekvent och långsiktig i arbetet med implementeringen av den nämndövergripande måltidspolicyn. Vad ekonomin beträffar bedöms extrakostnader som förslaget skulle innebära inte ekonomiskt försvarbara för närvarande då det redan pågår ett arbete med att se till att barn och ungdomar blir mätta på skolmåltiden. Kommunstyrelseförvaltningen föreslår därför att motionen ska avslås.

Beslutsunderlag

Protokollsutdrag skolenämnden 2024-04-30 § 33

Remissvar skolenämnden

Protokollsutdrag samhällsnämnden 2024-06-20 § 98

Remissvar samhällsnämnden

Motion – Bättre skolresultat – inför ett säkert kort

Protokollsutdrag kommunfullmäktige 2023-10-23 § 145

Samhällsnämnden

§ 98

Dnr 2024-000005 1.1.3.1

Motion - Mat för bättre skolresultat - Inför säkert kort

Samhällsnämndens beslut

Samhällsnämnden beslutar

att anta remissvaret som sitt eget, och

att överlämna remissvaret till kommunfullmäktige.

Bakgrund

I skollagen står det att elever i grundskolan ska erbjudas näringsriktiga måltider. Skolmåltiden är en del av utbildningen i skolan. Det innebär att skollagen och läroplanens skrivelser om utbildningen även omfattar skolmåltiderna.

I Skolverkets allmänna råd för förskolan står det att förskolan ska servera varierande och näringsriktiga måltider jämnt fördelat över dagen.

Livsmedelsverket är en statlig förvaltningsmyndighet som arbetar aktivt för säkra livsmedel, redlighet i livsmedelshandlingen och bra matvanor. De ger bland annat kunskap och råd för att människor ska äta på ett hälsosamt och hållbart sätt.

Enligt nationella rekommendationer för hantering av specialkost och anpassade måltider inom förskola och skola (Kost & Näring) så är det rektor i skolan som med stöd av elevhälsan ansvarar för bedömningen av vilka behov eleven har för att klara skolgång och uppsatta mål. I förskolan kan rektor med föräldrars samtycke kontakta barnhälsovården för samverkan och dialog. Vid alla beslut finns en skyldighet att göra en analys av vad som är barnets bästa.

Rekommendationer är att genom regelbundna dialogmöten mellan elev, förälder, rektor och elevhälsan säkerställs ett kontinuerligt utbyte kring elevens specifika måltidsbehov. Syftet med dialogmötena är att säkerställa att barnet/eleven ska få så varierad och näringsriktig måltid som möjligt. Det långsiktiga målet är att utöka variationen i kosten med utgångspunkt mot den vanliga matsedeln. Lugn och organiserad måltidsmiljö kan skapa förutsättningar för eleven att äta samma mat som övriga elever.

Härnösands kommuns måltidspolicy säger bland annat att måltiderna ska vara goda, näringsrika, klimatsmarta och ska utgå från Livsmedelsverkets

Samhällsnämnden

råd. Måltiderna kan användas som ett pedagogiskt verktyg för att lära barnen hållbar livsstil och hälsa. Inköpen ska vara klimatsmarta och ekologiskt hållbara. Utsläppen ska minskas och den biologiska mångfalden ska värnas samt så ska matsvinnet aktivt minskas.

Produktionsköket Navet lagar och levererar ca 6000 portioner mat per dag till mottagningskök inom förskola, skola, till kommunens särskilda boenden och matlådor till hemmaboende.

Kostavdelningen följer Livsmedelverket rekommendationer och Härnösands kommuns måltidspolicy för de måltider som levereras och serveras.

På kommunens skolor och förskolor serveras varje dag två alternativ av maträtter till lunch, minst ett av alternativen är alltid vegetariskt. Dessa måltider är näringsberäknade. Till måltiderna serveras grönsaker i säsong, på skolan en salladsbuffé som består av ca 6–12 olika grönsaker/grönsaksblandningar, på förskolan serveras ca 2–4 olika sorter. Andra tillbehör som serveras till lunchen är vatten, mjölk, smör och bröd.

Finns behov av särskild kost för barn/elever samt personal på förskola och skola ansöks det via e-tjänsten på kommunens hemsida.

Specialkost av medicinska skäl dvs en allergi eller intolerans kräver ett läkarintyg, krav på intyg är ett politiskt beslut.

Särskild kost av etiska eller religiösa skäl som kost utan fläsk, vegetarisk- och vegansk kost behöver anmälas i e-tjänsten men inget läkarintyg krävs.

Anpassad kost vid NPF (NeuroPsykiska Funktionsnedsättningar), ARFID (Avoidant Restrictive Food Intake Disorder) ätstörningar, selektivtätande m.m ansöks via rektor. Rektor tillsammans med elevhälsan beslutar vilka barn/elever som beviljas, finns inget krav på läkarintyg eller diagnos utan görs efter behov. Beslut meddelas till Kostavdelningen som sedan tillhandahåller den anpassade kosten.

Kostavdelningen ser inget behov av att servera ett "säkert kort" varje dag, dvs en populär maträtt utöver ordinarie meny. Önskemålet är istället att skolan med hjälp av den pedagogiska måltiden arbetar med dessa barn och elever tillsammans med elevhälsan och vårdnadshavare. Målet är att barnen och eleverna ska få en så varierad och näringsrik måltid som möjligt och att det till slut leder mot måltider från den vanliga matsedeln. Utöver måltiden kan även måltidsmiljön behöva anpassas för dessa barn och elever. Överlag för alla så är schemalagda luncher önskvärt, vilket vi vet är positivt för måltidsmiljön och minskat matsvinn.

Alla barn och elever med behov av anpassad kost serveras idag måltider från individanpassade matsedlar utifrån deras specifika behov och preferenser istället för att styra dem mot förutbestämda måltider. Detta för att de ska få den mat de gillar och kan äta sig mätta på och få i sig näring så de orkar

Samhällsnämnden

skoldagen. Den individanpassade matsedel revideras vid behov och önskemål.

Översikt på antalet anmälda koste:

	Medicinsk specialkost	Etisk/religiös kost	Anpassad kost
Förskola	54	18	187
Skola	97	99	358
Gymnasium	14	5	47

Det kommer in få synpunkter och klagomål på den anpassade kosten från vårdnadshavare.

Risken med ett ”säkert kort” som ska erbjudas till alla varje dag är att det inte går att garantera att det serveras näringsriktiga måltider, om det är många som äter av den populära maträtten ofta. Det leder till att vi inte kan följa lagar och rekommendationer (Skollagen, Livsmedelsverket, Måltidspolicyn)

Det kan uppstå svårigheter vid beställningar och tillagning då det i förhand är svårt att avgöra hur många som kommer att äta av den populära maträtten respektive de ordinarie måltiderna. Detta kan innebära mer matsvinn, vilket vi vill minska och inte öka. Ökat matsvinn innebär även ökade kostnader då inköpen blir större. Enligt vårens matsvinnsvägning väger en genomsnittlig måltid 374 g och tallrikssvinnet är 25g/portion. En jämförelse är att en medelstor potatis väger ca 85–100 g, så varje matgäst slänger ungefär en ¼ potatis varje dag.

Antalet elever som äter i matsalen på sin skola är i princip alla från förskoleklass upp till årskurs 6. Från 7:an till 9:an är andelen som äter i matsalen något lägre och på gymnasiet är det ungefär 50% som äter i matsalen. På gymnasiet kan praktikperioder i de praktiska programmen påverka andelen som äter i matsalen. Kostavdelningen mäter antalet matgäster minst 1 gång per termin under 2 veckor.

Kommunens kök och matsalar är inte i proportion till antalet matgäster då de på de flesta enheterna är små och trånga. Ska en tredje rätt serveras kan mer resurser som mer utrustning, mer utrymme i kök och matsal samt utökning av personal behövas, vilket blir en ekonomisk fråga.

De rätter som ofta erbjuds vid ”säkra kort” och nämndes i motionen är inte klimatsmarta alternativ ex köttbullar och köttfärsås, vilket går emot både Härnösands måltidspolicy samt Livsmedelsverkets rekommendationer. Om policy och rekommendationer inte följs kan inte kommunens mål eller de globala målen (Agenda 2030) uppnås.

Samhällsnämnden

Ingen av länets kommuner (Sollefteå, Kramfors, Timrå, Sundsvall, Ånge) serverar i dagsläget ett "säkert kort" eller har planer på att starta med det.

Sundsvalls kommun har haft ett projekt med en tredje rätt där en grundskola deltog för att undersöka om det hade en positiv effekt på att fler elever skulle äta sig mätta. Inspiration hämtades från en fristående skola i kommunen som serverade spagetti och köttfärssås varje dag.

Sundsvalls kommun serverade en populär maträtt utöver de två ordinarie maträtterna under en testperiod på 24 veckor och gjorde en jämförelse med samma veckor föregående läsår.

Utfallet från testperioden blev:

- Antalet ätande matgäster var oförändrat
- Mängden mat per matgäst minskade
- Mängden matsvinn ökade
- Livsmedelskostnaderna ökade
- Införskaffande av extra serveringsdiskar
- Ökad bemanning
- Serveringen av de vegetariska måltiderna minskade markant
- Ingen förändring av den anpassade kosten, dvs den minskade inte
- Valet av livsmedel till den tredje maträtten minskade möjligheterna att uppnå klimatmålen.

Om nämnden tar ett beslut att ett säkert kort ska serveras så önskar Kostavdelningen att en testperiod får göras på en skola och då med en populär vegetarisk maträtt.

Socialt perspektiv

Härnösands kommun erbjuder idag anpassad kost till de barn och elever som har ett behov. I dialog med skolförvaltningen och eleven får alla barn och elever möjlighet att äta en lunchmåltid utifrån det individuella behovet. Dessa elever skulle inte vara betjänta av ett säkert kort. De elever som väljer att inte äta i matsalen skulle eventuellt välja det säkra kortet men studien från Sundsvall visar att antalet elever i matsalen inte förändras och att en näringsriktig måltid, över tid, inte kan garanteras.

Samhällsnämnden

Ekologiskt perspektiv

Studien från Sundsvalls kommun visar att klimatmålen blir svårare att uppfylla samt att antalet vegetariska portionerna som elever äter minskar markant.

Ekonomiskt och juridiskt perspektiv

Att erbjuda en tredje maträtt bidrar negativt till Kostavdelningens budget. Hur mycket budgeten påverkas beror på vilka maträtter som ska erbjudas och vilka förutsättningar respektive skolkök har för att hantera fler maträtter. En djupare studie behöver göras innan de ekonomiska konsekvenserna kan redovisas.

Beslutsunderlag

Samhällsförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-06-04

Motion – Mat för bättre skolresultat – Inför säkert kort

Sundsvalls Mat & Måltiders Redovisning projekt ”mätta magar” 2022-2023

Sundsvalls Mat & Måltiders Redovisning projekt "mätta magar" 2022-2023

Redovisning av delprojekt vid Hagaskolan och Sundsvalls gymnasium – Västermalm.

Delprojekt ett – Hagaskolan

Del ett

En tredje rätt skulle serveras för att i kommunal verksamhet undersöka om det hade positiv effekt på att fler elever skulle äta sig mätta. Inspiration hämtades från en fristående skola i kommunen som ständigt serverar spagetti och köttfärssås. Projektet genomfördes genom att måltidsverksamheten tog fram en lista på antal populära och näringsriktiga maträtter. Eleverna fick därefter rösta fram vilken av maträtterna som skulle bli den tredje rätten.

Projektet delas in i 2 perioder;

1. Period 1 serverades kyckling köttbullar, potatis, gräddsås och lingon. Serveringen skedde från vecka 50/2022 till vecka 9/2023.
2. Period 2 serverades kyckling, currysås och ris. Serveringen skedde från vecka 11/2023 till vecka 23/2023.

Beräkningarna har skett under ett urval av veckorna under båda perioderna och varje period redovisas även enskilt och mer detaljerat. Jämförelser har skett med samma veckor föregående läsår.

Resultat i siffror

- Antal ätande är oförändrat, då det under period 1 ökade med 4 % och under period 2 minskade med 4 %.
- Mängd mat per gäst har minskat med 5,5 % (18 g)
- Mängd totalsvinn har ökat med 4,5 % (totalsvinn är tallriks-, serverings- och kökssvinn beräknat % per kg serverad mat)
- Livsmedelskostnaden på Hagaskolan har ökat med 24 %, från september 2022 (34,51 kr/kg) till maj 2023 (45 kr/kg).
- Livsmedel per kg är 12 % dyrare på Hagaskolan än på jämförbara skolor. Jämförelse sker med andra grundskolor i samma storlek och som använder skolmenyn, på Vibackeskolan är kostnaden 40,32 kr/kg och på Bergsåkers skola är kostnaden 40,33 kr/kg.

Urval konsekvenser

- Restaurangen har utrustats med en extra serveringsdisk för att få plats med den 3:e rätten
- Bemanningen har utökats pga ökad arbetsbelastning, grovt räknat cirka 60 000 kr/månad x 6 månader är 360 000 kr.
- Serveringen av vegetariska maträtter har minskat markant. Innan projektet serverades cirka 100 portioner per dag och under projektet serveras cirka 10 portioner per dag.
- Det har inte skett någon förändring/blivit färre behovskoster under vårterminen 2023.
- Valet av livsmedel till 3:e rätten innebär minskad möjlighet att uppnå kommunens/-avdelningens klimatmål för 2023.
- Sundsvalls Mat & Måltiders medarbetare upplever att måltidsmiljön i restaurangen är på likartat sätt som under motsvarande tid förra året. De ser inte effekter av ett intensifierat arbete med de pedagogiska måltiderna eller erfar ett gemensamt engagemang med personal på skolan för att skapa en främjande måltidsmiljö i restaurangen.

Del två

Den andra delen som skulle ske på Hagaskolan var utveckling av de pedagogiska måltiderna. För detta arbete ansvarade rektorerna, här har man vid projektmöten redovisat att man vid APT pratat om riktlinjerna för pedagogisk måltid. Måltidsavdelningen bedömer att ingen förändring i arbetssätt har uppmärksamats i måltidssituationen.

Delprojekt två – Sundsvalls gymnasium Västermalm

Lågt elevantal äter i matsalen. Många elever framför allt ifrån de praktiska utbildningarna väljer bort att gå till matsalen. Här valdes också två delar att arbeta med, dels dialogforum med elever, dels att utreda möjligheterna till att tillskapa fler måltidsplatser med hjälp av en Food truck.

Del ett – Dialogforum

Matråd klass- eller programvis startades upp under oktober 2022. Efter dessa matråd gjordes vissa justeringar i både meny, utbud och måltidsmiljö vilket resulterade i fler ätande elever. Programmen som besöktes under perioden okt-dec 22 var fordon, bygg, teknik, natur samt särskolan. Matråden fortsatte på vårterminen med besök hos vård, el, bygg fordon och teknik.

Under vårterminen har måltidsverksamhetens personal deltagit i utbildning i bemötande och frågan har hanterat på APT.

Under vårterminen påbörjades ett sidoprojekt gällande eleverna på nationella idrottsutbildningar (NIU) vid Hedbergska och Västermalm. SMM mötte elevrepresentanter, lärare och deras rektor för att diskutera måltidsfrågor. Det samtalet mynnade ut i att rektorn beslutade att idrotts elever som inte har sin familj i Sundsvall skulle erbjudas ett mellanmål på eftermiddagarna. Mellanmålet utformades i linje med de önskemål som framkommit vid

mötet. Det innebär att ca 30 idrottselever dagligen serveras mellanmål som underlättar för dessa elever att få en god energibalans kopplat till hög träningsdos.

I februari innevarande år startades ”Frukostträffar” bestående av två elever från samma program som under tre veckor samtalade med köksansvarig och elevcoach. Agendan för dessa frukostträffar bestod i dialog om hur matsituationen varit den gångna veckan samt förväntningar på menyn för nästkommande vecka. Efter tre veckor tillfrågades två nya elever från ett annat program som sedan rullade på. Till vår hjälp har vi haft elevcoach Pamela Söderberg som varit en central samarbetspartner i samtliga måltidsfrågor. Denna dialog samt matråden per klass/program kommer att fortsätta under höstterminen 2023.

Nu i början på höstterminen har SMM bjudit in alla årskurs ettor för en introduktion/presentation om matsalen och måltiderna som serveras, träffen har skett i matsalen. Sedan 28 augusti har SMM mött ett program om dagen.

Del två - Foodtruck

Under pandemin erfarande många lärare vid de praktiska programmen att eleverna åt mer när måltiden serverades i deras ”hemmamiljö” på skolan. Matsalen på Västermalm är väldigt stor och ligger geografiskt en bit från vissa program på skolan, därför påbörjades ett arbete med att ta fram en portabel skolrestaurang som skulle kunna stå närmre de praktiska programmen. Food trucken har också användning vid utflykter och för viss krisberedskap. Arbetet med ritning är klart efter dialog med andra kommuner och privata företag som arbetar med Food trucks. Fordonet är beställt men hamnade i stå pga. att kommunen saknat storköksavtal under perioden. Fordonet är beställt av fordon & transport. Eventuellt kvarstående frågor om bakgavellyft.

Samhällsförvaltningen
Kia Olsson, 070-288 00 27
kia.olsson@harnosand.se

Samhällsnämnden

Remissvar motion, Mat för bättre skolresultat.

Förslag till beslut

Samhällsförvaltningen föreslår samhällsnämnden besluta att anta remissvaret som sitt eget samt att överlämna remissvaret till Kommunfullmäktige.

Beskrivning av ärendet

I skollagen står det att elever i grundskolan ska erbjudas näringsriktiga måltider. Skolmåltiden är en del av utbildningen i skolan. Det innebär att skollagen och läroplanens skrivelser om utbildningen även omfattar skolmåltiderna.

I Skolverkets allmänna råd för förskolan står det att förskolan ska servera varierande och näringsriktiga måltider jämnt fördelat över dagen.

Livsmedelsverket är en statlig förvaltningsmyndighet som arbetar aktivt för säkra livsmedel, redlighet i livsmedelshanteringen och bra matvanor. De ger bland annat kunskap och råd för att människor ska äta på ett hälsosamt och hållbart sätt.

Enligt nationella rekommendationer för hantering av specialkost och anpassade måltider inom förskola och skola (Kost & Näring) så är det rektor i skolan som med stöd av elevhälsan ansvarar för bedömningen av vilka behov eleven har för att klara skolgång och uppsatta mål. I förskolan kan rektor med föräldrars samtycke kontakta barnhälsovården för samverkan och dialog. Vid alla beslut finns en skyldighet att göra en analys av vad som är barnets bästa.

Rekommendationer är att genom regelbundna dialogmöten mellan elev, förälder, rektor och elevhälsan säkerställs ett kontinuerligt utbyte kring elevens specifika måltidsbehov. Syftet med dialogmötena är att säkerställa att barnet/eleven ska få så varierad och näringsriktig måltid som möjligt. Det långsiktiga målet är att utöka variationen i kosten med utgångspunkt

mot den vanliga matsedeln. Lugn och organiserad måltidsmiljö kan skapa förutsättningar för eleven att äta samma mat som övriga elever.

Härnösands kommuns måltidspolicy säger bland annat att måltiderna ska vara goda, näringsrika, klimatsmarta och ska utgå från Livsmedelsverkets råd. Måltiderna kan användas som ett pedagogiskt verktyg för att lära barnen hållbar livsstil och hälsa. Inköpen ska vara klimatsmarta och ekologiskt hållbara. Utsläppen ska minskas och den biologiska mångfalden ska värnas samt så ska matsvinnet aktivt minskas.

Produktionsköket Navet lagar och levererar ca 6000 portioner mat per dag till mottagningskök inom förskola, skola, till kommunens särskilda boenden och matlådor till hemmaboende.

Kostavdelningen följer Livsmedelverket rekommendationer och Härnösands kommuns måltidspolicy för de måltider som levereras och serveras.

På kommunens skolor och förskolor serveras varje dag två alternativ av maträtter till lunch, minst ett av alternativen är alltid vegetariskt. Dessa måltider är näringsberäknade. Till måltiderna serveras grönsaker i säsong, på skolan en salladsbuffé som består av ca 6–12 olika grönsaker/grönsaksblandningar, på förskolan serveras ca 2–4 olika sorter. Andra tillbehör som serveras till lunchen är vatten, mjölk, smör och bröd.

Finns behov av särskild kost för barn/elever samt personal på förskola och skola ansöks det via e-tjänsten på kommunens hemsida.

Specialkost av medicinska skäl dvs en allergi eller intolerans kräver ett läkarintyg, krav på intyg är ett politiskt beslut.

Särskild kost av etiska eller religiösa skäl som kost utan fläsk, vegetarisk- och vegansk kost behöver anmälas i e-tjänsten men inget läkarintyg krävs.

Anpassad kost vid NPF (NeuroPsykiska Funktionsnedsättningar), ARFID (Avoidant Restrictive Food Intake Disorder) ätstörningar, selektivtätande m.m ansöks via rektor. Rektor tillsammans med elevhälsan beslutar vilka barn/elever som beviljas, finns inget krav på läkarintyg eller diagnos utan görs efter behov. Beslut meddelas till Kostavdelningen som sedan tillhandahåller den anpassade kosten.

Kostavdelningen ser inget behov av att servera ett ”säkert kort” varje dag, dvs en populär maträtt utöver ordinarie meny. Önskemålet är istället att skolan med hjälp av den pedagogiska måltiden arbetar med dessa barn och elever tillsammans med elevhälsan och vårdnadshavare. Målet är att barnen och eleverna ska få en så varierad och näringsrik måltid som möjligt och att det till slut leder mot måltider från den vanliga matsedeln. Utöver måltiden

kan även måltidsmiljön behöva anpassas för dessa barn och elever. Överlag för alla så är schemalagda luncher önskvärt, vilket vi vet är positivt för måltidsmiljön och minskat matsvinn.

Alla barn och elever med behov av anpassad kost serveras idag måltider från individanpassade matsedlar utifrån deras specifika behov och preferenser istället för att styra dem mot förutbestämda måltider. Detta för att de ska få den mat de gillar och kan äta sig mätta på och få i sig näring så de orkar skoldagen. Den individanpassade matsedel revideras vid behov och önskemål.

Översikt på antalet anmälda koster:

	Medicinsk specialkost	Etisk/religiös kost	Anpassad kost
Förskola	54	18	187
Skola	97	99	358
Gymnasium	14	5	47

Det kommer in få synpunkter och klagomål på den anpassade kosten från vårdnadshavare.

Risken med ett ”säkert kort” som ska erbjudas till alla varje dag är att det inte går att garantera att det serveras näringsriktiga måltider, om det är många som äter av den populära maträtten ofta. Det leder till att vi inte kan följa lagar och rekommendationer (Skollagen, Livsmedelsverket, Måltidspolicyn)

Det kan uppstå svårigheter vid beställningar och tillagning då det i förhand är svårt att avgöra hur många som kommer att äta av den populära maträtten respektive de ordinarie måltiderna. Detta kan innebära mer matsvinn, vilket vi vill minska och inte öka. Ökat matsvinn innebär även ökade kostnader då inköpen blir större. Enligt vårens matsvinnsvägning väger en genomsnittlig måltid 374 g och tallrikssvinnet är 25g/portion. En jämförelse är att en medelstor potatis väger ca 85–100 g, så varje matgäst slänger ungefär en ¼ potatis varje dag.

Antalet elever som äter i matsalen på sin skola är i princip alla från förskoleklass upp till årskurs 6. Från 7:an till 9:an är andelen som äter i matsalen något lägre och på gymnasiet är det ungefär 50% som äter i matsalen. På gymnasiet kan praktikperioder i de praktiska programmen påverka andelen som äter i matsalen. Kostavdelningen mäter antalet matgäster minst 1 gång per termin under 2 veckor.

Kommunens kök och matsalar är inte i proportion till antalet matgäster då de på de flesta enheterna är små och trånga. Ska en tredje rätt serveras kan mer resurser som mer utrustning, mer utrymme i kök och matsal samt utökning av personal behövas, vilket blir en ekonomisk fråga.

De rätter som ofta erbjuds vid ”säkra kort” och nämndes i motionen är inte klimatsmarta alternativ ex köttbullar och köttfärssås, vilket går emot både Härnösands måltidspolicy samt Livsmedelsverkets rekommendationer. Om policy och rekommendationer inte följs kan inte kommunens mål eller de globala målen (Agenda 2030) uppnås.

Ingen av länets kommuner (Sollefteå, Kramfors, Timrå, Sundsvall, Ånge) serverar i dagsläget ett ”säkert kort” eller har planer på att starta med det.

Sundsvalls kommun har haft ett projekt med en tredje rätt där en grundskola deltog för att undersöka om det hade en positiv effekt på att fler elever skulle äta sig mätta. Inspiration hämtades från en fristående skola i kommunen som serverade spagetti och köttfärssås varje dag.

Sundsvalls kommun serverade en populär maträtt utöver de två ordinarie maträtterna under en testperiod på 24 veckor och gjorde en jämförelse med samma veckor föregående läsår.

Utfallet från testperioden blev:

- Antalet ätande matgäster var oförändrat
- Mängden mat per matgäst minskade
- Mängden matsvinn ökade
- Livsmedelskostnaderna ökade
- Införskaffande av extra serveringsdiskar
- Ökad bemanning
- Serveringen av de vegetariska måltiderna minskade markant
- Ingen förändring av den anpassade kosten, dvs den minskade inte
- Valet av livsmedel till den tredje maträtten minskade möjligheterna att uppnå klimatmålen.

Om nämnden tar ett beslut att ett säkert kort ska serveras så önskar Kostavdelningen att en testperiod får göras på en skola och då med en populär vegetarisk maträtt.

Socialt perspektiv

Härnösands kommun erbjuder idag anpassad kost till de barn och elever som har ett behov. I dialog med skolförvaltningen och eleven får alla barn och elever möjlighet att äta en lunchmåltid utifrån det individuella behovet. Dessa elever skulle inte vara betjänta av ett säkert kort. De elever som väljer att inte äta i matsalen skulle eventuellt välja det säkra kortet men studien från Sundsvall visar att antalet elever i matsalen inte förändras och att en näringsriktig måltid, över tid, inte kan garanteras.

Ekologiskt perspektiv

Studien från Sundsvalls kommun visar att klimatmålen blir svårare att uppfylla samt att antalet vegetariska portionerna som elever äter minskar markant.

Ekonomiskt och juridiskt perspektiv

Att erbjuda en tredje maträtt bidrar negativt till Kostavdelningens budget. Hur mycket budgeten påverkas beror på vilka maträtter som ska erbjudas och vilka förutsättningar respektive skolkök har för att hantera fler maträtter. En djupare studie behöver göras innan de ekonomiska konsekvenserna kan redovisas.

Beslutsunderlag

Sundsvalls Mat & Måltiders Redovisning projekt ”mätta magar” 2022-2023

Thomas Jenssen
Förvaltningschef

Kia Olsson
Kostchef

Bilagor

Skolnämnden

§ 33

Dnr 2024-000011 1.1.3.1

Remiss - Motion - Mat för bättre skolresultat - Inför säkert kort

Skolnämndens beslut

Skolnämnden föreslår kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige besluta

att avslå motionen.

Yttranden

I ärendet yttrar sig Catharina Rosén (C) och Nina Skyttberg (S).

Yrkanden

Catharina Rosén (C) yrkar återremiss.

Nina Skyttberg (S) yrkar bifall till liggande förslag.

Propositionsordning

Ordförande finner att det föreligger två förslag till beslut, liggande förslag och Catharina Roséns (C) yrkande om återremiss.

Ordföranden frågar om skolnämnden avser besluta enligt liggande förslag.

Ordföranden frågar om skolnämnden avser besluta enligt Catharina Roséns (C) yrkande om återremiss.

Ordföranden finner att skolnämnden beslutat enligt liggande förslag.

Votering begärs och verkställs.

Votering och utfall

Ordföranden ställer följande propositionsordning: ja för liggande förslag och nej för Catharina Roséns (C) yrkande om återremiss.

Med 6 ja-röster mot 5 nej-röster finner ordföranden att skolnämnden beslutat enligt liggande förslag.

Skolnämnden

Hur de enskilda ledamöterna röstat framgår av tabellen nedan.

Ledamot/tjänstgörande ersättare § 33	Ja	Nej	Avstår
Nina Skyttberg (S)	X		
May Andersson (S)	X		
Karin Andersson (M)		X	
Roland Strömqvist (S)	X		
Ulla Bylund (KD)	X		
Mattias Sjölander (MP)	X		
Catharina Rosén (C)		X	
Max Stålnacke (S)	X		
Emil Karlsson (V)		X	
Noa Hummelgård (M)		X	
Kenneth Lunneborg (SD)		X	

Bakgrund

Motionen ”Motion – Mat för bättre skolresultat – Inför säkert kort” har lämnats till kommunfullmäktige. Motionen har gått på remiss till skolnämnden med begäran om svar utifrån skolnämndens ansvarsområde i frågan. I motionen föreslås att de elever i Härnösands skolor som vill, ska erbjudas en rätt, s.k. säkert kort, i de fall rätten för dagen inte passar den enskilde. Detta i syfte att säkerställa att alla elever får äta sig mätta, så att de aktivt orkar delta i undervisningen och inte behöver gå hem för att äta eller på annat sätt ordna med sin lunchmåltid.

Alla barn och elever som är i behov av någon form av anpassad kost får det. Förutom anpassningar för barn/elever med medicinska behov, som styrks av ett läkarintyg, serveras anpassad meny som rullar på en eller flera rätter, för enskild elev som behöver det. I det sistnämnda fallet är det rektor i samråd med elevhälsan som beslutar om anpassningen.

Skolförvaltningen ser därför ingen anledning att ytterligare lägga till ett lunchalternativ med en rätt som är lika varje dag. Förslaget motstrider det arbete som sker inom ramen för kommunens måltidspolicy och skolförvaltningens handlingsplan.

Skolnämnden

Utifrån ett ekonomiskt perspektiv ser skolförvaltningen inga möjligheter att rymma tillkommande kostnad för en utökad meny inom befintlig budget. Ett införande av förslaget kräver att full kostnadstäckning säkerställs årligen.

Beslutsunderlag

Måltidspolicy för Härnösands kommun, Skolförvaltningens handlingsplan för måltidspolicy samt skolförvaltningens remissvar 2024-02-29 samt motion från Centerpartiet 2023-10-18.

Skolförvaltningen

Kommunstyrelsen

Remiss - Motion - Mat för bättre skolresultat - Inför säkert kort

Förslag till beslut

Skolförvaltningen föreslår kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige besluta

att avslå motionen.

Beskrivning av ärendet

Motionen ”Motion – Mat för bättre skolresultat – Inför säkert kort” har lämnats till kommunfullmäktige. Motionen har gått på remiss till skolnämnden med begäran om svar utifrån skolnämndens ansvarsområde i frågan. I motionen föreslås att de elever i Härnösands skolor som vill, ska erbjudas en rätt s.k. säkert kort, i de fall rätten för dagen inte passar den enskilde. Detta i syfte att säkerställa att alla elever får äta sig mätta, så att de aktivt orkar delta i undervisningen och inte behöver gå hem för att äta eller på annat sätt ordna med sin lunchmåltid.

Skolförvaltningens synpunkter

”Måltider som lagas och serveras i Härnösands kommun ska vara klimatsmarta, goda och måltiden ska vara en stund att se fram emot.”

Så inleds Måltidspolicy för Härnösands kommun. Skolförvaltningen har i sin tur kopplat en handlingsplan till måltidspolicyn. Planen lyfter fram fyra perspektiv; ekologiskt, socialt, närings- och pedagogiskt perspektiv. Det sistnämnda arbetar skolförvaltningens verksamheter dagligen med genom pedagogiska måltider.

Syftet med den pedagogiska måltiden är att skapa en måltidsmiljö som är lugn och balanserad. Målet är en positiv måltidsupplevelse. Alla barn och elever som är i behov av någon form av anpassad kost får det.

Förutom anpassningar för barn/elever med medicinska behov, som styrks av ett läkarintyg, serveras anpassad meny som rullar på en eller flera rätter, för

enskild elev som behöver det. I det sistnämnda fallet är det rektor i samråd med elevhälsan som beslutar om anpassningen.

Skolförvaltningen ser därför ingen anledning att ytterligare lägga till ett lunchalternativ med en rätt som är lika varje dag. Förslaget motstrider det arbete som sker inom ramen för kommunens måltidspolicy och skolförvaltningens handlingsplan.

Utifrån ett ekonomiskt perspektiv ser skolförvaltningen inga möjligheter att rymma tillkommande kostnad för en utökad meny inom befintlig budget. Ett införande av förslaget kräver att full kostnadstäckning säkerställs årligen.

Marie Blomberg
Förvaltningschef

Bilagor

- Bilaga 1 Måltidspolicy Härnösands kommun
- Bilaga 2 Skolförvaltningens handlingsplan för måltidspolicy

Skolförvaltningens handlingsplan för måltidspolicy

Dokumentnamn	Skolförvaltningens handlingsplan för måltidspolicy	Dokumenttyp Handlingsplan		
Fastställd/upprättad av	Skolnämnden	Datum 2022-10-19	Diarienummer SKN 2022-000499	
Dokumentansvarig/processägare	Skolkontoret	Version 1.0	Senast reviderad 2022-12-01	Giltigt o m 2026-06-30
Dokumentinformation				
Dokumentet gäller för	Skolförvaltningen			
Annan information				

Inledning

”Måltider som lagas och serveras i Härnösands kommun ska vara klimatsmarta, goda och måltiden ska vara en stund att se fram emot”.

Så inleds Måltidspolicy för Härnösands kommun. De enskilda nämnderna ansvarar för relevanta handlingsplaner och riktlinjer tas fram för att uppnå måltidspolicyns ambitioner inom sina respektive verksamhetsområden.

Inom skolförvaltningens verksamheter är måltiden ett verktyg för delaktighet och lärande och den används som ett pedagogiskt verktyg, till exempel att lära barn och elever om hållbar livsstil, hälsa eller mat i olika länder.

Förutom denna handlingsplan har skolförvaltningen även en upprättad riktlinje för pedagogiska måltider som beskriver syfte och regler för just dessa.

1 Ekologiskt perspektiv

Maten som serveras i kommunens skolor ska vara klimatsmart och näringsriktig. Enligt kommunens måltidspolicy ska skolmåltiderna vara miljö- och klimatanpassade.

Minskat matsvinn

En tredjedel av den mat som produceras globalt hamnar aldrig på någons tallrik men ingen vill slänga mat i onödan. Ett minskat matsvinn är en stor vinst för klimatet. Av den anledningen kommer skolförvaltningen att arbeta för ett minskat matsvinn. Det är viktigt att barn och elever får lära sig att ett aktivt arbete för att minska matsvinnet ska hela tiden pågå.

Utgångspunkt och stöd för arbetet kan vara Livsmedelsverkets *Handbok för minskat matsvinn – för verksamheter inom vård, skola och omsorg*.

2 Socialt perspektiv

Både elevers och vuxnas beteende i skolrestaurangen påverkar stämningen och trivseln. Det är viktigt att lokalerna är tillräckligt stora för att undvika trängsel och att elever och personal har tillräckligt med tid för att kunna äta i lugn och ro. Rena, fräscha och trevligt inredda lokaler bidrar till matlust och trivsel. Med växter, skärmar och bra belysning kan skolrestaurangen avgränsas och kännas trivsammare. Måltidsupplevelsen påverkas även av ljudmiljön. Att använda ljuddämpande tygel och bullerdämpande material på bord, stolsben, akustikplattor etc. påverkar ljudmiljön positivt. Andra sätt att eliminera onödigt slammer kan vara att avskärma diskinlämning. Måltidsmiljön blir lugnare om vuxna äter tillsammans med barnen/eleverna. I syfte att skolans personal vet vad som förväntas av den vuxne som äter pedagogisk måltid har skolförvaltningen upprättat *Riktlinje för pedagogiska måltider*.

Ett naturligt sätt att lära om hälsa och livsstil kan göras genom natur- och utevistelse. Att ibland servera, äta och kanske laga maten utomhus kan bli ett spännande och trevligt inslag i skoldagen.

3 Näringsperspektiv

Måltiderna i förskola och skola ska ge den energi och näring som eleverna behöver för att växa, utvecklas och orka koncentrera sig och lära under dagen. Skolan har en pedagogisk möjlighet att visa barnen/eleverna vad som är hälsosam mat och på så sätt ge dem en grund för bra matvanor i framtiden. Det sker framförallt vid de s.k. pedagogiska måltiderna.

Ett annat sätt kan vara att menyplaneringen sker i samverkan med den personal som arbetar närmast matgästerna varje dag, för att på så sätt öka förutsättningarna för att erbjuda både goda och näringsriktiga måltider som barnen och eleverna tycker om.

4 Pedagogiskt perspektiv

Grunden för våra matvanor läggs i en tidig ålder och förutsättningarna för att skapa goda matvanor bör därför starta när barnen/eleverna är på förskolan och i skolan. Barnen/eleverna behöver vuxna som förebilder och stöd. Därför har personal inom skolförvaltningen möjlighet att sitta ned och äta tillsammans med barnen/eleverna, s.k. pedagogiska måltider.

Syftet med den pedagogiska måltiden är att skapa en måltidsmiljö som är lugn och balanserad där man på ett naturligt sätt även skapar förutsättningar för samtal kring mat, måltidsmiljö, matens påverkan på miljö, hälsa och hur maten skiljer sig åt mellan olika länder och kulturer. Målet är en positiv måltidsupplevelse.

5 Uppföljning

I skollagen finns krav på att varje huvudman och skolenhet ska bedriva ett systematiskt kvalitetsarbete där verksamheten kontinuerligt planeras, följs upp och utvecklas.

Uppföljningen av kommunens måltidspolicy och denna handlingsplan sker genom de resultatuppdrag som tas fram i samband med antagandet av kommunens årsplan.

Kommunfullmäktige

§ 145

Dnr 34630

Tillkommande motioner, interpellationer och frågor

Kommunfullmäktiges beslut

Kommunfullmäktige beslutar

att överlämna följande motioner till kommunstyrelsen för beredning:

- Motion – Skälig habiliteringsersättning (KS2023-487), samt
- Motion – Mat för bättre skolresultat – Inför säkert kort (KS2023-486).

Beslutsunderlag

Motion – Skälig habiliteringsersättning, 2023-10-20

Motion – Mat för bättre skolresultat – Inför säkert kort, 2023-10-20

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

MOTION

Mat för bättre skolresultat – Inför säkert kort

Att få i sig näring är en grundförutsättning för att orka en hel skoldag och för att kunna lära. Barns ätutveckling ser väldigt olika ut och är ett komplext område. Klart är att såväl barn som vuxna har olika preferenser. Många föräldrar oroar sig ibland över sina barns näringsintag och de flesta föräldrar har någon gång uttryckt frustration över "kräsna" barn. I ICD-11 finns diagnosen ARFID (avoidant/restrictive food intake disorder) som ofta översätts till undvikande/restriktiva ätsvårigheter. En hög grad av samsjuklighet finns hos personer med NPF. Spannet på problematiken är brett och mörkertalet är enligt många stort. Vi ser exempel runt om i landet där barn i vissa fall tas hem över lunchen för att sedan åter lämnas på förskola eller barn som väljer att gå till kiosken i stället för att äta skolans mat, i värsta fall går barn hungriga.

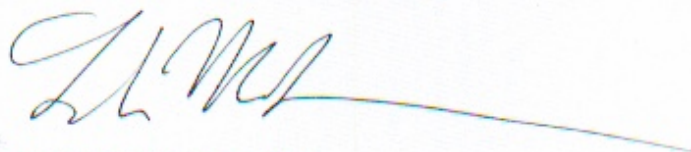
Forskning visar att milda ätsvårigheter förekommer hos 25% till 45% av i övrigt friska barn, hos barn med försenad utveckling eller kroniska sjukdomar är förekomsten 80%. Svåra ätsvårigheter, som kräver medicinska åtgärder, förekommer hos 3% till 10% av barn. Eftersom en stor grupp av dessa går odagnostiserade kvalar de inte in för att få behovskost.

Det finns skolor som har fått före när det kommer till att bemöta den här problematiken, i vårt närområde finns Internationella Engelska Skolan i Sundsvall där spaghetti och köttfärssås serveras som alternativ varje dag. Kilbergsskolan i Bollnäs erbjuder alltid köttbullar och makaroner. Det finns förslag om att införa eller testa den här modellen i såväl Östersund som Härjedalen.

Modellen är i hög grad förenlig med den forskning som finns, viljan att testa nytt uppstår inte genom hunger. Att erbjuda ett säkert kort är ett klokt sätt att säkerställa mätta elever som i sin individuella takt kan bredda sin repertoar. Utfallet på skolor som har testat är gott, eleverna väljer inte den säkra rätten varje dag men de dagar den övriga maten är för utmanande slipper de gå hungriga, hem eller till kiosken.

Mot bakgrund av ovanstående föreslås kommunfullmäktige besluta:

att varje dag i skolan och förskolan servera en trygg och populär maträtt, ett så kallat säkert kort, utöver den ordinarie menyn

Johan Wester, Centerpartiet

Kommunstyrelseförvaltningen
Malin Ullström, 0703005764
malin.ullstrom@harnosand.se

Kommunstyrelsen

Verksamhetsberättelse kommunstyrelse 2024

Förslag till beslut

Kommunstyrelseförvaltningen föreslår kommunstyrelsen besluta att godkänna Verksamhetsberättelse 2024, Kommunstyrelse.

Beskrivning av ärendet

Kommunstyrelsens verksamhetsberättelse redovisar det ekonomiska utfallet, sammanfattar viktiga händelser inom styrelsens ansvarsområden och följer upp kommunstyrelsens verksamhetsplan för året. I verksamhetsberättelsen redovisas även internkontroller samt måluppfyllelse för de av nämnden antagna målen för verksamhetsåret.

Kommunstyrelsen antog inför verksamhetsåret fyra mål med tillhörande nyckelaktiviteter, samt indikatorer till respektive mål. Under året har arbetet mot målen i huvudsak bedrivits enligt plan. Förflyttningen mot målet har i tre fall bedömts ha skett i eftersträvad riktning och i en tillfredsställande omfattning. I ett fall bedöms förflyttningen mot målet ha skett i eftersträvad riktning, men i en icke tillfredsställande omfattning.

Kommunstyrelsen visar ett positivt resultat om 4,5 mnkr för verksamhetsåret 2024. Överskottet består av 7,5 mnkr högre intäkter än budgeterat samtidigt som kostnaderna är 3,0 mnkr högre än budgeterat för året.

Intäktsöverskottet för året beror främst på intäkter i form av bidrag och projektintäkter som dels varit högre än budgeterat för perioden, och i några fall inte varit budgeterade alls vilket sammantaget bidragit till intäktsöverskottet för året. Den stora avvikelsen på kostnadssidan beror främst på att kostnader för konsulter är högre än budgeterat. De viktigaste anledningarna är juridisk expertis inom mark- och exploatering samt avtalsskrivningar.

Kommungemensam verksamhet visar ett överskott om 36,1 mnkr. Överskottet härleds i huvudsak till högre intäkter för kollektivavtalad pension än vad som budgeterats samt försäljning av Seminariet. Samtidigt redovisar posten för pensionskostnader ett underskott för verksamhetsåret, dock inte i samma omfattning som intäktsöverskotten.

Datum
2024-09-23

Dnr
KS/2025-000051

Bedömning

Genom att upprätta bokslut i en verksamhetsberättelse som beskriver resultat vid årets slut samt en ekonomisk analys, bidrar kommunstyrelsen till att kommunens resurser används effektivt, ändamålsenligt och långsiktigt.

Lars Liljedahl
Kommundirektör

Anna Bostedt
Chef Ekonomi-, och
kommunledningsavdelningen

Bilagor

Verksamhetsberättelse 2024, Kommunstyrelse

Härnösands
kommun

Kommunstyrelse

Verksamhetsberättelse 2024

2024-12-31

Verksamhetsberättelse 2024

Innehållsförteckning

Verksamhetsberättelse 2024	1
1 Nämndens uppdrag och verksamhet	2
1.1 Utgångspunkter.....	2
2 Viktiga händelser som påverkat verksamheten	3
3 Målstyrning	5
3.1 Övergripande bedömning	5
3.2 Uppföljning av mål och nyckelaktiviteter.....	5
4 Uppföljning av planerad verksamhet	11
4.1 Uppdrag som tilldelats i årsplan	12
4.2 Kommunstyrelsens uppsiktsplikt.....	13
5 Ekonomisk uppföljning	15
5.1 Utfall.....	15
5.1.1 Utfall per verksamhetsområde.....	16
5.2 Personalvolym.....	18
5.3 Investeringar	19
5.4 Utfall kommungemensam verksamhet	20
6 Internkontroll	21
6.1 Innevarande års internkontrollarbete.....	21
6.2 Kvarstående förbättringsåtgärder från föregående år	21
6.2.1 Förbättringsåtgärd: Instruktioner, riktlinjer, roller kopplat till system	22
7 Uppföljning av privata utförare	23
8 Bilaga 1, Indikatorer	24
9 Bilaga 2, Redovisning av internkontroll	27
9.1 Kommunövergripande internkontroller.....	27
9.2 Kommunstyrelsens internkontroller.....	27

1 Nämndens uppdrag och verksamhet

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan vars ansvar och övergripande uppgift är att leda, samordna och styra uppföljningen av kommunens ekonomi och verksamheter. Kommunstyrelsen är anställnings-, löne- och pensionsmyndighet och ansvarar för frågor som rör förhållandet mellan kommunen som arbetsgivare och dess arbetstagare.

Kommunstyrelsen ansvarar för att verksamheten bedrivs i enlighet med mål och budget som fullmäktige fastställt, liksom de föreskrifter som anges i lag och förordning samt bestämmelser i nämndens reglemente.

1.1 Utgångspunkter

I verksamhetsplanen beskrivs nämndens planerade arbete med mål och uppdrag för det kommande året samt de ekonomiska ramarna. Verksamhetsplanen följs upp i fyramånadersrapport, delårsrapport, samt verksamhetsberättelse.

2 Viktiga händelser som påverkat verksamheten

Offentlig sektor har med få undantag påverkats negativt av de senaste årens samhällsekonomiska utveckling. Härnösands kommun avslutar sitt räkenskapsår med underskott och även om de nationella förutsättningarna förbättras något under 2025 kommer besparingar att behöva ske och fortsatt återhållsamhet råda. Kommunfullmäktiges beslut om Årsplan 2025 senarelades från juni till oktober i syfte att förbättra förutsättningarna för budgetarbetet. I samband med delårsrapporteringen införde kommunfullmäktige ett anställningsstopp fram till 2024-12-31. Under denna tidsperiod har endast förvaltningschefer beslutat om nya anställningar.

Under våren riktade den förtroendevalda revisionen och KPMG anmärkning mot skolnämnden och socialnämnden för att inte ha bedrivit verksamhet på ett ekonomiskt tillfredställande sätt under 2023. Uppföljning och budgetföljsamhet ansågs ha brustit och underskott bedömdes inte ha uppmärksammats i tid. Av liknande skäl avrådde revisionen kommunfullmäktige från att bevilja ansvarsfrihet för arbetslivsnämnden och samhällsnämnden. Vidare bedömdes kommunstyrelsen ha brustit i uppsiktsplikt och intern kontroll vad gäller kommunens nämnder. Kommunfullmäktige beslutade delvis i enlighet med revisionens rekommendation, dock inte i fråga om ansvarsfrihet. Anmärkning utfärdades till samtliga nämnder. I november 2023 beslutade kommunstyrelsen om förstärkt uppsikt under 2024 för skolnämnden och socialnämnden utifrån bristande ekonomisk följsamhet. Under 2024 utvidgades beslutet till att också omfatta arbetslivsnämnden. Den förstärkta uppsikten har utövats enligt plan.

I december meddelade statliga ISP (Inspektionen för strategiska produkter) att greentech-bolaget PTL inte beviljas tillstånd för etablering i Torsboda eftersom bolaget inte uppfyller villkor utifrån perspektiven svenskt medborgarskap och representation i styrning, ledning och ägande. Tillståndsbeslutet har överklagats och hur lång tid det kommer att dröja innan regeringen fattar beslut i frågan är i skrivande stund oklart. Utvecklingsarbetet för kommande etableringar och utveckling av befintligt näringsliv fortskrider under kommunstyrelsens överinseende. Förberedelserna bedöms viktiga för både befintligt näringsliv och potentiella etableringar. Utmaningar inom kompetensförsörjning, mottagningskapacitet och samhällsbyggnad behöver fortsatt adresseras om kommunen ska kunna expandera.

Kommunstyrelsen har beslutat bilda ett arkivcentrum (Nordarkiv) i syfte är att verka som ett kompetenscentrum för samverkan kring kompetensförsörjning, utbildning, förvaring och drift av fysiska arkiv samt e-arkivlösningar. Arkivcentrat ska medge utrymme för andra kommuner, kommunens bolag, myndigheter och ideella föreningar att ingå, och arbetet med att teckna avsiktsförklaringar har inletts i syfte att utöka samverkan med andra aktörer inom Nordarkivs verksamhetsområde. Uppstart bedöms möjlig under år 2026.

En omorganisation av arbetslivsförvaltningen har blivit en konsekvens av minskat flyktingmottagande och anpassning till nya regelverk. Detta har bland annat medfört att arbetsmarknadsarena administration delavvecklats och övergått i kommunstyrelsens regi. I samband med budget 2025 uppdrogs kommunfullmäktiges presidium att skriva fram ett förslag om avveckling av arbetslivsnämnden. Beslutet har ännu inte behandlats. Ansvaret för kollektivtrafiken har övergått från samhällsnämnden till kommunstyrelsen. Även inom kommunstyrelsen har viss ommöblering skett. Lokalförsörjningsenheten som tidigare organiserats under ekonomi- och kommunledningsavdelningen har överförs till tillväxtavdelningen i syfte att knyta arbetet närmare med mark- och exploateringsfrågor.

Härnösand fortsätter att förbättra sin position i Aktuell Hållbarhets ranking Bästa miljökommun och innehar nu tredje plats i sin kommungrupp. Rankningen baseras på en undersökning om bland annat transporter, livsmedel, stadsplanering och koldioxidbudgetering.

3 Målstyrning

3.1 Övergripande bedömning

Ett strukturerat utvecklingsarbete har under året genomförts med fokus på implementering av det nya målprogrammet utifrån den nya styrmodellen. Information om programmet och styrmodellen har delgetts kommunorganisationens samtliga chefer vid flertalet tillfällen under året. En arbetsgrupp med representation från samtliga förvaltningar har i nära samarbete med representanter från kommunledningsgruppen utverkat stödmaterial och informationsmaterial för såväl planering som uppföljning av alla delar i den kedja som löper från beslutade mål till verksamhet. Arbetet bedöms under året ha lett till en tydlig positiv förflyttning i organisationen med ökad kunskap om både målprogrammet och styrmodellen som följd för såväl för kommunstyrelsens egen tjänsteorganisation som för övriga förvaltningar i kommunen.

För att kommunstyrelsen till fullo ska kunna genomföra såväl sin planering som uppföljning helt i enlighet med den nya styrmodellen bedöms fortsatt utveckling inom området nödvändig, utvecklingsarbetet planeras fortlöpa 2025.

3.2 Uppföljning av mål och nyckelaktiviteter

Kommunstyrelsen har inför verksamhetsåret 2024 antagit fyra mål med tillhörande nyckelaktiviteter, samt indikatorer till respektive mål. Nedan redovisas måluppfyllelse och nyckelaktiviteter. Måluppfyllelsen har bedömts med stöd av de antagna indikatorerna. Indikatorerna redovisas i detalj i bilaga.

Plats för alla

Mål: Inkluderande, levande och trygga kommundelar där alla invånare, såväl kvinnor som män, flickor som pojkar, känner sig delaktiga i samhället och samhällsutvecklingen.

Bedömning

● Förflyttningen mot målet bedöms ha skett i eftersträvad riktning och i en tillfredsställande omfattning.

Inom två av nyckelaktiviteterna (tillväxtstrategin och kollektivtrafik) har de planerade nyckelaktiviteterna genomförts i sin helhet. När det gäller bredbandsutbyggnad har Högsjö äldreboende anslutits och de kvarstående vita fläckarna i kommunen blir allt färre (även om vi ännu har en bit till 100 % täckning. Det hälsofrämjande och förebyggande arbetet har även det i hög grad kunnat genomföras enligt plan. Här ryms viktiga områden som folkhälsa, ANDTS, suicidprevention, våld- och brottsförebyggande, jämställdhet och inte minst kommunstyrelsens bidrag till att ett avtal kunnat tecknas med Utfallsfonden med målbilden "Ett hälsosammare och friskare Härnösand".

Även indikatorerna som till stora delar är hämtade från Statistiska centralbyråns "Medborgarundersökning" visar på en positiv förflyttning jämfört med 2023. Sträcks tid-serien ut till 2021 - 2024 så ligger nöjdheten på stabila och bra siffror och i flera fall stigande nöjdhet. Insyn och inflytande över kommunala beslut är ett område där nöjdheten ökat markant jämfört med 2023. Kvinnorna i Härnösand är generellt sett mer nöjda än männen när det gäller kommunens verksamheter, bemötandet och platsen Härnösand.

Nyckelaktivitet	Status	Färdiggrad
Prioritera och genomför insatser utifrån Tillväxtstrategin för år 2024		

En processorganisation för den kontinuerliga översiktsplanering är bildad och under initiering. Kulturmiljöprogrammet är pågående och kommer att slutföras under år 2025. Projekt Vårdkasen är försenat, projektbeslut väntas in för att påbörja genomförandet. Riktlinjer för bostadsförsörjning är under bearbetning och beräknas klart år 2025. Utvecklingsplan Västanå är färdigställd. Arbetet pågår för att hitta vägar framåt i utvecklingen av Friluftsmuseet Murberget. Arbetet med Platsvarumärket har fortsatt och spridningen pågår med en rad olika aktiviteter. Under året har aktiviteter genomförts i linje med tillväxtstrategin bland annat inom digital delaktighet, medborgardialog och beredskap. Ytan – Härnösand växer – har invigts, nu övergår arbetet för löpande användning av ytan.

En förstudie är under genomförande där möjligheter för lokal utredning för att åstadkomma ett nytt flexibelt scenrum i avsikt att tillhandahålla ändamålsenliga scenkonstlokaler för producenter och arrangörer och därmed öka utbudet, till gagn för invånare och besökare.

Det strategiska läsförmedlande arbetet har under 2024 lett till implementering av en ny hållbar arbetsprocess, utökat antal aktiviteter för prioriterade målgrupper, aktivering av det lokala litterära kretsloppet och implementering av verksamhet inom kultur och hälsa. Närbiblioteket har under året regelbundet använts som mötesplats för ex föreningar, lokala grupper och invånare.

På teamt ungdomsdemokrati pågår flera olika projekt och insatser, däribland har ungdomar jobbat fram ett förslag till en ny startsida för högstadie och gymnasieungdomar.

Europa direkt Härnösand har under våren haft fokus på Europa parlamentsvalet. Under hösten har aktiviteter genomförts tillsammans med andra enheter, som Digital idag tillsammans med Härnösands bibliotek och Europeiska idrottsveckan med Härnösands fritidsgård.

Ett arbete pågår med att stödja kommuninvånare och föreningar i att driva projekt på landsbygden via bland annat landsbygdsmedel.

Under 2024 har det tagits historiskt stora kliv inom mediasamverkan inom biblioteksverksamheten i regionen. Samsyn råder om fortsatt och utökad mediasamverkan framöver.

Arbetet med nyckelaktiviteten är genomförd i tillräcklig omfattning för att bidra till positiv förflyttning mot målluppfyllelse.

Driva digitalisering och bredbandsutveckling för att säkerställa att hela kommunen har tillgång till modern teknologi		
---	--	--

Kommunen har tidigare skapat bra bredbandsutveckling inom exempelvis Saltviks-området och Högsjö, Servanet är leverantör vilket gett goda förutsättningar för Wifi-uppkoppling för såväl de boende som verksamheter. Under året har Högsjögården (särskilt boende) anslutits, vilket även gett de boende möjlighet till bredbandsuppkoppling. Arbetet med att ansluta Brunnegården har försenats p.g.a. tredje part och kommer att genomföras under Q1 2025

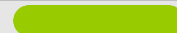
Arbetet med nyckelaktiviteten är genomförd i tillräcklig omfattning för att bidra till positiv förflyttning mot målluppfyllelse.

Prioritera och genomföra främjande och förebyggande insatser utifrån kommunstyrelsens övergripande ansvar för social hållbarhet		
---	--	--

Det samlade arbetet med nyckelaktiviteten är tvärfunktionellt och långsiktigt. Bland annat har ett stort antal aktiviteter genomförts inom områdena folkhälsa, ANDTS, våld- och brottsförebyggande, jämställdhet, tillgänglighet och förebyggande insatser för att motverka suicid.

De planerade arbetet för året har i stort genomförts, det som inte har genomförts har medvetet prioriterats annorlunda i förhållande till planeringen vid årets början. Samtidigt har andra aktiviteter påbörjats och genomförts allt utifrån ett flexibilitet arbetsätt och följsamhet till omvärlden och verksamheters behov. Genom ett lugn och en uthållighet har hinder som uppstått hanterats konstruktivt, det har medfört att genomfört arbete bedöms bidra till att nyckelaktiviteten uppfylls i förväntad utsträckning, men samtidigt är inte arbetet klart och kommer fortsätta kommande år.

Förbättra möjligheten, för såväl kvinnor som män, att åka kollektivt i hela kommunen

Inför 2024 har ansvaret för kollektivtrafik flyttat från samhällsnämnden till kommunstyrelsen, under året har ett nytt regionalt trafikförsörjningsprogram beslutats och kommunen har deltagit aktivt i arbetet. Då kollektivtrafiken i länet står inför en ny upphandling av busstrafiken så ger det utrymme och möjlighet för kommunen att göra strategiska ställningstaganden för lång tid framöver, som exempel kan ges om kommunen ska bygga och äga en egen bussdepå för uthyrning till den entreprenör som vinner upphandlingen för öka konkurrensneutralitet. Kommunstyrelsen har tagit ett inriktningsbeslut om att påbörja projektering av ny bussdepå. Arbetet med nyckelaktiviteten är genomförd i tillräcklig omfattning för att bidra till en positiv förflyttning mot måluppfyllelse.

Plats för tillväxt

Mål: En attraktiv och företagsvänlig plats med livskraftiga företag och ideella aktörer som främjar hållbar tillväxt. Här vill man vara!

Bedömning

Förflyttningen mot målet bedöms ha skett i eftersträvd riktning, men i en icke tillfredsställande omfattning.

Arbetet med samhällsplanering utifrån de stora etableringar som sker och planeras pågår på bred front och involverar såväl förvaltningar som bolag. Ett sömlöst och välfungerande samarbete mellan kommunens förvaltningar och kommunala bolag är den kanske enskilt viktigaste framgångsfaktor såväl i den kommande samhällsutvecklingen som i jobbet för att Härnösands kommun ska upplevas snabbfotad, lösningsinriktad och tydlig. 2024 års rankning av Härnösands företagsklimat visar dock att det alltså finns viktigt förbättringsarbete att göra. Under hösten genomfördes ytterligare insatser (bland annat utvecklade samverkansytter och utbildningar) för att stärka företagsklimatet i kommunen. Arbetet genomfördes också för att kunna starta upp ett näringslivsråd direkt efter årsskiftet.

Inom ramen för ett externt regionalfondsprojekt där Härnösand ingår som part pågår utvecklingsarbete inom kompetensförsörjning och talangattraktion.

K4, ett koncept för kvinnligt företagande, som sker i samverkan med näringsliv, kommuner i Västernorrland, region Västernorrland och Länsstyrelsen bedöms också bidra till måluppfyllelsen.

Nyckelaktivitet

Status

Färdiggrad

Prioritera och genomför insatser utifrån Tillväxtstrategin för år 2024

Under hösten har samhällsbyggnadsprocessen prioriterats. Arbetet pågår för att stärka och kvalitetssäkra samverkan mellan olika förvaltningar inom kommunen. I arbetet med kompetensförsörjning har en samledarskapsgrupp bildats och aktiviteter påbörjats. Arbetet syftar till att skapa ett bredare tänk i frågan kompetensförsörjning internt. Arbetet med nyckelaktiviteten är genomförd i tillräcklig omfattning för att bidra till positiv förflyttning mot måluppfyllelse.

Främja och utveckla samverkan med näringsliv och civilsamhälle

Flera strategiskt betydelsefulla inköp och försäljningar av fastigheter för att möjliggöra för bostäder, välfärd och tillväxt är gjorda, och kommer att fortsätta utifrån pågående utvecklingsarbete för den omställning kommunen behöver göra. Inköp har skett i bland annat Saltvik. Under året har seminariet sålts för att inom några år inrymma nya lokaler för Ångermanlands tingsrätt. Arbetet som initialt utgått från Torsboda har övergått till ett bredare samarbete över kommungränser. En regional etableringsgrupp har startats upp.

Som ett led i att stärka påverkansarbetet inom våra fokusområden deltog förvaltningen i Almedalen genom HSO samt vid Västerbottendagarna. Inom foodtech har ett projekt godkänts hos jordbruksverket, Kommunalt framtidssäkrad matfisk. Nytt avtal med Mittuniversitet har antagits. Arbetet med nyckelaktiviteten är genomförd i tillräcklig omfattning för att bidra till positiv förflyttning mot måluppfyllelse.

Modig miljökommun

Mål: Alla invånare bidrar till ökad hållbarhet och minskad miljöpåverkan i Härnösands kommun.

Bedömning

 Förflyttningen mot målet bedöms ha skett i eftersträvd riktning och i en tillfredsställande omfattning.

Två av indikatorerna (avfallsåtervinning och fossiloberoende fordon i kommunorganisationen) visar en tydlig positiv trend. Även Utsläpp av växthusgaser går åt rätt håll - men här släpar tyvärr tillgänglig statistik några år.

Antalet e-tjänster som erbjuds Härnösandsborna fortsätter att öka i stadig takt medan jobbet för att öka medvetenheten bland invånarna om hur de kan bidra till ökad hållbarhet och minska sin miljöpåverkan behöver intensifieras under 2025 för att den positiva trenden ska hålla i sig.

Det faktum att Härnösand kom på tredje plats i sin kommungrupp i 2024 års ranking av "Sveriges miljöbästa kommun" visar även det på att Härnösands kommun tar steg mot en ökad hållbarhet och minskad miljöpåverkan.

Nyckelaktivitet	Status	Färdiggrad
Öka medvetenheten bland invånarna om hur de kan bidra till ökad hållbarhet och minska sin miljöpåverkan.		
<p>Vattentjänstplanen har under året antagits av kommunfullmäktige. Delen energiplan i klimat- och energiplanen är reviderad, men arbete återstår för att bereda planen för beslut. Revidering pågår av regionens klimat- och energistrategi samt ett regionalt projekt för samordnad energiplanering i länet vilken bör beaktas i kommunens plan. Arbetet beräknas färdigställas under år 2025.</p> <p>Gällande omvandling av gamla Ådalsbanan till gång och cykelväg pågår förhandling med Trafikverket om övertagande. Kommunen har fastställt området för övertagandet där förhandlingen nu fortsätter. För att skapa intresse och förutsättningar för hållbara resor så har planering av gång och cykelbana till Smitingen påbörjats.</p> <p>Arbetet med nyckelaktiviteten är genomförd i tillräcklig omfattning för att bidra till positiv förflyttning mot måluppfyllelse.</p>		
Utveckla kommunens e-tjänster		
<p>Nya e-tjänster har under året skapats och satts i produktion. Utvecklingen har genomförts i planerad takt. Under hösten flyttades driften av e-tjänsteplattformen, vilket ger förutsättningar för en ökad automation inom bl.a. bygglovsprocessen.</p> <p>Arbetet med nyckelaktiviteten är genomförd i hög omfattning för att bidra till positiv förflyttning mot måluppfyllelse.</p>		

Attraktiv arbetsgivare

Mål: Medarbetare, kvinnor som män, har ett hållbart och utvecklande arbetsliv med en välfungerande fysisk, organisatorisk och social arbetsmiljö, och god kompetens för sitt uppdrag.

Bedömning

Förflyttningen mot målet bedöms ha skett i eftersträvd riktning och i en tillfredsställande omfattning. Nyckelaktiviteterna inom "Starka och samspelande stödfunktioner" och en "Säkrad kompetensförsörjning i en heltidsorganisation" är genomförda till stora delar - men inte fullt ut. När det gäller att säkerställa robusta stöd och styrprocesser så bedöms den nyckelaktiviteten vara genomförd till hälften.

När det gäller indikatorer så har sjuktalen minskat något - men skillnaden mellan kvinnor och män är alldeles för stor (8,9 % för kvinnor jämfört med 4,9 % för män). En riktad insats inom hemtjänsten och förskolan siktar på att hitta nycklar för att öka arbetshälsan hos i kvinnor inom dessa verksamheter.

Den årliga medarbetarundersökningen (HME) visar en svagt uppåtgående trend jämfört med föregående år (80,1 jämfört med 79,4) vilket också är på en nivå som står sig väl i en jämförelse med riket.

Under året har satsningar genomförts för ökat chefsstöd, exempelvis genom att utveckla "chefens sida" på intranätet samt förbättrad introduktionsutbildning till nya chefer. En ändamålsenlig behörighetshantering håller på att rullas ut i hela kommunorganisationen. Arbetet med kommunens styrmodell har fortsatt och är nu inne i en fas av implementering och träning. Målet är att styrmodellen ska vara i full drift inför 2025.

För att säkra kompetensförsörjningen pågår flertalet kommunövergripande strategiska insatser. Bland annat genomförs uppdragsutbildningar genom ett samarbetsavtal med MIUN som går in i sin andra fas. Stor prioritet ligger på att skapa hälsofrämjande arbetsplatser med utgångspunkt i analys av friskfaktorer. Andra centrala satsningar är ökad kompetensstyrning med digitalt stöd och revideringen av policyn för kompetensförsörjning. I ljuset av de etableringar kommunen står inför så pågår också ett omfattande arbete med att öka kompetens inom yrkessvenska inom vård och omsorg.

Nyckelaktivitet	Status	Färdiggrad
Starka och samspelande stödfunktioner		

Alla avdelningar inom förvaltningen har arbetat aktivt med nyckelaktiviteten inom flera strategiska områden. De strategiska områdena tar bland annat sikte på ökad service och ett anpassat stöd, ökad grundkompetens hos medarbetare som ger stödet, ökat tvärfunktionellt samarbete, ett gemensamt servicelöfte samt ett säkerställande av informationsförvaltning och finansiering. Aktiviteterna som förväntas bidra till att starka och samspelande stödfunktioner omfattar bland annat utbildning och kompetenshöjning både av medarbetare inom kommunstyrelseförvaltningen, men också av chefer och medarbetare i övriga kommunorganisationen, processkartläggning, metodstöd, ökad digitalisering och ökat samarbete mellan enheter. Flertalet aktiviteter är påbörjade och inga avvikelser från planeringen signaleras. Några av de samarbeten som i hög utsträckning etablerats under första halvåret 2024, och väntas öka samspelen, är mellan tillväxt, kommunikation och HR som inom Tillsammansprojektets samordnat och resursoptimerat arbetar med event, arbetsgivarvarumärke och attraktionskraft. Likväl syns en ökad samarbetskraft mellan IT, HR och Socialförvaltningen som tillsammans fokuserat på en effektivare och mer informationssäker behörighetshantering vid nyanställning och avslut. Sist men inte minst har Ekonomienheten tagit ett stort initiativ att förenkla och öka stödet i prognos och budgetprocess genom att erbjuda fysiska träffar med ett närvarande ekonomistöd för lärande och behovidentifiering. Utmaningar som identifierats är

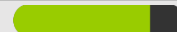
arbetsbelastning och att än mer samordna och prioritera resurser och initiativ. Arbetsmiljöarbetet och styrning av verksamhetens fokus kommer vara nycklar för hållbarhet och effekt över tid. Med detta som inramning så bedöms arbetet med nyckelaktiviteten vara genomfört i tillräcklig omfattning för att bidra till positiv förflyttning mot målpuppfyllelse.

Säkerställa robusta stöd- och styrprocesser

Under 2024 planerades och genomfördes flera arbeten, såsom ökat chefsstöd genom förbättrad introduktionsutbildning till nya chefer. Likaså har en utbildningsvecka för nyanställda chefer startat och genomförts för att lägga en stabil och gemensam kunskapsgrund tidigt i anställningen. Detta förväntas leda till att chefer har ökade förutsättningar att styra och leda i de stöd- och styrprocesser som de ansvarar för. Även inom IT har ett prioriterat arbete för en ändamålsenlig behörighetshantering i hela organisationen startat. Målet är en helt automatiserad process som ger ökad kvalitet, säkerhet och effektivitet. I nuläget finns dock en del manuell hantering kvar men generellt är behörighetshantering i mycket högre grad en robust process än vid inledningen av året. Utöver de mer konkreta aktiviteterna så har ett arbete med kommunens styrmodell fortsatt och är nu inne i en fas av implementering och träning, med målet att vara i full drift inför 2025. Styrmodellen är förankrad i alla chefsled och en ökad efterlevnad kan ses i både planeringsarbete och rapporteringsarbete. Stödjande resurser har bidragit starkt till en stabil och fortsatt förfinad tillämpning och utveckling. Detta kommer stödja i både budget- och målarbetet och öka styrning och ledning från fullmäktig hela vägen till enskild medarbetare. Arbetet med nyckelaktiviteten är genomfört i tillräcklig omfattning för att bidra till positiv förflyttning mot målpuppfyllelse.

Säkra kompetensförsörjning i en heltidsorganisation

För att säkra kompetensförsörjningen pågår flertalet kommunövergripande strategiska insatser, däribland har ett första år med uppdragsutbildningar genom ett samarbetsavtal med MIUN passerat. Flertalet uppdragsutbildningar har genomförts och därmed har kunskapen inom kritiska kompetensområden ökat. Stor prioritet har också legat på att skapa hälsöfrämjande arbetsplatser med utgångspunkt i analys av friskfaktorer. Där har ett systematiskt arbetssätt etablerats och insatser för största effekt kunnat identifierats inom riskgrupper.

Ett systemstöd för kompetensstyrning har under året satts upp i samarbete med verksamheten, och kommer kunna starta i början av 2025. I ljuset av de etableringar kommunen står inför så har ett omfattande arbete med att öka kompetens inom yrkessvenska inom vård och omsorg samt ett stort arbete med platsens och arbetsgivarens attraktionskraft tilldelats resurser. Utmaningar i de sistnämnda projekten har uppmärksammats i delar som handlar om att rekrytera deltagare och skapa utrymme för befintligt anställda att delta. Dessa har överbyggts genom samverkan mellan alla ansvariga aktörer och ca 50 medarbetare har nu startat sin kompetensresa inom yrke och språk. Det är sammanfattningsvis ett fortsatt stort engagemang inom denna nyckelaktivitet.

För att använda en generell term inom kompetensförsörjning - ARUBA (Attrahera - Rekrytera - Utveckla - Behålla - Avveckla) så pågår aktivitet i främst inom Attrahera, Utveckla och Behålla i både förvaltningsövergripande och tvärfunktionella samarbeten. Exempelvis införs mer hälsöfrämjande scheman i delar av Socialförvaltningen för att ge utrymme för återhämtning. Att därtill Härnösands kommun nådde 94 procent heltidsanställda medarbetare under föregående år, vilket är sju procentenheter högre nivå än riket (87%) och inga signaler finns om att andelen heltidsanställda minskat under 2024, ges bilden av att arbetet med nyckelaktiviteten är genomfört i tillräcklig omfattning för att bidra till positiv förflyttning mot målpuppfyllelse.

4 Uppföljning av planerad verksamhet

Jämställdhet och social hållbarhet

Kommunen har ratificerat CEMR-deklarationens nio nyttillkomna artiklar. En första nulägesredovisning i förhållande till deklarationens utvärderingskriterier biläggs årets bokslut. Vidare har kommunen anslutit sig till länsstrategin för ett jämställt Västernorrland 2024-2027. Strategins innehåll har tillkommit genom ett samarbete mellan representanter för länets ungdomar, sakkunniga, chefer och politiker.

Härnösands kommun har tagit initiativ till nätverket "Avbrott Västernorrland". Syftet är att motverka kriminalitet och bibehålla trygghet i samhället. De brott som på andra orter visat sig följa med stora byggen och etableringar är bland annat välfärdsbrottslighet, arbetslivskriminalitet, droghandel, prostitution och ordningsstörningar. I nätverket ingår Sundsvalls och Timrå kommuner liksom Polisen, Länsstyrelsen och Torsboda Industrial Park. Nätverket verkar både strategiskt och operativt och delar idéer, kunskap och arbetsmetoder. Fler kommuner kommer att bjudas in. Härnösand har tagit initiativ till ett påverkansarbete på nationell nivå. Ett informellt nätverk av kommuner med stora etableringar har tillsammans med SKR tagit fram rapporten "Grön omställning" där förslag på nationella åtgärder inom ett antal centrala områden finns beskrivna.

En överenskommelse har tecknats med Föreningen kvinnogemenskap - Härnösands kvinno- och tjejjour i Härnösand. Syftet är att åstadkomma en långsiktigsamverkan kring våldsutsatta kvinnor, barn och unga vuxna. Samverkan gäller såväl det akuta och direkta stödet som det långsiktiga, våldsförebyggande arbetet.

Det suicidpreventiva arbetet har intensifierats i samtliga kommuner i Västernorrland. Medarbetare har fortbildats genom "Våga fråga" som är ett grundläggande material för samtalsstöd. Stödmaterial för samtal och internt medvetandegörande har skapats och finns tillgängligt och har hittills nått drygt 700 medarbetare. Under Suicidpreventiva dagen deltog ca 200 medborgare och representanter från olika organisationer vid föreläsningarna och ca 300 deltog vid ljusmanifestationen. Inom ramen för ANDTS (alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel) har förekomst av narkotika- och dopningssubstanser undersökts och identifierats i kommunens avloppsvatten. Undersökningen sker årligen och används som en av flera indikatorer i kommunens främjande och förebyggande arbete.

Kommunen har beslutat om en årlig budget för Ungdomsforum. Genom forumet ska kommunen erbjuda och skapa olika kanaler för att möjliggöra och främja ungas inflytande och delaktighet. Forumet ska inkludera alla unga och särskilt unga med funktionshinder.

Deltagarperioden i SKR:s jämställdhetskoncept har löpt enligt plan och avslutas i februari 2025. Exempel på insatser under året är de utbildningar som genomförts för såväl politiker i nämnder och bolag som för revision och högsta chefer. Jämställdhetsperspektivet har på olika sätt införlivats i mål- och ekonomistyrningen och i andra verktyg för övergripande styrning såsom nämndernas reglementen, kommundirektörsinstruktionen och i löpande revidering av styrdokument. Ett pilotprojekt inom socialnämndens verksamheter har visat sig ge effekter på sjukfrånvaron inom hemtjänst och erfarenheterna kan tillvaratas i socialnämndens övriga omställningsarbete. Jämställdhetskrav har införts som standard i kommunens upphandling vilket antas ge effekter också utanför organisationen. Inom kommunstyrelsen pågår nu försök att med ökade krav på konsekvensbeskrivningar förbättra förutsättningarna för politiken att fatta jämställda beslut.

Förvaltningscheferna har beslutat att vidareutveckla och dokumentera styrmodellen utifrån jämställdhetsintegrering för att säkerställa perspektivet vid byte av målprogram.

4.1 Uppdrag som tilldelats i årsplan

I årsplan 2024 tilldelades kommunstyrelsen sex särskilda uppdrag. Resultatet sammanfattas översiktligt nedan:

1. Arbeta för att tillsammans säkerställa att kommunen för del av de bidrag och intäkter som vi har rätt till: Gemensamt möte med samtliga förvaltningar har genomförts och SKR:s förteckning över intäkter/bidrag har säkerställts. Struktur och rutiner för arbetet har utarbetats.

2. Arbeta för att tillsammans nå målsättningen om att bli Sveriges bästa offentliga arbetsgivare inom fem år: Kommunledningsgruppen (KLG) har utifrån politiska inriktningar såsom målprogram, personalpolitisk policy, tillväxtstrategi och platsvarumärke analyserat och ringat in centrala områden att vidareutveckla. Workshops har genomförts i centrala skyddskommittén.

3. Tillsammans säkra heltid som norm inom Härnösands kommun: Härnösands kommun har en högre andel heltidsanställda än riket. Projektet Heltid som norm är avslutat och arbetet är integrerat i linjen. Rekryteringsriktlinjen har uppdaterats och handboken för bemanningsarbetet på alla nivåer kommer att revideras årligen. För att säkra kompetensförsörjningen pågår flertalet strategiska insatser. Uppdragsutbildningar har genomförts i samarbete med MIUN vilket har ökat kunskapen inom kritiska kompetensområden. Ambitionen att säkerställa hälsofrämjande arbetsplatser har prioriterats med utgångspunkt i analys av friskfaktorer. Detta har lett till att insatser för största effekt kunnat identifierats inom riskgrupper. Ett systemstöd för kompetensstyrning har införts och kommer att användas från och med 2025. Resurser har tilldelats för omfattande kompetensutvecklingsinsatser avseende yrkessvenska inom vård och omsorg samt vidareutveckling av platsens och arbetsgivarens attraktionskraft. Omkring 50 medarbetare har påbörjat kompetensutveckling inom yrke och språk.

4. Arbeta strategiskt tillsammans och genom samverkan för att nå de antagna målen i kommunens Tillväxtstrategi, och för att möta de behov som kommer utifrån de stora etableringarna som sker och väntas ske i vårt närområde: Arbeta pågår alltjämt inom ramen för Tillsammans för Mitt Härnösand. Arbeta har inletts med samhällsnämnden för att utveckla samhällsplaneringsprocessen. För kompetensförsörjning och talangattraktion har nya arbetsätt utarbetats och en pilotverksamhet har godkänts via ett externt projekt. Flera aktiviteter har genomförts, bland annat genom medel för evenemangsstöd.

5. Fortsätta det strategiska arbetet med att iordningsställa ytterligare mark för industriändamål eller annan arbetskraftsintensiv verksamhet samt mark för bostadsändamål: Mark har förvärvats i Saltvik och Antjärn och planarbete har inletts. Nytt arrendeavtal har tecknats med Härnösands hamn som innebär att kommunen inleder ytterligare iordningsställande av mark längs hamnleden. Flera strategiskt betydelsefulla inköp och försäljningar av fastigheter har genomförts i syfte att möjliggöra bostäder, välfärd och tillväxt. Det arbete vars primära fokus varit industrietableringen i Torsboda har vidareutvecklats till ett bredare samarbete över kommungränser. En ny regional etableringsgrupp har bildats.

6. Fortsätta arbetet med "en väg in" för företag: Utveckling sker kontinuerligt, arbetsgrupper kopplas samman, utbildningsinsatser för nyckelpersoner inom framförallt kommunstyrelsen och samhällsnämnden har genomförts och arbetet kommer att fortgå under 2025. En nulägesanalys har genomförts och näringslivet ska tillsammans med chefer och gruppdeltagare ges möjlighet att

formulera ett önskat nyläge. Anpassade och/eller nya arbetssätt ska utverkas i linje med den nya strukturen.

4.2 Kommunstyrelsens uppsiktsplikt

Kommunstyrelsen har antagit flertalet beslut inom ramen för uppsiktsplikten.

- I november 2023 gavs kommunstyrelsens presidium i uppdrag att upprätta en löpande dialog med skolnämndens och socialnämndens presidier. Syftet var att stärka uppsikten över den ekonomiska utvecklingen samt hitta strategier för förbättrad budgetföljsamhet.
- I samband med fyramånadersrapporteringen uppdrog kommunstyrelsen till socialnämnden och skolnämnden att vidta nödvändiga åtgärder för att kostnadsbudgeten för år 2024 inte skulle överskridas. Samtidigt uppdrogs till kommunstyrelsen, arbetslivsnämnden och samhällsnämnden att genom återhållsamhet och restriktivitet förbättra det prognostiserade resultatet för år 2024.
- I juni 2024 beslutade kommunstyrelsen att uppmana skolnämnden och socialnämnden att förstärka och utveckla ekonomistyrningen så att den skulle bli systematisk och genomsyra all verksamhet.
- I samband med godkännande av kommunens delårsrapport uppdrogs till kommunstyrelsen, arbetslivsnämnden, samhällsnämnden, skolnämnden och socialnämnden att omgående inför 2025 säkerställa kostnadsnivåer motsvarande budgetram. Vidare beslutades att nämndernas prioritering av insatser för en budget i balans 2025 skriftligt skulle återrapporteras vid kommunfullmäktiges sammanträde i november 2024.
- Kommunstyrelsen föreslog kommunfullmäktige att utifrån det ekonomiska läget godkänna underskott för år 2024 enligt prognosen per 31 augusti. Vidare föreslogs att underskottet skulle hanteras enligt den preliminära planen i balanskravsresultatet, där synnerliga skäl medger att delar av underskottet undantas från reglering och resterande del återställs under de kommande tre åren (2025-2027) i enlighet med föreslagen åtgärdsplan. Framställan gjorde också om att uppdra till kommunstyrelsen, socialnämnden, skolnämnden, arbetslivsnämnden och samhällsnämnden att vidta nödvändiga åtgärder för att minska kostnader och öka intäkter för förbättrat resultat 2024.

Under 2024 har fem dialogmöten genomförts mellan presidierna utifrån beslutet om förstärkt uppsikt, allt enligt beslutet 2023. Dialogerna har fokuserat på utfall samt utmaningar och åtgärder. Minnesanteckningar har skickats för kännedom till kommunstyrelsen. I juni beslutade kommunstyrelsen att godkänna återrapporteringen av den förstärkta uppsikten för våren 2024.

Revisionen har granskat kommunstyrelsens uppsiktsplikt avseende rutiner, riktlinjer och uppföljning/uppsikt över nämndernas ekonomiska ställning samt interna kontroll. Kommunstyrelsen ställde sig bakom flertalet av revisionens rekommendationer och beslutade att:

- Upprätta en riktlinje som anger planerings – och uppföljningsprocessernas frekvens och innehåll.
- Förtydliga att nämndernas ekonomiska månatliga uppföljningar ska överlämnas till kommunstyrelsen för kännedom, samt eventuella ekonomiska handlingsplaner. Det senare bör innehålla instruktioner om vad en handlingsplan bör innehålla för att underlätta för kommunstyrelsen att följa nämndens ekonomiska resultat och de effekter en handlingsplan

förväntas uppnå. Riktlinjen för planering och uppföljning ska synkroniseras med en reviderad riktlinje för uppsiktsplikten.

- Tydliggöra vilka underlag kommunstyrelsen behöver från nämnderna för att kunna utöva uppsiktsplikten.
- Säkerställa uppföljningen av nämndernas handlingsplaner och att de är realistiska för att nå tilldelade budgetramar.
- Åtterrapporeringen till kommunstyrelsen ska förtydligas genom beskrivningar av hur nämnderna säkerställer en god intern kontroll av sina verksamheter.

5 Ekonomisk uppföljning

5.1 Utfall

Nämndens utfall och årsprognos (mnkr)	Årsutfall 2024	Årsbudget 2024	Avvikelse utfall/budget 2024	Årsprognos augusti 2024	Årsutfall 2023
Intäkter	215,3	207,8	7,5	212,0	212,5
- tilldelade skattemedel	184,9	184,9	0,0	184,9	185,2
- övriga intäkter	30,4	22,9	7,5	27,1	27,4
Kostnader	-210,8	-207,8	-3,0	-211,6	-201,0
- köp av huvudverksamhet	-1,1	-1,1	0,0	-1,1	-1,1
- personal	-120,3	-120,0	-0,3	-121,9	-112,8
- lokalhyra	-22,3	-22,2	-0,2	-22,4	-22,1
- övriga kostnader	-63,2	-61,0	-2,2	-62,5	-62,0
- avskrivningar	-3,9	-3,6	-0,3	-3,7	-3,2
Resultat	4,5	0,0	4,5	0,4	11,5

Kommunstyrelsen visar ett positivt resultat om 4,5 mnkr för verksamhetsåret 2024. Överskottet består av 7,5 mnkr högre intäkter än budgeterat samtidigt som kostnaderna är 3,0 mnkr högre än budgeterat för året.

Jämfört med föregående år har de övriga intäkterna ökat med 3,0 mnkr och kostnaderna ökat med 9,8 mnkr. Intäktsökningen i jämförelse med fjolåret beror främst på projekt, där projekten för hållbar samhällsomställning (HSO) samt Kommunal hälso- och sjukvård under höjd beredskap (KHOSS) i huvudsak är bidragande. Utöver det har obudgeterade intäkter för Hamnleden tillhandahållits under senare delen av året.

Kostnaderna har ökat med 9,8 mnkr i jämförelse med i fjol, vilket i huvudsak beror på att posten för personal blivit 7,5 mnkr dyrare. Bidragande faktorer till det är att en del vakanta tjänster har tillsatts, löneökningar och ökat personalomkostnadspålägg (PO). Ytterligare påverkansfaktorer i jämförelse med fjolåret är något högre kostnader för avskrivningar och lokalhyror. Inom posten för "övriga kostnader" är kostnaderna 1,2 mnkr högre än förra året, där den främsta faktorn till det är lämnade bidrag samt medfinansieringar. Samtidigt har flera andra kostnader minskat jämfört med fjolåret, inköp där kostnader för förbrukningsmaterial, konsulter, resor och underhåll är det viktigaste. Det mjuka inköpsstoppet under 2024 har med andra ord haft avsedd effekt.

Överskottet vid årets slut om 4,5 mnkr beror främst på högre intäkter än budgeterat, vilket härleds till att bidrag tillhandahållits under året och som inte var kända vid budgetarbetet. Projektintäkter för HSO, KHOSS, slutavräkning för High Coast Invest samt bidrag från omställningsfonden är de viktigaste orsakerna. Även intäkterna för Hamnleden i slutet av 2024 är bidragande till intäktsöverskottet.

Den stora avvikelsen på kostnadssidan återfinns inom posten för "övriga kostnader" som gör ett underskott om 2,2 mnkr vid årets slut. Det beror främst på att kostnader för konsulter är högre än budgeterat. De viktigaste anledningarna är juridisk expertis inom mark- och exploatering samt avtalsskrivningar.

5.1.1 Utfall per verksamhetsområde

Utfall och prognos per verksamhetsområde (mnkr)	Årsutfall 2024	Årsprognos augusti 2024	Årsutfall 2023
Politisk ledning	1,4	1,0	1,5
Förvaltningsledning	-0,9	-1,0	-0,1
HR-avdelning	2,3	0,5	1,7
Ekonomi- och kommunledningsavdelning	1,4	1,1	4,3
Tillväxtavdelning	-0,2	-1,1	0,4
Kommunikationsavdelning	0,1	-0,1	0,4
IT-avdelning	0,1	0,2	2,6
Utveckling och bidrag	0,4	-0,2	0,8
Resultat	4,5	0,4	11,5

Tabellen ovan visar hur 2024 års resultat fördelar sig mellan de olika verksamheterna under kommunstyrelsen. De flesta verksamheterna visar ett överskott för verksamhetsåret och totalt sett finns ett överskott om 4,5 mnkr vid årets slut. För verksamhetsåret 2023 visade resultatet ett överskott om 11,5 mnkr och i augusti prognostiserades överskottet för 2024 till 0,4 mnkr.

Politisk ledning visar ett överskott om 1,4 mnkr för verksamhetsåret och prognostiserade i augusti ett överskott om 1,0 mnkr vid årets slut. Överskottet beror främst på att posten för e-förslag inte har haft kostnader i den omfattning som budgeterats. Den stora förändringen gentemot den prognos som gjordes per sista augusti är att både posten för e-förslag samt arvodeskostnaderna blivit något lägre än vad som förväntades.

Förvaltningsledning visar ett underskott om 0,9 mnkr vid årets slut och prognostiserade ett underskott om 1,0 mnkr per sista augusti. Det är främst inom posten för konsulttjänster som ett underskott utgörs, vilket härleds till juristtjänster i samband med avtalet med utfallsfonden togs fram. Denna kostnad är även den stora skillnaden gentemot fjolårets utfall.

HR-avdelningen visar för verksamhetsåret ett överskott om 2,3 mnkr och per sista augusti prognostiserades ett överskott på 0,5 mnkr för helåret. Bidragande poster till överskottet för året är högre intäkter samt lägre kostnader för konsulter, personal samt hälso- och friskvårdsrelaterade tjänster. Intäktsöverskottet härleds till ökat bidrag från Omställningsfonden, som inte var känt när detaljbudgeten fastställdes. Inom posten för personal återfinns delvis en tjänstledighet, som inte ersatts av vikarier.

Ekonomi- och kommunledningsavdelningen gör ett överskott om 1,4 mnkr för verksamhetsåret och prognostiserade per sista augusti ett överskott om 1,1 mnkr. Överskottet för året beror främst på överskott inom posten för bidrag. Här har enheten för civil beredskap dels fått ett högre bidrag än budgeterat för samhällsskydd och beredskap och dels fått ett icke budgeterat bidrag för Kommunal hälso- och sjukvård under höjd beredskap (KHOSS). Utöver det har avdelningen tillhandahållit ett icke budgeterat bidrag för en förstudie med fokus på brottsförebyggande bebyggelseplanering ur ett glesbygdsperspektiv.

Ytterligare påverkansfaktorer till överskottet är posten för personal, på grund av vakanta tjänster samt sjukskrivningar under delar av året. Även posterna för kompetensutveckling samt transporter och resor är bidragande till överskottet. Arbetet med suicidprevention, föreningsbidrag i form av friskvårsaktiviteter för gruppen 80 år och äldre samt funktionshindrade, deltagande i SKR:s jämställdhetskoncept och tjänsteperson i beredskap (TiB) i egen regi har fortlöpt under året.

Den stora skillnaden gentemot den prognos som gjordes per sista augusti återfinns inom posten för personal, där överskottet blev något lägre än förväntat vid prognosarbetet. I jämförelse med fjolårets utfall är den stora skillnaden att avdelningen under 2023 hade lägre kostnader än budget inom flera kostnadsposter.

Tillväxtavdelningen visar ett underskott om 0,2 mnkr för verksamhetsåret och prognostiserade per sista augusti ett underskott om 1,1 mnkr. Underskottet härleds främst till strategiska satsningar för arbetet inom mark och exploatering som är högre än budget vid årets slut. Det har under året tillkommit en tjänst inom projektledning, mark och exploatering. Tekniska konsulter har i samband med planärenden använts i högre utsträckning än budgeterat, vilket har varit nödvändigt för framdriften i arbetet då alla kompetenser inte kan finnas inom organisationen.

Tillväxtavdelningen driver flera olika externt finansierade projekt. Detta gör att intäkterna varierar mellan åren. Under 2024 beror detta i huvudsak på projekt Hållbar Samhällsomställning (HSO) och slutavräkning för High Coast Invest samt att arrendeintäkter av engångskaraktär för mark vid hamnleden. För projekten tillkommer även kostnader som avviker mot budget, där den största avvikelser återfinns under posten för personal, kostnadsökningar som i sin tur täcks av projektbidrag.

I jämförelse av resultat mellan åren 2024 och 2023 är det främst intäkter, enligt ovan, samt posten lämnade bidrag som avviker. Posten för lämnade bidrag upparbetades inte i sin helhet under 2023, vilken den till stor del gjort 2024 samt att projektrelaterade bidrag tillkommit.

Kommunikationsavdelningen visar vid årets slut ett överskott på 0,1 mnkr och prognostiserade per sista augusti ett underskott om 0,1 mnkr. Överskottet vid årets slut beror i huvudsak på att personalkostnaderna är lägre än budget, då det under året funnits vakanta tjänster inom avdelningen som inte ersatts. Utöver det finns ett intäktsunderskott som beror på att faktureringen till koncernbolagen för systemkostnader inte kommit igång i den omfattning som det fanns förhoppningar om i samband med budgetarbetet.

IT-avdelningen visar ett överskott på 0,1 mnkr för verksamhetsåret och prognostiserade ett överskott om 0,2 mnkr vid årets slut. Överskottet för året beror i huvudsak på lägre konsultkostnader samt något lägre kostnader för kompetensutveckling. System- och licenskostnaderna har ökat något i jämförelse med prognosen, detta beror på införandet av Teams under senare delen av 2024. I jämförelse med fjolårets resultat är den stora skillnaden att det under 2023 fanns vakanta tjänster inom IT-avdelningen under delar av året.

Utveckling och bidrag visar ett överskott om 0,4 mnkr vid årets slut och prognostiserade ett underskott om 0,2 mnkr per sista augusti. Överskottet beror i huvudsak på att kostnader för bidrag och medfinansieringar inte varit av samma omfattning som budgeterats. Under året har även projekt utanför tätorten med landsbygdsrådet som beslutsfattare finansierats samt att kommunens engagemang i fritidsbåtsmuseet har utvecklats.

5.2 Personalvolym

Personalkostnader per verksamhetsområde (mnkr)	Årsutfall 2024	Årsbudget 2024	Avvikelse utfall/budget 2024	Årsprognos augusti 2024	Årsutfall 2023
Politisk ledning	-4,6	-4,8	0,2	-4,8	-4,6
Förvaltningsledning	-1,8	-1,8	-0,1	-1,8	-1,7
HR-avdelning	-12,0	-12,2	0,3	-12,2	-10,7
Ekonomi- och kommunledningsavdelning	-50,0	-51,0	1,0	-50,7	-47,9
Tillväxtavdelning	-31,0	-29,4	-1,7	-31,3	-30,3
Kommunikationsavdelning	-9,2	-9,4	0,2	-9,4	-7,8
IT-avdelning	-11,8	-11,5	-0,3	-11,7	-9,8
Utveckling och bidrag	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Totalt	-120,3	-120,0	-0,3	-121,9	-112,8

Ovanstående tabell visar personalkostnader för respektive verksamhetsområde, där det totalt sett görs ett underskott om 0,3 mnkr vid årets slut. Underskottet kan främst härledas till att två strategiskt betydelsefulla tjänster har tillkommit under senare delen av året, en under Tillväxtavdelningen och en under IT-avdelningen. Andra påverkansfaktorer är att både personalomkostnadspålägget (PO) och den procentuella löneökningen blivit högre än vad som kändes till vid budgetarbetet.

De avdelningar som har överskotten beror nästan uteslutande på vakanta tjänster, sjukskrivningar och föräldraledigheter som inte ersatts fullt ut av vikarier.

Antal årsarbetare per verksamhetsområde (faktisk sysselsättningsgrad omräknad till heltider)	Årsarbetare 2024	Årsarbetare 2023	Avvikelse 2023/2024
Politisk ledning	0,00	0,00	0,00
Förvaltningsledning	1,00	1,00	0,00
HR-avdelning	13,61	12,80	0,81
Ekonomi- och kommunledningsavdelning	68,51	65,16	3,35
Tillväxtavdelning	44,77	41,07	3,70
Kommunikationsavdelning	11,58	14,35	-2,77
IT-avdelning	15,90	13,87	2,03
Utveckling och bidrag	0,00	0,00	0,00
Resultat	155,4	148,3	7,1

Ovanstående tabell visar antal årsarbetare per verksamhetsområde. Utökningarna jämfört med 2023 beror nästan uteslutande på föräldraledigheter som är åter i tjänst och att tjänster som var vakanta vid förra mättillfället nu har tillsatts. Utöver det har det tillkommit en tjänst inom mark och exploatering samt projektmedelsfinansierade anställningar inom Ekonomi- och kommunledningsavdelningen och Tillväxtavdelningen, där Hållbar samhällsomställning (HSO) samt Kommunal hälso- och sjukvård under höjd beredskap (KHOSS) främst är bidragande. På IT-avdelningen beror ökningen dels på en planerad personalförstärkning under slutet av 2024 och dels på vakanta tjänster vid förra mättillfället.

Under 2023 fanns även en traineetjänst på HR- och kommunikationsavdelningen, utöver det återfinns vakanta tjänster inom kommunikationsavdelningen per sista december 2024.

Arbetade timmar per verksamhetsområde (exklusiva frånvaro)	Månadslön jan-nov 2024	Månadslön jan-nov 2023	Timlön jan-nov 2024	Timlön jan-nov 2023
Politisk ledning	0,00	0,00	0,00	0,00
Förvaltningsledning	1 727,79	1 711,36	0,00	0,00
HR-avdelning	24 005,94	21 766,18	378,00	0,00
Ekonomi- och kommunledningsavdelning	104 209,30	102 938,41	728,91	493,76
Tillväxtavdelning	64 947,32	69 253,80	2 877,33	1 737,75
Kommunikationsavdelning	20 627,79	18 637,71	0,00	8,00
IT-avdelning	25 337,14	22 621,70	0,00	0,00
Utveckling och bidrag	0,00	0,00	0,00	0,00
Resultat	240 855,3	236 929,2	3 984,2	2 239,5

Ovanstående tabell visar att antalet arbetade timmar per verksamhetsområde. För månadsavlönade är förklaringen densamma som i ovanstående tabell (antal årsarbetare) i jämförelse med föregående år. Vad gäller arbetade timmar för timavlönade så har det ökat i jämförelse med 2023, det härleds till att timanställda delvis behövs då månadsavlönade arbetat i olika projekt inom Tillväxtavdelningen. Andra påverkansfaktorer är en digitaliseringsresurs inom HR-avdelningen som anställdes på timmar under våren i stället för att ta in en konsult. Under Ekonomi- och kommunledningsavdelningen har timavlönade arbetat när behov uppstått på grund av vakanta tjänster, sjukskrivningar eller under semesterperioder.

5.3 Investeringar

Utfall investeringsmedel (mnr)	Årsutfall 2024	Årsbudget 2024	Avvikelse utfall/budget 2024	Årsprognos augusti 2024
Lokaler och verksamhetssystem	0,6	1,5	0,9	1,0
IT Infrastruktur	5,5	3,2	-2,3	2,5
Kulturverksamhet	0,9	1,0	0,1	1,0
Strategisk samhällsutveckling	1,1	8,3	7,2	15,3
Totalt	8,0	14,0	6,0	19,8

Under året har investeringar om 8,0 mnr genomförts och investeringsbudgeten visar därmed ett positivt resultat på 6,0 mnr för verksamhetsåret. De främsta investeringarna som gjorts är inom IT och infrastruktur. Kulturverksamheten har under året gjort investeringar på teatern för rörliga lampor, installationsmixer till scenerna, ljudsystem och ljusbord. Utöver det har hissen och ett kök i Sambiblioteket renoverats.

I övrigt har investeringar gjorts avseende strategisk samhällsutveckling, där markinköp och markutveckling ingår. Utfallet avviker dock nämnvärt både mot budget och prognos inom strategisk samhällsutveckling. Det beror på att kostnaden för Hamnleden kom först efter årsskiftet samt att avlopp på Smitingen samordnas med investeringen av cykelväg till Smitingen, där kostnaderna förväntas komma senare. Utöver det har kostnaderna för markinköpet på Saltvik inte belastat 2024 då Lantmäteriet fortfarande handlägger ärendet.

5.4 Utfall kommungemensam verksamhet

Nämndens utfall och årsprognos (mnr)	Årsutfall 2024	Årsbudget 2024	Avvikelse utfall/budget 2024	Årsprognos augusti 2024	Årsutfall 2023
Intäkter	299,1	244,4	54,7	298,4	216,8
- tilldelade skattemedel	133,4	133,4	0,0	133,4	69,9
- övriga intäkter	165,7	111,0	54,7	165,0	146,9
Kostnader	-263,0	-244,4	-18,6	-254,2	-151,7
- köp av huvudverksamhet	-77,1	-72,5	-4,6	-71,8	-25,3
- personal	-166,6	-155,9	-10,7	-165,3	-153,6
- lokalhyra	-0,1	0,0	-0,1	-0,1	94,9
- övriga kostnader	-19,2	-16,1	-3,2	-17,0	-16,8
- avskrivningar	0,0	0,0	0,0	0,0	-50,8
Resultat	36,1	0,0	36,1	44,2	65,1

Kommungemensam verksamhet visar ett överskott om 36,1 mnr för verksamhetsåret 2024. Under kommungemensam verksamhet redovisas kommunens pensioner, semesterlöneskuld, klimatkompensation, STIM, Kollektivtrafikmyndigheten, intern leasing/hyra, försäljning av tillgångar, bidrag till Räddningstjänstförbundet, Länsmuseet Murberget och Kommunförbundet.

Den främsta kostnadsökningen återfinns under posten för personal, som förklaras av högre pensionskostnader för året. Utöver det finns ett intäktsöverskott för året som främst beror på ökade intäkter för kollektivavtalad pension (KP). I budgetarbetet användes den aktuella siffran för PO-omkostnader för Sveriges Kommuner och Regioner. För budgetåret 2024 hann SKR presentera ytterligare en justering i PO-pålägget efter att budgeten färdigställdes, där PO-pålägget höjdes, vilket gör att nämnderna får en högre kostnad för personalen och betalar mer till kommungemensam verksamhet varje månad än vad som budgeterats. Ytterligare påverkansfaktorer till intäktsöverskottet är försäljning av Seminariet samt intäkter för internleasingdatorer.

Inom posten för "köp av huvudverksamhet" görs ett underskott om 4,6 mnr, det beror på att kostnaderna för Kollektivtrafikmyndigheten (KTM) varit högre än budget, detta då färre månadskort (KTM) har sålts. När färre månadskort säljs ökar medlemsbidraget på grund av lägre försäljningsintäkter.

Utöver ovanstående gör posten för "övriga kostnader" ett underskott om 3,2 mnr för verksamhetsåret. Vilket till stor del beror på att större inköp av datorer som ingår i leasingen till övriga nämnder har gjorts under året.

Den stora skillnaden gentemot 2023 års resultat beror på att finansiella leasingen av lokaler flyttat från kommungemensam verksamhet till finansien. Ökat bidrag till stiftelsen Länsmuseet Västernorrland (Västernorrlands museum) samt att KTM under verksamhetsår 2023 budgeterats under samhällsnämnden är andra påverkansfaktorer.

6 Internkontroll

6.1 Innevarande års internkontrollarbete

Kommunstyrelsen antog i samband med verksamhetsplan 2024 nämndens internkontrollplan (KS 2023-11-28, §203). Planen innehåller tre internkontroller på kommunövergripande nivå samt tre internkontroller inom nämndens eget verksamhetsområde.

Utöver de risker och kontroller som ingår i internkontrollplanen har förvaltningen under året genomfört ytterligare ett kontrollmoment mot bakgrund av en tillkommen identifierad risk: *Risk för att löneökningar inte följer lönepolicy*. Resultatet av kontrollen redovisas tillsammans med de tre antagna internkontrollerna.

Samtliga kontrollmoment har genomförts enligt plan. Gällande de kommunövergripande kontrollerma påvisar samtliga tre kontrollmoment behov av förbättringar i någon omfattning. Gällande kommunstyrelsens kontroller visar samtliga tre kontrollmoment ett tillfredsställande resultat och därmed inget behov av förbättringsåtgärder. Den tillkomna kontrollen gällande löneökningar visar ett icke tillfredsställande resultat och förbättringsåtgärder bedöms behövas.

I enlighet med reglementet för internkontroll har förbättringsåtgärder arbetats fram under hösten med syfte att eliminera eller minska de synliggjorda bristerna.

Redovisning av internkontrollerna återfinns i bilaga 2.

6.2 Kvarstående förbättringsåtgärder från föregående år

Nämnden följde under 2023 antagen internkontrollplan. De kontrollmoment som genomfördes pekade på behov av förbättringsåtgärder i flera fall. Några av dessa förbättringsåtgärder var omfattande och hann därför inte genomföras till fullo under året vilket redovisades i nämndens verksamhetsberättelse. De kvarstående förbättringsåtgärderna var vid årsskiftet fyra stycken.

Uppföljning av de kvarstående förbättringsåtgärderna har genomförts i fyramånadersrapporten och delårsrapporten. Efter delårsrapporteringen kvarstod en förbättringsåtgärd som ännu inte fullt genomförd. Nedan följer redovisning av status för denna förbättringsåtgärd.

6.2.1 Förbättringsåtgärd: Instruktioner, riktlinjer, roller kopplat till system

Status per 30 april 2024	Status per 31 augusti 2024	Status per 31/12
<p>Brister beträffande införande av systemförvaltnings-modellen kvarstår. Modellen (som gäller hela kommunen) är beslutad men inte införd. Som följd av den nya lagstiftningen inom området, vilken börjar gälla 1 januari 2025, (NIS2 Cybersäkerhetslagen) krävs ett övergripande arbete. Behov finns av ett omtag av systemförvaltnings-modellen där den nya lagstiftningen beaktas. Behov ses av ett förändrat synsätt gällande information och hantering av denna. En omfattande utbildningsinsats bedöms nödvändig och en genomförandeplan samt en tidsplan behöver skapas. Arbetet fortlöper. Färdiggrad: 10%.</p>	<p>En arbetsgrupp är tillsatt. Gruppen jobbar med omvärldsbevakning och förbättringar/förenklningar av systemförvaltarmodellen så den även kan omfamna NIS 2. Arbetet fortlöper. Färdiggrad: 30%.</p>	<p>Omvärldsbevakning av andra kommuners modeller för systemförvaltning har genomförts. Systemförvaltare och systemägare är utsedda till de mest kritiska systemen i kommunen. Beslut har fattats gällande mastersystem för information kring leverantörer. (NIS-krav). Under hösten prioriterades arbetet ned som följd av omfattande arbete med budget och ekonomi. Under Q1 2025 planeras en träff med systemförvaltare. Arbetet fortlöper. Färdiggrad: 60%</p>

7 Uppföljning av privata utförare

Privata utförare definieras i kommunallagen som en juridisk person eller enskild individ som har hand om vården av en kommunal angelägenhet. En kommunal angelägenhet är sådant kommunen självt skulle ha genomfört gentemot medborgare, men som kommunen istället upphandlat privata aktörer att utföra. En privat utförare är en helt privat aktör utan kommunalt ägande, kommunala företag inkluderas därmed inte i begreppet privata utförare. Kommunstyrelsen har för verksamhetsåret 2024 inga avtal med privata utförare.

En kommun kan även uppdra åt annan kommun eller region att utföra uppgifter för sin egen räkning, denna typ av samverkan benämns avtalssamverkan. Avtalssamverkan finns inom kommunstyrelsens ansvarsområde/organisation för överförmyndarens verksamhet, men i denna är Härnösands kommun utförare. Ingen avtalssamverkan finns där andra kommuner eller regioner utför uppgifter som åligger kommunstyrelsen.

8 Bilaga 1, Indikatorer

Plats för alla

Indikator	Kön	Senaste utfall	Resultat 2023	Resultat 2022	Resultat 2021	Resultat 2020	Trend
Inkluderande, levande och trygga kommundelar där alla invånare, såväl kvinnor som män, flickor som pojkar, känner sig delaktiga i samhället och samhällsutvecklingen							
Möjlighet till insyn och inflytande över kommunens beslut och verksamheter	Alla	26.3%	15.9%	28.5%	20.7%		↘
	K	25.4%	16.8%	27.4%	23.4%		↘
	M	27.3%	15.0%	29.5%	18.3%		–
Andel som uppger att kommunen sköter sina olika verksamheter bra	Alla	76.1%	75.2%	84.1%	77.1%		–
	K	83.6%	76.3%	83.4%	81.8%		↘
	M	69.0%	74.1%	84.8%	72.6%		↘
Medborgarnas nöjdhet när det gäller trygghet	Alla	82	79	80	77		↗
	K	80					–
	M	83					→
Upplevelsen av kommunen som en bra plats att bo och leva på	Alla	92.5%	90.3%	93.6%	90.1%		↗
	K	96.5%	91.7%	96.0%	95.0%		↗
	M	88.3%	88.9%	91.1%	85.3%		↗
Andel som kan rekommendera andra som inte bor i kommunen att flytta hit	Alla	58	57	67	60		–
	K	60	58	67	60		–
	M	56	56	67	61		–
Kommuninvånarnas, såväl kvinnors som mäns, upplevelse av gott bemötande och tillgänglighet vid kontakt med kommunen	Alla	80	75	88	72		↗
	K	85	79	87	72		↗
	M	74	72	88	60		↗

Tillgång till bredband om minst 100 Mb/s		0.0%	83.4%	82.7%	79.8%	78.1%	↗
Skyddsbehövande och anhöriga (flyktingar) som förvärvsarbetar	Alla	0.0%	0.0%	64.1%	60.7%	54.9%	↗
	K	0.0%	0.0%	53.2%	50.4%	46.3%	↗
	M	0.0%	0.0%	72.3%	68.6%	61.5%	↗
Kostnad kulturverksamhet per invånare		0	2 311	2 285	2 082	2 147	↗

Plats för tillväxt

Indikator	Kön	Senaste utfall	Resultat 2023	Resultat 2022	Resultat 2021	Resultat 2020	Trend
En attraktiv och företagsvänlig plats med livskraftiga företag och ideella aktörer som främjar hållbar tillväxt. Här vill man vara!							
Andel företag som ägs av kvinnor		31%	31%		26%		↗
Andel skatteintäkter som genereras av anställda inom småföretag		0	0	291	0	263	→
Företags nöjdhet med kommunens myndighetsutövning		81	73	81	86	80	→
Sammanfattande omdöme, Svenskt näringslivs undersökning		3.0	3.3	3.2	3.4	3.2	↘
Befolkningsutveckling, nettoflyttning		-49	-225	-133	-102	-69	↘
Antal anställda totalt i kommunens geografiska område		0	11 079	11 934			-
Antal företag, nettoflyttning		-22					-

Modig miljökommun

Indikator	Kön	Senaste utfall	Resultat 2023	Resultat 2022	Resultat 2021	Resultat 2020	Trend
Alla invånare bidrar till ökad hållbarhet och minskad miljöpåverkan i Härnösands kommun							
Avfall som återvinns eller återanvänds, inkl. biologisk behandling		0%	42%	39%	37%	33%	↗

Befolkning, utanför tätort, i kollektivtrafiknära läge		0%	0%	84%	84%	84%	→
Fossiloberoende fordon i kommunorganisationen		0%	84%	66%	61%	52%	↗
Skyddad natur totalt, andel		0.0%	0.7%	0.7%	0.7%	0.7%	→
Utsläpp till luft av växthusgaser, totalt ton Co2-ekv.		0	0	71 476	76 813	77 636	↘

Attraktiv arbetsgivare

Indikator	Kön	Senaste utfall	Resultat 2023	Resultat 2022	Resultat 2021	Resultat 2020	Trend
Medarbetare, kvinnor som män, har ett hållbart och utvecklande arbetsliv med en välfungerande fysisk, organisatorisk och social arbetsmiljö, och god kompetens för sitt uppdrag.							
Möjlighet till kompetensutveckling i arbetet, totalvärde	Alla	67	64	68			–
	K	67	62	67			–
	M	66	68	69			↘
Antal sökande per utannonserad tjänst, medelvärde		31	33	26			↗
Möjlighet till återhämtning, totalvärde	Alla	58	57	59	57		→
	K	56	54	57	56		–
	M	63	65	64	63		–
Ledarskapsindex, sammanvägt		81	80	81	80	81	→
Frisktal	Alla	41.1%	40.8%	39.0%	42.0%	27.0%	–
	K	37.5%	36.9%	35.3%	37.6%	23.6%	–
	M	50.2%	50.7%	49.0%	54.1%	37.0%	–
Sjuktal	Alla	7.8%	7.9%	7.9%	5.9%	7.6%	↗
	K	8.9%	9.0%	8.8%	6.3%	7.9%	↗
	M	4.9%	5.2%	5.5%	5.0%	6.9%	–

9 Bilaga 2, Redovisning av internkontroll

9.1 Kommunövergripande internkontroller

Kontrollmoment	Status	Bedömning
Risk för att Lagen om offentlig upphandling (LOU) inte efterlevs.		
Kontroll av att inköp sker enligt gällande avtal.	✓	
Risk för förekomst av korruption eller andra oegentligheter		
Kontroll av att granskningen av representationsfakturer i ekonomisystemet fungerar	✓	
Risk för bristande efterlevnad av styrdokument och beslut		
Kontroll av att de politiska beslut som har fattats av nämnd, styrelse och kommunfullmäktige har genomförts.	✓	

Kontrollmomenten har påvisat behov av förbättringsåtgärder i samtliga tre fall.

Förbättringsåtgärd	Status	Färdiggrad
Risk för att Lagen om offentlig upphandling (LOU) inte efterlevs.		
Upphandling av nytt avtal för arbets- och skyddskläder, samt implementering		
Risk för förekomst av korruption eller andra oegentligheter		
Manuell kontroll underlag till representation	✓	
Risk för bristande efterlevnad av styrdokument och beslut		
Kompetenshöjande insatser och information	✓	

9.2 Kommunstyrelsens internkontroller

Kontrollmoment	Status	Bedömning
Risk för att subjektiva bedömningar påverkar beslut att faktura skickas till inkasso.		
Kontroll av om riktlinjer/praxis för bedömning om anstånd finns upprättat och om organisationen följer riktlinjerna.	✓	
Risk att fakturer läses in fel i systemet (scannas med fel belopp etc.)		
Löpande loggning av felaktiga fakturer, stickprov på tolkning av fakturer	✓	
Risk för felaktig momsfordelning mellan Ludvikamoms och skattepliktig moms		
Kontroll av momsdocumentet om myndighetsutövning är aktuellt samt kontroll av fakturer genom stickprov	✓	
Risk för att löneökningar inte följer lönepolicy		
Kontroll av löneökningar	✓	

Kontrollmomenten har påvisat behov av förbättringsåtgärder i ett fall.

Förbättringsåtgärd	Status	Färdiggrad
Risk för att löneökningar inte följer lönepolicy		
Förstärkt uppföljning och implementering samt översyn av lönepolitisk riktlinje		

Datum
2025-02-03

Dnr

Kommunstyrelseförvaltningen
Anna-Karin Amérus
anna-karin.amerus@harnosand.se

Kommunfullmäktige

Borgenstak från 2025

Förslag till beslut

Kommunstyrelseförvaltningen föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta

att för 2025 ska borgensavgift tas ut på den faktiska låneskulden för AB Härnösandshus, AB Härnösands kommunfastigheter, Härnösands Energi & Miljö AB, Härnösands Elnät, Invest i Härnösand AB och Restore i Höga Kusten AB,

att från och med 2025, att såsom för egen skuld ingå borgen för AB Härnösandshus låneförpliktelser upp till ett totalt högsta belopp om 687 mnkr, jämte därpå löpande ränta och kostnader,

att från och med 2025, att såsom för egen skuld ingå borgen för AB Härnösands kommunfastigheters låneförpliktelser upp till ett totalt högsta belopp om 313 mnkr, jämte därpå löpande ränta och kostnader,

att från och med 2025, att såsom för egen skuld ingå borgen för Härnösands Energi & Miljö AB:s låneförpliktelser upp till ett totalt högsta belopp om 950 mnkr, jämte därpå löpande ränta och kostnader,

att från och med 2025, att såsom för egen skuld ingå borgen för Härnösands Energi & Miljö AB:s fullgörande av de skyldigheter som åvilar bolaget enligt gällande tillstånd med ärendebeteckning (dnr 551-14192-06), samt det avhjälpande av en miljöskada och de andra återställningsåtgärder som verksamheten kan föranleda, intill ett belopp om 45 mnkr,

att från och med 2025, att såsom för egen skuld ingå borgen för Härnösands Elnät AB:s låneförpliktelser upp till ett totalt högsta belopp om 125 mnkr, jämte därpå löpande ränta och kostnader,

att från och med 2025, att såsom för egen skuld ingå borgen för Invest i Härnösands AB:s låneförpliktelser upp till ett totalt högsta belopp om 30 mnkr, jämte därpå löpande ränta och kostnader,

att från och med 2025, att såsom för egen skuld ingå borgen för Restore i Höga Kusten AB:s låneförpliktelser upp till ett totalt högsta belopp om 1 mnkr, jämte därpå löpande ränta och kostnader,

«Enhet»

Datum

Dnr

2025-02-03

att från och med 2025, att såsom för egen skuld ingå borgen för Härnösands Folkhögskolas låneförpliktelser upp till ett totalt högsta belopp om 11 mkr, jämte därpå löpande ränta och kostnader,

att från och med 2025, att såsom för egen skuld ingå borgen för Byggn.föreningen Folketshus Viksjö låneförpliktelser upp till ett totalt högsta belopp om 0,5 mkr, jämte därpå löpande ränta och kostnader,

att från och med 2025, att såsom för egen skuld ingå borgen för Regnbågens Förskola i Härnösand Ekonomiska Förening (tidigare Stormhattens kooperativa förening) låneförpliktelser upp till ett totalt högsta belopp om 0,1 mkr, jämte därpå löpande ränta och kostnader,

att från och med 2025, att såsom för egen skuld ingå borgen för Älandsbro Folketshus förening låneförpliktelser upp till ett totalt högsta belopp om 2,2 mkr, jämte därpå löpande ränta och kostnader,

att från och med 2025, att såsom för egen skuld ingå borgen för Öbacka Sportcenter låneförpliktelser upp till ett totalt högsta belopp om 2,2 mkr, jämte därpå löpande ränta och kostnader, samt

att från och med 2025, att såsom för egen skuld ingå borgen för Härnösands Orienteringsklubb låneförpliktelser upp till ett totalt högsta belopp om 0,5 mkr, jämte därpå löpande ränta och kostnader.

Beskrivning av ärendet

För de kommunala bolagens och Härnösands Folkhögskolas lån borgar kommunen genom att sätta borgenstak för varje enskilt bolag. Borgenstaket anger hur mycket kommunen maximalt borgar för när dessa bolag tecknar lån hos kreditgivare, samt för övriga garantier. För Invest i Härnösand AB så föreslås ett borgenstak för att ge bolaget möjlighet att arbeta i utvecklingsprojekt samt äga, förvalta och utveckla fastigheter. Restore i Höga Kusten AB behöver ett lån för att kunna hantera likviditeten i den dagliga verksamheten.

Samråd med kommunens och koncernbolagens långivare Kommuninvest i Sverige AB har skett i beredningen av ärendet.

Härnösandshus-koncernen

För Härnösandshus AB föreslås borgenstaket förbli oförändrat 687 mkr. Aktuell låneskuld vid årets slut (2024-12-31) är 460,5 mkr.

För Härnösands kommunfastigheter AB föreslås förbli oförändrat 313 mkr. Aktuell låneskuld vid årets slut (2024-12-31) är 253,2 mkr. Kvarvarande utrymme planeras användas för investeringar i nya idrottsanläggningar.

HEMAB-koncernen

För Härnösands Energi & Miljö AB föreslås att borgenstaket höjas från 860 mnkr till 950 mnkr. Aktuell låneskuld vid årets slut (2024-12-31) är 795,5 mnkr. Kvarvarande låneutrymme räknas behövas till tidigare beslutade och planerade nya investeringar inkl bygget för Kattastrand.

Tidigare har krav om 45 mnkr i ekonomisk säkerhet ställda av Länsstyrelsen vid tillståndsgivning enligt miljöbalken att få bedriva deponiverksamhet vid Älands avfallsanläggning ingått i borgenstaket. Kravet på den ekonomiska säkerheten har avsett avhjälpande av eventuell miljöskada och återställningsåtgärder som verksamheten kan föranleda. I samråd med kommunkoncernens långivare Kommuninvest och med anledning av att den ekonomiska säkerheten i dagsläget inte innebär några låneskulder för HEMAB föreslås att den ekonomiska säkerheten om 45 mnkr lyfts ur borgenstaket avseende låneskulder och behandlas istället i en separat beslutsmening formulerad utifrån särskilda anvisningar från Länsstyrelsen.

För Härnösands Elnät AB föreslås borgenstaket förbli oförändrat 125 mkr. Aktuell låneskuld vid årets slut (2024-12-31) är 119,4 mnkr.

Invest i Härnösand AB-koncernen

För Invest i Härnösand AB föreslås ett borgenstak till 30 mnkr. Aktuell låneskuld vid årets slut (2024-12-31) är 0 mnkr.

För Restore i Höga kusten AB föreslås ett borgenstag till 1 mnkr. Aktuell låneskuld vid årets slut (2024-12-31) är 0 mnkr.

Bolag (mnkr)	Aktuell låneskuld*	Borgenstak				Differens
		2024-12-31	2025	2024	2023	
AB Härnösandshus	460,5	687,0	687,0	687,0	687,0	0,0
AB Härnösands kommunfastigheter	253,2	313,0	313,0	313,0	313,0	0,0
Härnösands Energi & Miljö AB	795,5	950,0	860,0	860,0	860,0	90,0
Härnösands Energi & Miljö AB	0,0	45,0	45,0	45,0	45,0	0,0
Härnösand Elnät AB	119,4	125,0	125,0	125,0	125,0	0,0
Invest i Härnösand AB	0,0	30,0	30,0	10,0	10,0	0,0
Restore i Högakusten AB	0,0	1,0	1,0	0,0	0,0	0,0
Totalt	1 628,6	2 151,0	2 061,0	2 040,0	2 040,0	90,0

«Enhet»

Datum
2025-02-03

Dnr

Övriga föreningar/bolag som kommunen borgar för

Övriga bolag och föreningar som kommunen går i borgen för redovisas i nedanstående tabell och förslaget till samlat borgensåtagande för dem uppgår totalt till 16,5 mnkr vilket är nästan 6 mnkr lägre än i fjol.

Förening/bolag (mnkr)	Aktuell låneskuld 2024-12-31	Borgen 2025	Borgen 2024	Borgen 2023	Differens	Ursprungligt borgensbelopp
Härnösands Folkhögskola	10,4	11,0	15,5	15,5	-4,5	28,0
Byggnadsföreningen Folkets Hus Viksjö	0,4	0,5	0,5	0,5	0,0	0,9
Daghemmet Eko-Fröet ek. förening	-	-	-	0,1	-	0,1
Regnbågens Förskola i Härnösand Ekonomisk Förening (tidigare Fören. Stormhatten kooperativ förskola)	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,2
Föräldrakooperativ Tuvan	0,1	-	0,1	0,1	-0,1	0,3
Ålandsbro Folkets Husförening	2,1	2,2	2,2	2,2	0,0	2,9
Egna hem (100 avtal 40%)	-	-	-	-	-	-
Öbacka sportcenter	2,2	2,2	3,5	3,5	-1,3	2,6
Härnösands orienteringsklubb	0,2	0,5	0,5	0,5	0,0	1,2
Totalt	15,5	16,5	22,4	22,5	-5,9	36,3

Anna Bostedt
Chef ekonomi- och
kommunledningsavdelningen

Anna-Karin Amérus
Chef ekonomienheten

Kommunstyrelseförvaltningen

Kommunstyrelsen

Planeringsförutsättningar 2026

Förslag till beslut

Kommunstyrelseförvaltningen föreslår kommunstyrelsen besluta

att ta emot planeringsförutsättningar 2026 som underlag till arbetet inför beslut om budget för år 2026.

Beskrivning av ärendet

Kommunledningsgruppen har arbetat fram planeringsförutsättningar inför budgetår 2026 och överlämnar dessa till kommunstyrelsen som underlag till det fortsatta budgetarbetet inför beslut om årsplan 2026.

Utgångspunkter har varit

- omvärldsfaktorer och trender som påverkar utvecklingen på kort och lång sikt,
- verksamheternas behov och utmaningar,
- skattemedelsprognos, befolkningsutveckling, pensionsprognos och utveckling av prisindex för kommunal verksamhet, samt
- utveckling av fasta kostnader såsom avskrivningar, finansiell leasing och bidrag.

Hållbar och god ekonomisk hushållning är en förutsättning för att lyckas med det kommunala uppdraget både idag och i framtiden. De ekonomiska utmaningarna inför 2026 är fortsatt kännbara för verksamheten och förväntas kvarstå även för planåren 2027 och 2028.

Förslaget har utverkats med målet att nå en resultatnivå om 3,1 procent 2026 och 2,0 procent planåren 2027 respektive 2028.

Bedömning

Hela Sveriges kommunsektor står inför betydande demografiska förändringar i form av minskad befolkningstillväxt och en förändrad befolkningsstruktur. Att anpassa kommunens verksamhet till dessa förändringar kräver genomtänka strategiska beslut kring serviceutbud, infrastruktur och finansiering för att kunna upprätthålla en god

samhällsservice. Långsiktighet och prioriteringar måste vara ledord för att nå positiva ekonomiska resultat för Härnösands kommun kommande år.

Lars Liljedahl
Förvaltningschef

Bilagor

Bilaga – Planeringsförutsättningar 2026

Härnösands
kommun

Härnösands kommun

Planeringsförutsättningar 2026

Planeringsförutsättningar 2026

Innehållsförteckning

1	Inledning	2
2	Befolkningsutveckling	3
3	Ekonomisk utveckling/prognos.....	5
3.1	Skattemedelsutveckling	5
3.2	Prisindex kommunal verksamhet	5
3.3	Pensionskostnadsutveckling	6
3.4	Hyreskostnadsutveckling	6
3.5	Kostnadsutveckling kommungemensam verksamhet.....	6
3.6	Kostnadsutveckling avskrivningar	7
3.7	Kostnadsutveckling finansiell verksamhet	7
4	Preliminär budget	8
4.1	Resultatbudget.....	8
4.2	Balansbudget	9
4.3	Förenklad kassaflödesanalys	9
4.4	Finansiella nyckeltal.....	10
4.5	Nämndernas driftsbudget	10
4.6	Nämndernas investeringsbudget.....	12

1 Inledning

Kommunledningsgruppen har arbetat fram planeringsförutsättningar inför budgetår 2026 och överlämnar dessa till kommunstyrelsen som underlag till det fortsatta budgetarbetet inför beslut om årsplan 2026.

Utgångspunkter har varit

- omvärldsfaktorer och trender som påverkar utvecklingen på kort och lång sikt,
- verksamheternas behov och utmaningar,
- skattemedelsprognos, befolkningsutveckling, pensionsprognos och utveckling av prisindex för kommunal verksamhet, samt
- utveckling av fasta kostnader såsom avskrivningar, finansiell leasing och bidrag.

Hållbar och god ekonomisk hushållning är en förutsättning för att lyckas med det kommunala uppdraget både idag och i framtiden. De ekonomiska utmaningarna inför 2026 är fortsatt kännbara för verksamheten och förväntas kvarstå även för planåren 2027 och 2028.

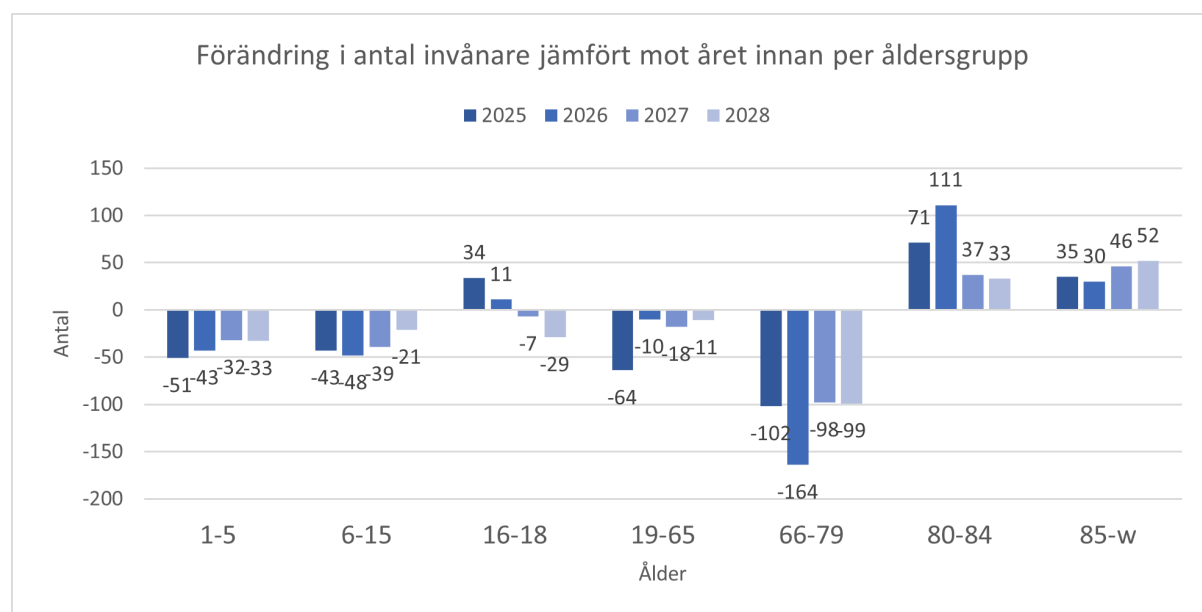
Förslaget har utverkats med målet att nå en resultatnivå om 3,1 procent 2026 och 2,0 procent planåren 2027 respektive 2028.

2 Befolkningsutveckling

Befolkningsutvecklingen i Härnösand kommer fortsatt att påverka kommunens framtid på många sätt. De mest påtagliga utmaningarna är den åldrande befolkningen och det minskade antalet barn och unga.

Ålder	2024	2025	2026	2027	2028
0	195	196	194	191	193
1-5	1 184	1 133	1 090	1 058	1 025
6-15	2 757	2 714	2 666	2 627	2 606
16-18	870	904	915	908	879
19-65	12 931	12 867	12 857	12 839	12 828
66-79	4 493	4 391	4 227	4 129	4 030
80-84	1 113	1 184	1 295	1 332	1 365
85-w	868	903	933	979	1 031
Totalt	24 411	24 292	24 177	24 063	23 957

Befolkningsprognosen visar en fortsatt nedgång kommande år, från 24 411 invånare 2024 till 23 957 invånare 2028. En minskning med 454 invånare på fyra år.

Prognosen visar, så som tidigare år, en fortsatt minskning av antal barn i åldrarna 1-15 år. I denna åldersgrupp förväntas en årlig genomsnittlig minskning för åren 2025-2028 på 78 barn. Störst minskning, sett till antalet invånare, sker för invånare i åldern 66-79 år med en årlig genomsnittlig nedgång på 116 invånare. Minskningen i den åldersgruppen visar att det inte är lika många som övergår från åldersgruppen 19-65 år som övergår till åldersgruppen 80-84 år. Prognosen för åldersgruppen 19-65 år, för de som befinner sig i yrkesverksamhet ålder, visar marginell minskning och det är i den åldersgruppen som den procentuellt också minsta minskningen sker. Det som är oroväckande för framtiden är att färre kommer att övergå till åldersgruppen 19-65 år jämfört med de som övergår till åldersgruppen 66-79 år, vilket innebär en fortsatt minskning för gruppen 19-65 år de kommande åren.

(mnkr)	2024	2025	2026	2027	2028
Förskola	0,0	-6,8	-6,0	-4,6	-4,9
Grundskola	0,0	-4,7	-5,5	-4,6	-2,5
Gymnasium	0,0	4,5	1,5	-1,0	-4,2
Äldreomsorg 85 år o äldre	0,0	9,7	8,5	13,5	15,8
Skola totalt	0,0	-7,1	-9,9	-10,1	-11,6
Äldreomsorg 85 år o äldre	0,0	9,7	8,5	13,5	15,8
Nettoförändring	0,0	2,6	-1,4	3,4	4,2

Som invånare har man i olika skeden i livet olika mycket behov av stöd från den kommunala organisationen, vilket innebär att förändringar i befolkningen behöver beaktas i planeringen av den kommunala verksamheten. I tabellen ovan har den årliga förändringen i de olika åldersgrupperna kostnadsberäknats. Som underlag för beräkningen har kommunens beslutade grundbelopp inom skolverksamheter för 2025 använts som grund och sedan räknats upp med prisindex för kommunal verksamhet (PKV) årligen. Som grund för kostnadsberäkning för äldreomsorgen har Koladas nyckeltal "Kostnad äldreomsorg 80 år och äldre" för år 2023 använts och räknats upp med PKV årligen.

Kostnaden för förskole- och grundskoleverksamheten förväntas minska med 28,0 mnkr åren 2026-2028, medan kostnaden för den gymnasiala verksamheten förväntas öka år 2026 med 1,5 mnkr för att därefter minska med 5,2 mnkr åren 2027-2028.

Inom äldreomsorgen förväntas fortsatt ökade kostnader även kommande år. För åren 2026-2028 förväntas kostnaden öka med 37,9 mnkr (åldersgruppen 85 år och äldre).

Den totala kostnadsförändringen utifrån befolkningsprognosen visar att kommunen kommer att ha något minskade kostnader år 2026 (1,4 mnkr) utifrån att antalet barn minskar mer än ökningen av antal äldre (85 år och äldre), medan för åren 2027-2028 så förväntas kommunens totala kostnader öka på grund av att antalet 85 år och äldre ökar mer än barn- och elevantalet förväntas minska.

3 Ekonomisk utveckling/prognos

Hela Sveriges kommunsektor står inför betydande demografiska förändringar i form av minskad befolkningstillväxt och en förändrad befolkningsstruktur. Att anpassa kommunens verksamhet till dessa förändringar kräver genomtänkta strategiska beslut kring serviceutbud, infrastruktur och finansiering för att kunna upprätthålla en god samhällsservice. Långsiktighet och prioriteringar måste vara ledord för att nå positiva ekonomiska resultat för Härnösands kommun kommande år.

3.1 Skattemedelsutveckling

(mkr)	Utfall 2024	Budget 2025	Prognos 2026	Prognos 2027	Prognos 2028
Skatteintäkter	1 355,3	1 399,4	1 463,8	1 531,5	1 594,8
Generella statsbidrag och utjämning	643,2	684,5	683,4	689,7	699,5
Totalt	1 998,5	2 083,9	2 147,3	2 221,1	2 294,3

Sveriges kommuner och regioner (SKR) publicerar skatteunderlagsprognoser ungefär fem gånger per år där de gör beräkningar av kommunernas skatteintäkter och utfall i den kommunalekonomiska utjämningen. Den 2 januari 2025 publicerade SKR budgetförutsättningarna för åren 2024-2031 i cirkulär 24:58. Enligt prognosen för Härnösands kommun ökar skatteintäkter och generella statsbidrag och utjämning år 2026 med 63,4 mkr, vilket motsvarar en ökning på 3,0 procent, jämfört med budget i beslutad årsplan för 2025. Skatteutvecklingen efterföljande år förväntas öka med 73,9 mkr, en ökning på 3,4 procent, mellan åren 2026-2027 samt 73,2 mkr, en ökning på 3,3 procent, mellan åren 2027-2028.

3.2 Prisindex kommunal verksamhet

	2024	2025	2026	2027	2028
Arbetskraftskostnader	5,5%	-1,5%	3,7%	3,2%	4,0%
Övrig förbrukning	2,5%	2,4%	2,5%	2,6%	2,6%
Prisförändring	4,6%	-0,3%	3,3%	3,0%	3,6%

Prisindex för kommunal verksamhet (PKV) är ett underlag som tillhandahålls av Sveriges kommuner och regioner (SKR) och som används för att beräkna kostnadsutvecklingen i fasta löner och priser. PKV uppdateras vid varje ny skatteunderlagsprognos som SKR publicerar och baseras på viktade priser för löner, material, tjänster och köpt verksamhet till genomsnittlig kostnad.

För år 2026 prognostiseras arbetskraftskostnaden, vilket inkluderar förändringar i arbetsgivaravgifter, att öka med 3,7 procent utifrån 2025 års prognostiserade nivå. Förändringen i arbetskraftskostnader förväntas år 2027 och 2028 inte vara lika varierande som de senaste åren då kostnader för tjänstepensioner förväntas vara mer stabila.

Övrig förbrukning beräknas till 2,5 procent för år 2026 och 2,6 procent för år 2027 respektive 2028.

Inför arbetet med planeringsförutsättningarna används PKV till uppräknings av verksamhetens kostnader, exklusive hyreskostnader och avskrivningskostnader där förväntade värden används.

3.3 Pensionskostnadsutveckling

<i>(mnr)</i>	Utfall 2024	Budget 2025	Prognos 2026	Prognos 2027	Prognos 2028
Pensionskostnad, inkl löneskatt	-180,2	-132,8	-128,4	-131,4	-135,4
Finansiella kostnader för pensioner	-26,2	-10,7	-3,9	-8,0	-10,5
Totala pensionskostnader	-206,4	-143,5	-132,3	-139,4	-146,0

Förväntade kostnader för pensioner grundar sig på kommunens anställda samt de som är tryggnadsförsäkrade i pensionsstiftelsen. Under kommande år förväntas pensionskostnaderna vara mindre varierande än de senaste åren. Efter införandet av nytt tjänstepensionsavtal år 2023 har kostnaderna ökat fram till år 2024. Från och med 2025 förväntas pensionskostnaderna vara mer stabila och år 2026 förväntas kostnaden vara 4,4 mnr lägre än prognosen för 2025. År 2027 och 2028 förväntas kostnaden öka med 3,0 respektive 4,0 mnr.

De finansiella kostnaderna för pensionerna förväntas minska med 6,8 mnr från prognos år 2025 till år 2026. Från år 2026 sker en ökning med 4,2 mnr till år 2027 och därefter ökar kostnaderna ytterligare med 2,5 mnr till år 2028.

3.4 Hyreskostnadsutveckling

<i>(mnr)</i>	Utfall 2024	Budget 2025	Prognos 2026	Prognos 2027	Prognos 2028
Hyreskostnader	-240,2	-249,3	-256,7	-260,1	-269,9

Hyreskostnader för kommande år beräknas på befintliga avtal i februari 2025 samt eventuella tillkommande lokaler tillsammans med uppskattade hyresökningar för respektive år. Större förändringar i hyreskostnader utöver indexuppräknings från år 2025 är att under år 2026 belastas kommunen med helårshyra för den nya sporthallen samt även ökade hyreskostnader för Sjöfartsutbildningen vilka behöver utökade lokaler för att kunna ta emot den förväntade elevökningen. Därutöver tillkommer kostnader för lokaler för nya Nordarkiv. Från år 2028 finns också hyreskostnader för en ny förskola medräknad som en ökning samtidigt som kostnader för befintliga förskolor minskar.

3.5 Kostnadsutveckling kommungemensam verksamhet

<i>(mnr)</i>	Utfall 2024	Budget 2025	Prognos 2026	Prognos 2027	Prognos 2028
Kommungemensam vht, exkl pensionskostnader	-94,5	-105,6	-108,3	-110,0	-112,0

Under kommungemensam verksamhet redovisas främst kostnader för kommunens pensioner, semesterlöneskuld, Kollektivtrafikmyndigheten, intern leasing/hyra, försäljning av tillgångar, bidrag till Räddningstjänstförbundet, Länsmuseum Murberget samt Kommunförbundet. Då pensionskostnaderna presenterats i tidigare avsnitt exkluderas dessa från ovanstående tabell. Kostnadsutvecklingen för kommungemensam verksamhet ökar med 2,7 mnr från årsplan 2025 till år 2026, vilket främst består av uppräknings för Kollektivtrafikmyndigheten och utbetalda bidrag. Även åren 2027 och 2028 består av uppräknings på 1,7 respektive 2,0 mnr.

3.6 Kostnadsutveckling avskrivningar

(mnr)	Utfall 2024	Budget 2025	Prognos 2026	Prognos 2027	Prognos 2028
Avskrivningskostnader	-51,9	-55,5	-60,0	-65,6	-69,6

Avskrivningskostnader redovisas för att fördela kostnader över tillgångars livslängd. Genom att fördela kostnaden ges en mer realistisk bild av långsiktiga ekonomiska åtaganden. Avskrivningskostnader ger därför en mer rättvisande bild av kommunens finansiella situation och påverkar resultatet.

Genom avskrivningskostnader ges en uppskattning när en viss tillgång behöver ersättas eller renoveras vilket är användbart vid planering av framtida investeringar. Kommunens avskrivningskostnader kommande år ökar på grund av de stora lånefinansierade projekten som genomförs, så som bygget av ny Nybro.

3.7 Kostnadsutveckling finansiell verksamhet

(mnr)	Utfall 2024	Budget 2025	Prognos 2026	Prognos 2027	Prognos 2028
Finansiell leasing	-12,5	2,3	1,0	-19,8	-20,2
Övriga finansiella kostnader exkl ränta pensioner	-6,4	-2,8	-7,4	-8,3	-8,3
Totalt	-18,9	-0,5	-6,4	-28,1	-28,5

Härnösands kommun tillämpar sedan 2023 finansiell leasing enligt regelverket K3 i enlighet med RKR:s rekommendationer. Detta innebär att kommunen redovisningsmässigt simulerar ett ägande av sina fastigheter, istället för en förhyrning. Resultatmässigt innebär detta att ett avtal påverkar resultatet olika, beroende på var i avtalets livslängd kommunen befinner sig. Nytecknade avtal ger en negativ resultatpåverkan, medan avtal på väg att löpa ut ger en positiv resultatpåverkan. Detta eftersom avtal på väg att löpa ut har en lägre simulerad räntekostnad, så en större del av totalbeloppet är avskrivet (på samma sätt som räntekostnaden minskar i takt med amortering av ett bostadslån).

Nytecknade eller omsatta lokalavtal har således en fördyrande påverkan på den finansiella leasingen, eftersom de då redovisningsmässigt tas upp som om kommunen istället hade tagit ett lån och byggt lokalen själva. Prognosen för åren 2027 och 2028 i tabellen ovan innehåller många nya eller omsatta lokalavtal, vilket leder till en negativ resultatpåverkan.

4 Preliminär budget

En grundförutsättning för att uppnå god ekonomisk hushållning och en hållbar ekonomisk utveckling är att resultatbudgeten tar hänsyn till verksamhetsförändringar, såväl satsningar och lagkravsjusteringar som effektiviseringar och kostnadsminskningar. Förslag till resultat och fördelning av budgetramar till kommunens nämnder har arbetats fram genom tidigare nämnda förutsättningar och kostnadsutvecklingar Härnösands kommun står inför.

4.1 Resultatbudget

(mkr)	Bokslut 2024	Budget 2025	Budget 2026	Plan 2027	Plan 2028
Verksamhetens intäkter	387,0	332,2	377,8	377,0	377,0
Verksamhetens kostnader	-2 307,4	-2 341,7	-2 388,8	-2 452,0	-2 516,8
Avskrivningar	-97,3	-54,0	-60,0	-65,6	-69,6
Verksamhetens nettokostnader	-2 017,7	-2 063,5	-2 071,0	-2 140,6	-2 209,4
Skatteintäkter	1 355,3	1 399,4	1 463,8	1 531,5	1 594,8
Generella bidrag och utjämning	644,6	684,5	683,4	689,7	699,5
Finansnetto	-73,2	-10,4	-10,3	-36,1	-39,0
Årets resultat	-91,0	10,0	66,0	44,4	45,9

Resultatbudgeten bygger på ett resultat på 3,1 procent 2026 och 2,0 procent för planåren 2027-2028.

Verksamhetens intäkter förväntas öka minska med 9,2 mkr jämfört mot utfall 2024, jämfört mot budget 2025 däremot så förväntas intäkterna öka med 45,5 mkr 2026. Den största förändringen mellan bokslut 2024 och budget 2025 står socialnämndens verksamheter för då några av de större statsbidragen, minska timvikarier samt utökning av sjuksköterskor, inte finns kvar till budget 2025. Ökning av intäkter mellan budgetår 2025 och 2026 består främst av det planerade Nordarkiv samt ökade förväntade statsbidrag från bland annat Skolverket. Planåren 2027 och 2028 förväntas intäkterna vara i nivå med år 2026.

Verksamhetens kostnader förväntas öka med 2,0 procent (47,0 mkr) jämfört mot budget 2025, jämfört mot utfall 2024 förväntas kostnaderna öka med 3,5 procent (81,4 mkr). Ökning av verksamhetens kostnader består av en ökning inom samtliga kostnadsslag. Personalkostnader står för cirka 60 procent av de totala kostnaderna. Dock har denna post den minsta ökningen mellan åren 2024 och 2026 medan hyreskostnaderna står för den största procentuella ökningen dessa år.

Kostnaderna för avskrivningar följer den förväntade utvecklingen utifrån beslutad långsiktiga investeringsplan.

4.2 Balansbudget

<i>(mnr)</i>	Bokslut 2024	Budget 2025	Budget 2026	Plan 2027	Plan 2028
Anläggningstillgångar	1 702,4	1 630,8	1 855,0	1 941,5	2 028,1
Omsättningstillgångar	248,3	322,5	224,4	262,2	227,9
- varav likvida medel	22,8	149,8	51,7	89,5	55,2
SUMMA TILLGÅNGAR	1 950,7	1 953,3	2 079,4	2 203,7	2 256,0
Eget kapital	340,9	476,8	416,9	461,3	507,2
- varav årets resultat	-91,0	10,0	66,0	44,4	45,9
Avsättningar	293,0	200,0	296,9	298,6	303,5
Långfristiga skulder	905,9	1 004,7	1 182,8	1 262,6	1 269,1
Kortfristiga skulder	410,9	271,9	182,8	181,1	176,2
Summa skulder	1 316,8	1 276,5	1 365,6	1 443,7	1 445,3
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	1 950,7	1 953,3	2 079,4	2 203,7	2 256,0

Balansbudgeten visar hur resultat- och investeringsbudget påverkar kommunens tillgångar och skulder över tid. Exempelvis leder investeringar till att anläggningstillgångarna ökar. Om nyupplåning beslutas påverkar dessa de långfristiga skulderna.

4.3 Förenklad kassaflödesanalys

<i>(mnr)</i>	Bokslut 2024	Budget 2025	Budget 2026	Plan 2027	Plan 2028
Avskrivningar	97,3	54,0	60,0	65,6	69,6
Nettoupplåning inkl amortering	58,6	146,6	130,3	79,9	6,5
Investeringar	-166,0	-257,8	-212,6	-152,1	-156,2
Årets resultat	-91,0	10,0	66,0	44,4	45,9
Totalt kassaflöde	-101,1	-47,2	43,7	37,8	-34,2
Likvida medel vid årets början	71,8	55,2	8,0	51,7	89,5
Likvida medel vid årets slut	22,8	8,0	51,7	89,5	55,2

Den förenklade kassaflödesanalysen visar på sambandet mellan resultat, avskrivningar och investeringar. Om kommunen investerar för mer än summan av det budgeterade resultatet och avskrivningarna behöver detta finansieras antingen genom användande av egna likvida medel, eller genom nyupplåning.

4.4 Finansiella nyckeltal

Nyckeltal	Bokslut 2024	Budget 2025	Budget 2026	Plan 2027	Plan 2028
Resultat i % av skatter och statsbidrag	-4,6%	0,5%	3,1%	2,0%	2,0%
Total investeringsram	145,3	257,8	212,6	152,1	156,2
Ej självfinansierat enligt självfinansieringsgrad	139,0	193,8	86,6	42,1	40,7
Resultat + avskrivningar	6,3	64,0	126,0	110,1	115,5
Självfinansieringsgrad i %	4%	25%	59%	72%	74%

Resultatet + avskrivningar ger den totala självfinansieringsgraden för investeringar. Om självfinansieringsgraden är 100 procent innebär det att investeringarna kan finansieras av egna likvida medel utan att kassaflödet för året påverkas. En självfinansieringsgrad under 100 procent innebär att investeringar antingen måste finansieras med egna likvida medel (minskat kassaflöde på bankkontot) eller med ökad skuldsättning.

Ej finansierat enligt självfinansieringsgrad visar beloppet som ej är finansierat av resultat plus avskrivningar.

4.5 Nämndernas driftsbudget

(mnkr)	Budget 2024	Budget 2025	Budget 2026	Plan 2027	Plan 2028
Kommunstyrelse	184,9	184,3	183,5	191,1	199,0
Kommungemensam verksamhet	133,4	134,0	136,3	138,7	142,4
Kommunfullmäktige	7,8	13,2	14,0	15,2	15,8
Arbetslivsnämnden	73,3	60,3	0,0	0,0	0,0
Samhällsnämnden	179,1	221,6	236,7	247,2	257,9
Skolnämnden	672,9	645,4	653,7	678,4	704,6
Socialnämnden	717,7	804,5	847,2	875,2	910,8
Totalt	1 969,1	2 063,4	2 071,4	2 145,8	2 230,5

Nämnderna föreslås tilldelas 2 071,4 mnkr i skattemedel, en ökning 8,0 mnkr jämfört mot budgetår 2025 och 102,3 mnkr mer än budgetår 2024.

Förslaget på skattemedelsramar innehåller en satsning på socialnämndens verksamhet där utvecklingsarbetet inom hemtjänsten under 2025 avseende kvalitet, arbetsmiljö och ekonomi nu ges möjlighet att fullföljas. Därutöver en satsning på samhällsnämndens verksamhet utifrån högre kostnadsökningar än annan kommunal verksamhet för livsmedel samt nya kostnader för nya fritidsanläggningar.

Skattemedel har flyttats från arbetslivsnämnden till övriga nämnder utifrån det arbete som pågår kring att ta fram ett förslag om att avveckla nämnden från och med juli år 2025. Därav har följande omflyttning av skattemedel gjorts för arbetslivsnämndens verksamhet:

- 23,1 mnkr till skolnämnden för den kommunala vuxenutbildningen,
- 22,4 mnkr till socialnämnden för verksamhetsområdet arbete och mottagning, samt
- 2,4 mnkr till kommunstyrelsen för yrkes- och uppdragsutbildning

Förslaget i tabellen ovan innebär, om man exkluderar omfördelningen av skattemedel från arbetslivsnämndens verksamhet, vid jämförelse med 2025 års skattemedelstilldelning att:

- Kommunstyrelsens budgetram minskar med 3,2 mnkr
- Kommungemensam verksamhets budgetram ökar med 2,2 mnkr
- Kommunfullmäktiges budgetram ökar med 0,8 mnkr (valår)
- Samhällsnämnden budgetram ökar med 15,1 mnkr
- Skolnämndens budgetram minskar med 14,7 mnkr
- Socialnämndens budgetram ökar med 20,3 mnkr

I föreslagna skattemedelsramar ryms, utöver vad som beskrivits ovan, följande kostnadsökningar och satsningar:

- Ökade kostnader utifrån ökat antal 85 år och äldre inom socialnämndens verksamhet
- Satsning för uppbyggnad och bemanning av skolbibliotek inom skolnämndens verksamhet
- Satsning på administration och ledning för förskolan för ökad arbetshälsa inom skolnämndens verksamhet
- Kostnad för drift och hyra av nya idrottshallen för samhällsnämndens verksamhet
- Informations- och IT-säkerhetssatsningar
- Anpassning till den nya socialtjänstlagen inom socialnämndens verksamhet
- Hälsofrämjande, förebyggande och rehabiliterande för såväl medborgare som medarbetare (i samarbete med Utfallsfonden)
- Digital välfärdsteknik

I förslaget inryms följande kostnadsminskningar:

- Anpassning av förskole- och grundskoleverksamheten utifrån minskat antal barn och elever inom skolnämndens verksamhet
- Anpassning av komvux verksamhet utifrån minskat flyktingmottagande inom skolnämndens verksamhet
- Anpassning av arenaverksamheten utifrån minskat flyktingmottagande och förändrade uppdrag/regelverk inom socialnämndens verksamhet
- Minskade personalresurser för ledning och administration inom kommunstyrelsen och samhällsnämndens verksamheter
- Nyttorealiserings utifrån de satsningar som gjorts inom digitalisering och på servicecenter/kommunvägledare
- Kostnadsminskningar/effektiviseringar genom bildandet av en koncern
- Systematiskt och strukturerat arbete med sjukfrånvaro inom framför allt skolnämndens och socialnämndens verksamheter som minskar sjukskrivningskostnader samtidigt som det ger en bättre arbetsmiljö
- Förbättrad kontroll och förändrade strukturer för att motverka välfärdsbrottslighet

4.6 Nämndernas investeringsbudget

(mnr)	Budget 2024	Budget 2025	Budget 2026	Plan 2027	Plan 2028
Kommunstyrelse	13,9	13,0	27,3	19,8	11,6
Kommungemensam verksamhet	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kommunfullmäktige	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0
Arbetslivsnämnden	3,5	2,8	0,0	0,0	0,0
Samhällsnämnden	115,0	231,0	177,0	127,0	139,1
Skolnämnden	3,7	5,2	4,2	4,3	4,4
Socialnämnden	8,7	5,8	4,0	1,1	1,1
Totalt	145,3	257,8	212,6	152,1	156,2

Den föreslagna investeringsbudgeten för år 2026 uppgår till 212,6 mnr, vilket är något lägre än beslutad årsplan för 2025. De strategiska större investeringsprojekten förväntas uppgå år 2026 till 112,1 mnr, år 2027 förväntas de uppgå till 79,0 mnr och år 2028 förväntas de uppgå till 91,0 mnr.

Kommunstyrelseförvaltningen
Jeannette George, +46-611-348016
jeannette.george@harnosand.se

Kommunfullmäktige

Partistöd 2025 - Samlingsnummer

Förslag till beslut

Kommunstyrelseförvaltningen föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta

att partistöd utbetalas för år 2025 i enlighet med gällande reglemente för kommunalt partistöd i Härnösands kommun.

Beskrivning av ärendet

Kommuner och regioner får enligt kommunallagen ge ekonomiskt stöd till politiska partier. Kommunfullmäktige har i reglementet för partistöd beslutat om utformning och omfattning: hur reglerna går till och vilka belopp som gäller. Kommunfullmäktige ska årligen besluta om partistöd ska betalas ut under innevarande år.

Bedömning

Partistöd är offentliga medel som betalas ut till politiska partier som stöd för partiernas verksamhet och för att stärka den lokala demokratin.

Beslutsunderlag

Reglemente – Kommunalt partistöd Härnösands kommun, 2022-05-23

Petra Werner
Chef Kanslienheten

Jeannette George
Kommunsekreterare

Reglemente för kommunalt partistöd Härnösands kommun

Dokumentnamn	Reglemente för kommunalt partistöd Härnösands kommun	Dokumenttyp Styrdokument		
Fastställd/upprättad av	Kommunfullmäktige	Datum 2022-05-23	Diarienummer 2022-000209	
Dokumentansvarig/processägare	Kommunstyrelseförvaltningen	Version	Senast reviderad 2022-05-23	Giltig t o m 2026-12-31
Dokumentinformation	Innehåller regler för utbetalning av partistöd			
Dokumentet gäller för	Alla politiska partier samt politiska ungdomsorganisationer			
Annan information				

Innehåll

Rätt till partistöd	3
Grundstöd och mandatstöd	3
Fördelning av partistöd	3
Redovisning och granskning.....	3
Årlig utbetalning	3
Partistöd till politiska ungdomsorganisationer	3

I kommunallagen (2017:725) finns de grundläggande bestämmelserna om kommunalt partistöd. I Härnösands kommun ska därutöver följande gälla

Rätt till partistöd

Det lokala partistödet i Härnösands kommun utgår till partier som är representerade i enlighet med vad som föreskrivs i 4 kap § 29 kommunallagen.

Grundstöd och mandatstöd

Partistödet består av

- ett grundstöd, som uppgår till 38 500 kronor per parti och år,
- ett mandatstöd som uppgår till 0,6 prisbasbelopp per mandat och år.

Fördelning av partistöd

Vid fördelning av partistöd beaktas endast mandat för vilken en ledamot är fastställd enligt 14 kap vallagen (2005:837).

Upphör ett parti att vara representerat under ett verksamhetsår ska partistödet dock utbetalas ett år efter det att representationen upphört.

Redovisning och granskning

En mottagare av partistöd ska årligen lämna en skriftlig redovisning som visar att partistödet har använts för det ändamål som anges i 4 kap. 31 § kommunallagen. Till redovisningen ska fogas ett granskningsintyg.

Årlig utbetalning

Partistödet betalas ut innevarande år senast under juni månad efter beslut av fullmäktige. Har redovisning och granskningsrapport enligt 4 kap. 31 § kommunallagen inte lämnats till kommunstyrelsen inom föreskriven tid (sex månader) utbetalas inget stöd för nästkommande år.

Partistöd till politiska ungdomsorganisationer

Bidrag till de politiska ungdomsorganisationerna utbetalas efter ansökan och uppvisad verksamhetsberättelse.

Bidraget utgörs av ett grundbidrag samt ett rörligt tillägg som är relaterat till moderpartiets antal besatta mandat i fullmäktige.

Grundbidraget per politisk ungdomsorganisation är 11 000 kronor.

Bidrag utöver detta utgår med ett rörligt tillägg om 0,06 prisbasbelopp per besatt mandat moderpartiet har i fullmäktige.

Det totala bidrag till politiska ungdomsorganisationer som utgick under 2022 ska utgöra lägsta nivå under mandatperioden 2023-2026.

Beslut om utbetalning av bidrag fattas av kommunfullmäktiges presidium.

Kommunstyrelseförvaltningen

Johanna Laine, 0611-34 80 08

johanna.laine@harnosand.se

Kommunfullmäktige

Taxor och avgifter för tillstånd och tillsyn av serveringstillstånd, tobakstillstånd, folköl, e-cigarettor samt receptfria läkemedel

Förslag till beslut

Kommunstyrelseförvaltningen föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta

att anta Taxor och avgifter för tillstånd och tillsyn av serveringstillstånd, tobakstillstånd, folköl, e-cigarettor och receptfria läkemedel.

Beskrivning av ärendet

Samhällsnämnden har den 24 oktober 2024 § 141 föreslagit att kommunfullmäktige ska anta uppdaterade taxor för de i ärendet aktuella områdena. Ärendet återremitterades i kommunfullmäktige den 16 december 2024 § 158 med följande motivering:

Sverigedemokraterna anser att samhällsförvaltningen ska skapa en tydlighet i vad som motiverar kostnaderna för de olika tillståndprocesserna. Hur lång tid tar handläggningen av de olika ärendena och vilken timtaxa är kostnaden uträknad efter? Vi behöver klarhet i vilket incitament det finns till att exempelvis ett tillfälligt serveringstillstånd ska kosta 5 880 kr. Dessutom ifrågasätter vi Sverigedemokraterna rimligheten av att höja avgiften för ett tillfälligt serveringstillstånd till slutet sällskap från 600 kr till 2 940 kr.

Då återremissen riktades till samhällsförvaltningen har kommunstyrelseförvaltningen inhämtat kompletterande underlag direkt därifrån. Samhällsförvaltningen har i sitt svar specificerat antalet timmar för hur lång tid handläggningen tar för de olika ärendetyperna, vilka incitament det finns för de olika taxorna samt hur timtaxan är framtagen och vad den ska täcka. Därutöver förklaras rimligheten i höjningen av avgiften för ett tillfälligt serveringstillstånd. Kommunstyrelseförvaltningen noterar att höjningen för tillfälligt serveringstillstånd till slutet sällskap från 600 kr till 2 940 kr inte föreslås i dagens ärende utan det har skett stegvis: i den tidigare beslutade taxan 2023 höjdes avgiften från 600 kr till 2 625 kr. Höjningen som föreslås i nuvarande ärendet avser från 2 625 kr till 2 940 kr.

Datum
2025-02-07Dnr
KS/2024-000434

Bedömning

Kommuner har enligt 2 kap 5-6 §§ kommunallagen (2017:725) rätt att ta ut avgifter för tjänster de erhåller. Självkostnadsprincipen innebär att kommunerna ska hålla sig till de faktiska handläggningskostnaderna och inte gå på vinst. Uttag av taxor och avgifter är en principiellt viktig fråga då handläggning som enbart kommer vissa kommunmedborgare eller företag till nytta ska inte belastas hela skattekollektivet.

Beslutsunderlag

Underlag för återremiss gällande taxor och avgifter för tillstånd och tillsyn av serveringstillstånd, tobakstillstånd, folköl, e-cigarretter samt receptfria läkemedel

Protokollsutdrag kommunfullmäktige 2024-12-16 § 158

Protokollsutdrag kommunstyrelsen 2024-11-26 § 183

Protokollsutdrag samhällsnämnden 2024-10-24 § 141

Petra Werner
Chef kanslienheten

Johanna Laine
Kommunsekreterare

Bilagor

Taxor och avgifter för tillstånd och tillsyn av serveringstillstånd, tobakstillstånd, folköl, e-cigarretter samt receptfria läkemedel

Förslag till ny taxa gällande serveringstillstånd, tobakstillstånd, försäljning/servering av folköl och försäljning av receptfria läkemedel.

Föreslås gälla från 2025-01-01

TAXA – ansöknings-, anmälnings- och tillsynsavgifter enligt 8 kap 10 § Alkohollagen, andra stycket;

10 § Kommunen får ta ut avgift för prövningen enligt de grunder som beslutas av kommunfullmäktige.

Kommunen får ta ut avgift för prövningen enligt de grunder som beslutas av kommunfullmäktige.

Kommunen får även ta ut avgift för tillsyn enligt 8 kap. av den som har serveringstillstånd och av den som bedriver anmälningspliktig detaljhandel med eller servering av folköl.

Ansökningsavgifter enligt alkohollagen

	Gällande taxa	% av PBB	Förslag ny taxa
Nyansökningar stadigvarande serveringstillstånd allmänheten och slutna sällskap, cateringföretag för slutna sällskap, provsmakning	10 500 kr	20 %	11 760 kr
Ändring av bolagsform Samma ägare, men nytt organisationsnummer	2 625 kr	5 %	2 940 kr
Ändring av nya ägare i bolag Vid köp av bolag som innehar ett stadigvarande serveringstillstånd	5 550 kr	10 %	5 880 kr
Anmälan om ändring i bolag. PBI utredning, ändring inom samma organisationsnummer	1 575 kr	3 %	1 764 kr
Tillfälligt serveringstillstånd till allmänheten Som anordnas i offentliga lokaler, festlokaler, festivaler och liknande	5 500 kr	10 %	5 880 kr
Tillfälligt serveringstillstånd till slutet sällskap	2 625 kr	5 %	2 940 kr
Ansökan tillfälligt tillstånd till allmänheten/slutet sällskap 1 dag , då försäljningen sker på uppdrag av eller direkt av en ideell förening och anordnas i sökande förenings bygdegård, folketshus, eller föreningslokal.	1050 kr	2 %	1 176 kr

Max 3 tillfällen per ansökan och inom en maxperiod av 3 månader.			
Ändring i stadigvarande serveringstillstånd Yta, tid, ändrad verksamhetsinriktning, tillägg för catering	5 500 kr	10 %	5 880 kr
Provsmakningstillstånd – tillfälligt tillstånd för partihandlare för provsmakning till allmänheten	2 625 kr	5 %	2 940 kr
Ansökan om gemensam serveringsyta För innehavare av stadigvarande serveringstillstånd – per sökande bolag	5 500 kr	10 %	5 880 kr
Ansökan om tillfällig pausservering	1 050 kr	2 %	1 176 kr
Anmälan av godkänd lokal vid provsmakning Endast för innehavare av stadigvarande provsmakningstillstånd			Ingen avgift
Ändring i tillfälligt tillstånd till allmänheten	1 054 kr	2 %	1 054 kr
Kunskapsprov Inklusive två omprov	1 050 kr	2 %	1 176 kr
Avgifter för övriga ansökningar, anmälningar Tillfällig ändring i tillstånd till slutet sällskap Anmälan om ny cateringlokal	1 054 kr	2 %	1 176 kr
Ny ansökningsavgift pga ej godkänt kunskapsprov. Gäller vid 3 misslyckade försök av kunskapsprov, ny ansökan inkommer inom 3 månader från första ansökan avslutats. Gäller endast om inga förändringar har skett i bolaget/verksamheten från första ansökningstillfället.	2 625 kr	5 %	2 940 kr
Påminnelseavgift restaurangrapport Påminnelse skickas innan tidsfristen utgår, avgift tas vid första påminnelse efter att sluttid gått.	1 000 kr		1 000 kr

Tillsynsavgift enligt Alkohollagen, 8 kap 10 §

Avgiften debiteras en gång per år och avser då innevarande år

Fast avgift.			
---------------------	--	--	--

En fast tillsynsavgift som samtliga serveringsställen med stadigvarande serveringstillstånd betalar årligen, oavsett omsättning och om det gäller till allmänheten eller slutna sällskap.		2 %	1 176 kr
Tillsynsavgift folkölsförsäljning/servering	1 050k r	2 %	1 176 kr
Tillsynsavgift för e-cigaretter	1 050 kr	2%	1 176 kr
Tillsynsavgift för folköl och tobaksförsäljning	1 575 kr	3 %	1 764 kr
Rörlig tillsynsavgift. Avgiftsuttaget baseras på redovisade försäljningssiffror av alkoholdrycker i restaurangrapporten. Blankett för denna rapportering sänds ut till tillståndshavare varje år i januari.			
Rörlig avgift baserad på en omsättning av			
< 49 999 kr	1 050 kr	2 %	1 176 kr
50 000 – 249 999 kr	1 575 kr	3 %	1 764 kr
250 000 – 499 999 kr	2 100 kr	4 %	2 352 kr
500 000 – 999 999 kr	2 625 kr	5 %	2 940 kr
1 000 000 – 1 999 999 kr	5 500 kr	10 %	5 880 kr
2 000 000 – 2 999 999 kr	6 300 kr	12 %	7 056 kr
3 000 000 – 3 999 999 kr	7 350 kr	14 %	8 232 kr
4 000 000 – 4 999 999 kr	9 450 kr	18 %	10 584 kr
5 000 000 – 5 999 999 kr	10 500 kr	20 %	11 760 kr
6 000 000 – 7 999 999 kr	15 750 kr	30 %	17 640 kr
8 000 000 > kr	21 000 kr	40 %	23 520 kr

Vid tillsyn av serveringstillstånd som ännu inte betalat årlig tillsynsavgift ska en timtaxa på 1050 kronor användas.

Ansökningsavgift enligt 8 kap 1 och 2 §§ Lag om tobak och liknande produkter (2018:2088)

1 § Kommunen får ta ut en avgift för prövningen av ansökan om försäljningstillstånd enligt 5 kap. 1 § enligt de grunder som beslutas av kommunfullmäktige

2 § En kommun får ta ut avgifter för sin tillsyn av den som bedriver tillståndspliktig försäljningen enligt 5 kap 1 §, av den som bedriver anmälningspliktig försäljningen enligt 5 kap. 14 § och av den som bedriver försäljning av nikotinfria vätskor som är avsedda att konsumeras genom elektroniska cigaretter.

Ansökningsavgift – stadigvarande försäljningstillstånd	5 250 kr	10 %	5 880 kr
---	----------	------	----------

Ansökningsavgift – tillfällig (även tillsynsavgift)	2 625 kr	5 %	2 940 kr
Ansökningsavgift – tillfällig Gäller ansökan som inkommer senare än 1 månad innan planerat evenemang sker	7 875 kr	15 %	8 820 kr
Andring i tobakstillstånd	2 625 kr	5 %	2 940 kr
Ordinarie tillsynsbesök (inklusive inre tillsyn)	1 050 kr	2 %	1 176 kr
Återbesök utöver ordinarie tillsynsbesök,	1 054 kr	timtid	1054 kr

Tillsynsavgift enligt Lag om handel med vissa receptfria läkemedel (2009:730)

23 § En kommun får för sin kontroll enligt denna lag ta ut avgift av den som bedriver detaljhandel.

Ordinarie tillsynsbesök	1 050 kr	2 %	1 176 kr
Återbesök utöver ordinarie tillsynsbesök,	1 054 kr	timtid	1054 kr

Datum
2025-02-05

Samhällsförvaltningen
Petri Niemelä
petri.niemela@harnosand.se

Dnr 2024-000434

Kommunstyrelseförvaltningen

Underlag för återremiss gällande taxor och avgifter för tillstånd och tillsyn av serveringstillstånd, tobakstillstånd, folköl, e-cigarett samt receptfria läkemedel

Utifrån återremissen från Kommunfullmäktige 2024-12-16 lämnar samhällsförvaltningen härmed ett underlag för att svara på detta.

Kommunerna har enligt 2 kap 5-6 §§ kommunallagen (2017:725) rätt att ta ut avgifter för tjänster de erhåller. Detta ska ske enligt självkostnadsprincipen för att inte skattefinansiera denna typ av ansökningar.

1. Hur lång tid tar handläggningen av de olika ärendena?

Se antal timmar för de olika ärendena i bilaga 1.

2. Vilken timtaxa är kostnaden uträknad efter?

Timtaxan är 1054 kr och föreslås inte räknas upp utifrån att PKV oktober 2024 var 0%. Taxorna följer prisbasbeloppets ökning som Regeringen fastställt. I timtaxan är lön, administrativa kostnader (såsom kontorslokal, telefon, dator mm) samt kompetensutveckling inräknade.

3. Vilka incitament finns för de olika taxorna?

En utredning för serveringstillstånd utgår ifrån nedanstående kriterier:

- Sökandes lämplighet (Alkohollagen 8 kap 12 §)
- Serveringsställets lämplighet (Alkohollagen 8 kap 15 §)
- Olägenheter i fråga om ordning och nykterhet eller särskild risk för människors hälsa (Alkohollagen 8 kap 17 §)

Det som behöver göras när en ansökan kommer in för stadigvarande tillstånd är:

- Registrering av ärende
- Skicka mottagningsbevis
- Begäran om kompletteringar, ofta vid möten eller telefonsamtal kring vad som behövs
- Remittera olika instanser och beakta dessa yttranden:
 - o Polisen
 - o Räddningstjänsten

- Miljöavdelningen
- Kronofogden
- Skatteverket
- Besök på serveringsstället
- Utredningsarbete:
 - Granskning av inkomna handlingar inkluderar:
 - Att serveringstider och verksamhetsbeskrivning är förenliga med riktlinjerna för kommunen
 - Ritningar av serveringsyta och ifall överblickbarheten är god
 - Att köket är anpassat för tillståndet
 - Att menyföreslag är tillräckliga enligt alkohollagen, både gällande dryck, mat och eventuell nattmeny
 - Att serveringsansvariga finns
 - Styrelseprotokoll och stadgar när det gäller föreningar
 - Registreringsbevis från Bolagsverket
 - Hyreskontrakt eller ägarbevis
 - Eventuella bryggeriavtal
 - Köpeavtal
 - Finansieringsplan
 - Dokument som styrker finansieringen, exempelvis genom kontoutdrag från bank
 - Ekonomisk granskning vilket görs bland annat i systemet SYNA och bokslut/aktiebok/bolagsavtal för:
 - ägare och eventuell fullmakt,
 - företag/bolag och
 - personer med betydande intresse.
 - Kontaktar andra kommuner om företagaren har serveringstillstånd i annan kommun
- Beredning av beslutsunderlag
- Beslutsfattande, inklusive föredragningar för nämnd
- Utfärdande av tillståndsbevis
- KommunikERING av beslut och tillståndsbevis till sökande, Polis, Folkhälsomyndigheten, Länsstyrelsen
- Diarieföring
- Fakturering

Vid andra typer av tillstånd görs delar av uppgifterna ovan, vilket därmed inte kräver lika många timmar och kostar heller inte lika mycket.

Vad som ingår i tillsynsavgifterna

Tillsyn av serveringstillstånd

Tillsynen består av förebyggande, inre samt yttre tillsyn:

Förebyggande tillsyn

Den förebyggande tillsynen ska ske genom:

- Ta fram och följa tillsynsplanen för året.
- Information, utbildning och rådgivning till näringsidkare och serveringspersonal i samverkan med krögare, myndigheter och andra berörda.
- Vara sakkunnig i alkohollagstiftningen och behärska myndighetsutövning, bland annat genom att medverka vid informationstillfällen och informera media.
- Information till blivande krögare samt en uppdaterad hemsida.

Som ett led i den förebyggande tillsynen ska samhällsförvaltningen upprätthålla kontakt med branschen och andra myndigheter för att ge förutsättningar för ett utvecklat samarbete. Vidare ska formerna för dialog och samverkan med livsmedelskontroll, Polismyndigheten, Skatteverket m.fl. ske med syfte att öka effektiviteten i tillsynsarbetet.

Inre tillsyn

Inre tillsyn är av administrativ karaktär som främst består av kontroll och uppföljning av tillståndshavarnas ekonomiska och personliga förhållanden. Det sker efter remissförfarande. Samverkan sker med andra myndigheter som exempelvis Kronofogdemyndigheten, Polismyndigheten eller Skatteverket. Den innebär också kontroll av rapporter från andra myndigheters restauranginspektioner. Den inre tillsynen omfattar även granskning av den årliga, av tillståndshavarna inlämnade, restaurangrapporten.

Den inre tillsynen sker genom att:

- Tillståndshavare kontrolleras. Detta kan ske planerat, eller exempelvis om anmälningar kommer in från annan myndighet eller allmänheten. Särskild vikt ska läggas vid kontroll av vandel och ekonomiska förhållanden i övrigt.
- Företagets marknadsföring av alkohol i dagspress eller andra media kontrolleras.

Yttre tillsyn

Med yttre tillsyn avses den tillsyn som sker på serveringsstället, vilket innebär kontroll av att alkoholservingen sker i enlighet med tillståndet och bestämmelser enligt alkohollagen och anslutande bestämmelser samt då det avser rökning på serveringsstället även lagen om tobak och liknande produkter.

Tillsynen kan ske av kommunen enskilt eller genom så kallad samordnad tillsyn. Då sker tillsynen riktat och metodiskt genom samverkan med till exempel Polismyndigheten och Räddningstjänsten. Yttre tillsyn kan delas in i rutinbesök, påkallade besök eller uppföljningsbesök och sker dagtid, kvälls- eller nattetid. Merparten av tillsynen ska vara utspritt under året. Under sommarhalvåret kan det dock förekomma utomhusevenemang samt säsongsbetonad utomhuservering som kan påkalla extra tillsyn. Som regel ska myndigheten ha som målsättning att genomföra minst ett tillsynsbesök per tillståndshavare och år.

Yttre tillsyn avser främst kontroll av:

- Ordning.
- Nykterhet.
- Att servering inte sker till minderåriga.
- Matutbud, hur länge mat erbjuds samt prissättning på mat.
- Alkohol fria alternativ.
- Priser på alkohol och alkohol fria alternativ.
- Om kvitto erbjuds.
- Musiknivå.
- Annonsering/marknadsföring.
- Om personalen är utbildad i ansvarsfull alkoholservice.
- Antal gäster.
- Hur många gäster lokalen är anpassad för.
- Att serveringsansvarig finns på plats.
- Tillståndsbevis samt villkor förenade med tillståndet.
- Om rökförbudet efterlevs på uteservice och i anslutning till entré eller andra ytor.

Formerna för samverkan med bland annat Polismyndigheten, Räddningstjänsten, Skatteverket m.fl. ska fortsätta att utvecklas.

Tillsynen ska så långt som möjligt utföras av minst två personer, dels av säkerhetsskäl och dels för att kunna bestyrka uppgifterna i tillsynsrapporten. Vid nya tillstånd bör tillsynsmyndigheten eftersträva att göra en tillsyn på plats efter cirka två månader.

Det finns olika riskfaktorer som kan öka risken för att alkohollagens krav inte uppfylls. I planeringen av tillsynen hos en verksamhet, värderas riskfaktorer som förknippas med den aktuella verksamheten. Dessa riskfaktorer är:

- Åldersgrupp verksamheten riktar sig till
- Hur länge verksamheten har öppet
- Omsättningen av alkohol på serveringsstället

Tillsyn av folköl

Den som bedriver detaljhandel med eller servering av folköl är skyldig att anmäla detta till kommunen. Ett register över anmälda försäljare hålls av Samhällsförvaltningen. De som anmält till kommunen att de bedriver detaljhandel med eller servering av folköl ska själva utöva särskild kontroll, så kallad egenkontroll. Ett sådant program är verksamhetsutövarens egen policy över att försäljningen bedrivs i enlighet med alkohollagens bestämmelser. Bland annat ska den innehålla uppgifter om utbildning av personal, vem som är försäljningsansvarig, rutiner för ålderskontroll,

riskanalyser m.m. Vid försäljning av folköl måste det också finnas matvaror till försäljning. Matvaror, eller då det är fråga om matservering, får endast säljas i en enligt livsmedelslagstiftningen godkänd livsmedelslokal. Med matvaror avses varor ur det vanliga livsmedelssortimentet.

Förebyggande och inre tillsyn sker genom att:

- Hålla och uppdatera register över anmälda försäljningsställen.
- Säkerställa att grundvillkoren för försäljning uppfylls.
- Lämna kontinuerlig information till berörda näringsidkare om gällande lagstiftning och vikten av egenkontrollprogram, till exempel genom informationsbrev och uppdaterad hemsida.

Vid yttre tillsyn ska en kontroll ske av:

- Försäljningsstället har ett egenkontrollprogram anpassat efter den egna verksamheten.
- Det finns en tydlig och klart synbar skylt med information om gällande åldersgräns.
- Försäljning av matvaror sker.
- Folkölen exponeras på rätt sätt i butiken.
- Marknadsföringen av folköl sker på ett med lagstiftningen förenligt sätt.

Tillsyn av tobaksvaror

Den 1 juli 2019 började lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter att gälla. Lagen om e-cigarett och påfyllningsbehållare fördes in i den nya tobakslagen.

I den nya tobakslagen har det införts regler om tillståndsplikt för försäljning av tobaksvaror både i detaljhandeln och i partihandeln. Tillstånd krävs inte för försäljning av e-cigarett och påfyllningsbehållare, örtprodukter för rökningen och andra liknande produkter. Ett tillstånd för försäljning av tobaksvaror kan gälla för viss tid eller tillsvidare.

Andra viktiga förändringar som började gälla när lagen tobak och liknande produkter trädde i kraft är utökade rökfria miljöer såsom inhägnade platser utomhus huvudsakligen avsedda för idrottsutövning, på lekplatser som allmänheten har tillträde till och utanför entréer till exempelvis restauranger och butiker. Rökning har även förbjudits på uteserveringar på restauranger och andra serveringsställen liksom på utomhusområden i inrikes kollektivtrafik etc. Tidigare sanktioner i form av omhändertagande av tobak och försäljningsförbud har försvunnit. I stället har varning och återkallelse införts som nya sanktionsmöjligheter.

Ett register över tillståndshavare hålls av samhällsförvaltningen. Kommunen utövar tillsyn enligt lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter. Den som bedriver detaljhandel eller partihandel med tobaksvaror ska utöva särskild kontroll enligt tobakslagen. En sådan kontroll ska dokumenteras i ett egenkontrollprogram som skickas in till kommunen.

Egenkontrollprogrammet är likartat det som avser försäljning av folköl och

bör därför se ut på ungefär samma sätt. Något krav på godkänd livsmedelslokal eller utbud av matvaror finns dock inte vid tobaksförsäljning.

Förebyggande och inre tillsyn sker genom att:

- Hålla och uppdatera register över försäljningsställen för tobak samt anmälningspliktiga varor.
- Säkerställa att grundvillkoren för försäljning uppfylls.
- Lämna kontinuerlig information till berörda näringsidkare om gällande lagstiftning och vikten av egenkontrollprogram, till exempel genom informationsbrev och uppdaterad hemsida.
- Samverka med andra myndigheter i frågor om tillsyn av tobaksförsäljning samt dokumentera rutiner och tillsynsarbete.
- Tillsyn på tillståndshavare såsom juridiska personer samt personer med betydande inflytande. Särskild vikt ska läggas vid kontroll av vandel och ekonomiska förhållanden.

Vid yttre tillsyn ska en kontroll ske av att:

- Tillståndsbevis finns på försäljningsstället.
- Försäljningsstället har ett egenkontrollprogram anpassat efter den egna verksamheten.
- Det finns minst en tydlig och klart synbar skylt med information om gällande åldersgräns.
- Tobaksvarorna exponeras på rätt sätt i butiken.
- Marknadsföringen av tobaksvaror sker på ett med lagstiftningen förenligt sätt.
- Märkning och förpackning av tobaksvaror.
- Produktpresentation och medföljande information av tobaksvaror.

Tillsyn av elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare

Sedan 1 juli 2019 gäller lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter.

För den som säljer e-cigaretter och påfyllningsbehållare gäller fortsatt anmälningsförfarande till kommunen. Ett egenkontrollprogram ska upprättas och lämnas in med anmälan.

Förebyggande och inre tillsyn sker genom att:

- Hålla och uppdatera register över anmälda försäljningsställen.
- Lämna kontinuerlig information till berörda näringsidkare om gällande lagstiftning och vikten av ett egenkontrollprogram, till exempel genom informationsbrev och uppdaterad hemsida.
- Samverka med andra myndigheter i frågor om tillsyn av försäljningen samt dokumentera rutiner och tillsynsarbete.

Vid yttre tillsyn ska en kontroll ske av:

- Försäljningsstället har ett egenkontrollprogram anpassat efter den egna verksamheten.
- Det finns minst en tydlig och klart synbar skylt med information om gällande åldersgräns.
- Granska hur marknadsföringen ser ut för produkter som säljs.
- Det finns identitetsmärkning och säkerhetsmärkning på produkter som säljs.
- Granska informationen på produkter som säljs.
- Varorna exponeras på rätt sätt.
- Marknadsföringen av elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare sker på ett med lagstiftningen förenligt sätt.
- Förpackningarna har hälsovarningar samt innehåller informationsblad och innehållsdeklaration.

Tillsyn av vissa receptfria läkemedel

Enligt lag (2009:730) om handel med vissa receptfria läkemedel får vissa läkemedel säljas i detaljhandeln. Läkemedelsverket är den myndighet som har central tillsyn över efterlevnaden av lagen men det är kommunen som har den direkta uppgiften att kontrollera försäljningsställena och därmed en skyldighet att rapportera brister i hanteringen till läkemedelsverket.

Näringsidkaren är precis som vid försäljning av folköl och tobak skyldig att utöva särskild kontroll, så kallad egenkontroll, över detaljhandeln och hanteringen i övrigt av läkemedel och se till att det finns ett för verksamheten upprättat egenkontrollprogram. Vidare ska verksamheten bedrivas i en lämplig lokal, läkemedlen ska tillhandahållas på lämpligt sätt samt statistiska uppgifter ska lämnas till E-hälsomyndigheten.

Förebyggande och inre tillsyn sker genom att:

- hålla och uppdatera register över anmälda försäljningsställena
- lämna kontinuerlig information till berörda näringsidkare om gällande lagstiftning och vikten av egenkontrollprogram, t e x genom informationsbrev och uppdaterad hemsida

Vid yttre tillsyn kontrolleras att:

- ett egenkontrollprogram finns upprättat
- läkemedlen exponeras på lämpligt sätt
- hanteringen fungerar i övrigt, t e x att inköp och förvaring sker enligt bestämmelserna
- skylt om gällande åldersgräns, 18 år, finns och är tydlig och klart synbar

4. Rimligheten av att höja avgiften för ett tillfälligt serveringstillstånd till slutet sällskap från 600 kr till 2 940 kr?

För ett tillfälligt serveringstillstånd till slutet sällskap inom föreningar och som utförs i dess lokaler föreslår vi öka från 2024 års taxa på 1050 kr till 1176 kr. Denna ansökan kostade 2023 600 kr, men höjdes enligt kommunfullmäktiges beslut utifrån att handläggningen tar mer tid än vi tog betalt för vilket inte är förenligt med självkostnadsprincipen. För ansökan som inte är från föreningar debiteras 2625 kr och föreslås öka till 2940 kr.

Petri Niemelä, alkoholhandläggare

Helene Lager, miljöchef

Bilagor

Bilaga 1 Antalet timmar för de olika priserna

Förslag till ny taxa gällande serveringstillstånd, tobakstillstånd, försäljning/servering av folköl och försäljning av receptfria läkemedel.

Föreslås gälla från 2025-01-01

TAXA – ansöknings-, anmälnings- och tillsynsavgifter enligt 8 kap 10 § Alkohollagen, andra stycket;

10 § Kommunen får ta ut avgift för prövningen enligt de grunder som beslutas av kommunfullmäktige.

Kommunen får ta ut avgift för prövningen enligt de grunder som beslutas av kommunfullmäktige.

Kommunen får även ta ut avgift för tillsyn enligt 8 kap. av den som har serveringstillstånd och av den som bedriver anmälningspliktig detaljhandel med eller servering av folköl.

Ansökningsavgifter enligt alkohollagen

	Timmar	% av PBB	Förslag ny taxa
Nyansökningar stadigvarande serveringstillstånd allmänheten och slutna sällskap, cateringföretag för slutna sällskap, provsmakning	10	20 %	11 760 kr
Ändring av bolagsform Samma ägare, men nytt organisationsnummer	2	5 %	2 940 kr
Ändring av nya ägare i bolag Vid köp av bolag som innehar ett stadigvarande serveringstillstånd	5	10 %	5 880 kr
Anmälan om ändring i bolag. PBI utredning, ändring inom samma organisationsnummer	1	3 %	1 764 kr
Tillfälligt serveringstillstånd till allmänheten Som anordnas i offentliga lokaler, festlokaler, festivaler och liknande	5	10 %	5 880 kr
Tillfälligt serveringstillstånd till slutet sällskap	2	5 %	2 940 kr
Ansökan tillfälligt tillstånd till allmänheten/slutet sällskap 1 dag, då försäljningen sker på uppdrag av eller direkt av en ideell förening och anordnas i sökande förenings bygdegård, folketshus, eller föreningslokal. Max 3 tillfällen per ansökan och inom en maxperiod av 3 månader.	1	2 %	1 176 kr

Ändring i stadigvarande serveringstillstånd Yta, tid, ändrad verksamhetsinriktning, tillägg för catering	5	10 %	5 880 kr
Provsmakningstillstånd – tillfälligt tillstånd för partihandlare för provsmakning till allmänheten	2	5 %	2 940 kr
Ansökan om gemensam serveringsyta För innehavare av stadigvarande serveringstillstånd – per sökande bolag	5	10 %	5 880 kr
Ansökan om tillfällig pausservering	1	2 %	1 176 kr
Anmälan av godkänd lokal vid provsmakning Endast för innehavare av stadigvarande provsmakningstillstånd	Mindre än 30 min		Ingen avgift
Ändring i tillfälligt tillstånd till allmänheten	1	2 %	1 176 kr
Kunskapsprov Inklusive två omprov	1	2 %	1 176 kr
Avgifter för övriga ansökningar, anmälningar Tillfällig ändring i tillstånd till slutet sällskap Anmälan om ny cateringlokal	1	2 %	1 176 kr
Ny ansökningsavgift pga ej godkänt kunskapsprov. Gäller vid 3 misslyckade försök av kunskapsprov, ny ansökan inkommer inom 3 månader från första ansökan avslutats. Gäller endast om inga förändringar har skett i bolaget/verksamheten från första ansökningstillfället.	2	5 %	2 940 kr
Påminnelseavgift restaurangrapport Påminnelse skickas innan tidsfristen utgår, avgift tas vid första påminnelse efter att sluttid gått.	1		1 000 kr

Tillsynsavgift enligt Alkohollagen, 8 kap 10 §

Avgiften debiteras en gång per år och avser då innevarande år

Fast avgift. En fast tillsynsavgift som samtliga serveringsställen med stadigvarande serveringstillstånd betalar årligen, oavsett omsättning och om det gäller till allmänheten eller slutna sällskap.		2 %	1 176 kr
Tillsynsavgift folkölsförsäljning/servering		2 %	1 176 kr
Tillsynsavgift för e-cigarett		2 %	1 176 kr

Tillsynsavgift för folköl och tobaksförsäljning		3 %	1 764 kr
Rörlig tillsynsavgift. Avgiftsuttaget baseras på redovisade försäljningssiffror av alkoholdrycker i restaurangrapporten. Blankett för denna rapportering sänds ut till tillståndshavare varje år i januari.			
Rörlig avgift baserad på en omsättning av			
< 49 999 kr		2 %	1 176 kr
50 000 – 249 999 kr		3 %	1 764 kr
250 000 – 499 999 kr		4 %	2 352 kr
500 000 – 999 999 kr		5 %	2 940 kr
1 000 000 – 1 999 999 kr		10 %	5 880 kr
2 000 000 – 2 999 999 kr		12 %	7 056 kr
3 000 000 – 3 999 999 kr		14 %	8 232 kr
4 000 000 – 4 999 999 kr		18 %	10 584 kr
5 000 000 – 5 999 999 kr		20 %	11 760 kr
6 000 000 – 7 999 999 kr		30 %	17 640 kr
8 000 000 > kr		40 %	23 520 kr

Vid tillsyn av serveringstillstånd som ännu inte betalat årlig tillsynsavgift ska en timtaxa på 1050 kronor användas.

Ansökningsavgift enligt 8 kap 1 och 2 §§ Lag om tobak och liknande produkter (2018:2088)

1 § Kommunen får ta ut en avgift för prövningen av ansökan om försäljningstillstånd enligt 5 kap. 1 § enligt de grunder som beslutas av kommunfullmäktige

2 § En kommun får ta ut avgifter för sin tillsyn av den som bedriver tillståndspliktig försäljningen enligt 5 kap 1 §, av den som bedriver anmälningspliktig försäljningen enligt 5 kap. 14 § och av den som bedriver försäljning av nikotinfria vätskor som är avsedda att konsumeras genom elektroniska cigaretter.

Ansökningsavgift – stadigvarande försäljningstillstånd	5	10 %	5 880 kr
Ansökningsavgift – tillfällig (även tillsynsavgift)	2	5 %	2 940 kr
Ansökningsavgift – tillfällig Gäller ansökan som inkommer senare än 1 månad innan planerat evenemang sker	8	15 %	8 820 kr
Ändring i tobakstillstånd	2	5 %	2 940 kr
Ordinarie tillsynsbesök (inklusive inre tillsyn)	3	2 %	1 176 kr
Återbesök utöver ordinarie tillsynsbesök,		timtid	1054 kr

Tillsynsavgift enligt Lag om handel med vissa receptfria läkemedel (2009:730)

23 § En kommun får för sin kontroll enligt denna lag ta ut avgift av den som bedriver detaljhandel.

Ordinarie tillsynsbesök	1	2 %	1 176 kr
Återbesök utöver ordinarie tillsynsbesök,		timtid	1054 kr

Samhällsnämnden

§ 141

Dnr 2024-000125 1.1.3.1

Taxor och avgifter för tillstånd och tillsyn av serveringstillstånd, tobakstillstånd, folköl, e-cigarettor samt receptfria läkemedel

Samhällsnämndens beslut

Samhällsnämnden föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta

att anta taxor och avgifter för tillstånd och tillsyn av serveringstillstånd, tobakstillstånd, folköl, e-cigarettor och receptfria läkemedel, och

att taxorna gäller från och med 1 januari 2025.

Bakgrund

Taxan för kommunens avgifter inom serveringstillstånd, tobakstillstånd och avgifter för folköl samt receptfria läkemedel fastställdes i kommunfullmäktige 2023-12-18 § 184 samt timavgiften i samma kommunfullmäktigemöte.

Avgiftsuttaget gällande rörlig tillsynsavgift för serveringstillstånd baseras på redovisade försäljningssiffror av alkoholhaltiga drycker i restaurangrapport. Blankett för denna rapportering sänds ut till tillståndshavare varje år i januari. Ju högre omsättning, desto högre rörlig tillsynsavgift. Avgifterna är baserade på prisbasbeloppet som regeringen har fastställt till 58 800 kronor för år 2025, vilket publicerades 2024-09-12.

Avgifterna för serveringstillstånd, tobakstillstånd, anmälan av folköl, e-cigarettor samt receptfria läkemedel ska täcka kostnad för handläggning och tillsyn.

I handläggning ingår bland annat registrering av ärenden, remisshantering, besök på serverings-/försäljningsstället, utredningsarbete, beredning av beslutsunderlag, beslutsfattande och utfärdande av tillståndsbevis.

Nya taxor föreslås gälla från och med 1 januari 2025.

För att handlägningskostnaden per timme ska följa kommunens kostnadsutveckling finns behov av att kunna göra ändringar av avgifterna i taxan som en anpassning till rådande kostnadsläge, utan att det finns någon politisk ambition att förändra grunderna för beräkningen av avgifterna.

Samhällsnämnden

Utvecklingen av en kommuns kostnader skiljer sig från den allmänna prisutvecklingen och därför publicerar Sveriges kommuner och regioner, SKR varje år ett prisindex för kommunal verksamhet, PKV i oktober på sin webbplats. PKV tas fram genom att priserna för löner, material och tjänsten samt köpt verksamhet viktas till ett genomsnittligt pris och är därför lämpligt som grund för indexjustering av avgifter i kommunala taxor vid årsskiften.

Prisindex för kommunal verksamheten (PKV) berör de avgifter som kommunen använder sig av. Prisindexet höjs med 0 kronor i år. Därmed sker ingen justering för 2025.

Den gällande timpristaxan ska även användas för tillsyn enligt alkohollagen.

Gällande lagstöd

Avgift enligt denna taxa tas ut för

1. Prövning av tillstånd för försäljning av alkohol (8 kap 10 § alkohollag (2010:1622)).
2. Tillsyn över verksamheter som bedriver tillståndspliktig verksamhet med servering av alkohol (8 kap 10 § alkohollag (2010:1622)).
3. Tillsyn över verksamheter som bedriver anmälningspliktig handel med eller servering av folköl (8 kap 10 § alkohollag (2010:1622)).
4. Prövning av tillstånd för försäljning av tobaksvaror (8 kap 1 § Lag om tobak och liknande produkter 2018:2088).
5. Tillsyn över verksamheter som bedriver försäljning av tobaksvaror, elektroniska cigaretter och/eller påfyllningsbehållare. (8 kap 2 § Lag om tobak och liknande produkter 2018:2088).

Socialt perspektiv

Förslaget bedöms inte påverka perspektivet.

Ekologiskt perspektiv

Förslaget bedöms inte påverka perspektivet.

Ekonomiskt och juridiskt perspektiv

Förslaget om indexuppräknning innebär att timavgiften följer utvecklingen av kommunens kostnader för alkohol, tobak samt receptfria läkemedel samt prövningen av alkohol- och tobakshandläggning för tillstånd.

Beslutsunderlag

Samhällsförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-10-18

Förslag ny taxa 2025

Samhällsförvaltningen
Petri Niemelä
petri.niemela@harnosand.se

Samhällsnämnden

Taxor och avgifter för tillstånd och tillsyn av serveringstillstånd, tobakstillstånd, folköl, e-cigarettor samt receptfria läkemedel.

Förslag till beslut

Samhällsförvaltningen föreslår samhällsnämnden föreslå kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta

att anta taxor och avgifter för tillstånd och tillsyn av serveringstillstånd, tobakstillstånd, folköl, e-cigarettor och receptfria läkemedel samt

att taxorna gäller från och med 1 januari 2025.

Beskrivning av ärendet

Taxan för kommunens avgifter inom serveringstillstånd, tobakstillstånd och avgifter för folköl samt receptfria läkemedel fastställdes i kommunfullmäktige 2023-12-18 § 184 samt timavgiften i samma kommunfullmäktigemöte.

Avgiftsuttaget gällande rörlig tillsynsavgift för serveringstillstånd baseras på redovisade försäljningssiffror av alkoholhaltiga drycker i restaurangrapport. Blankett för denna rapportering sänds ut till tillståndshavare varje år i januari. Ju högre omsättning, desto högre rörlig tillsynsavgift. Avgifterna är baserade på prisbasbeloppet som regeringen har fastställt till 58 800 kronor för år 2025, vilket publicerades 2024-09-12.

Avgifterna för serveringstillstånd, tobakstillstånd, anmälan av folköl, e-cigarettor samt receptfria läkemedel ska täcka kostnad för handläggning och tillsyn.

I handläggning ingår bland annat registrering av ärenden, remisshantering, besök på serverings-/försäljningsstället, utredningsarbete, beredning av beslutsunderlag, beslutsfattande och utfärdande av tillståndsbevis.

Nya taxor föreslås gälla från och med 1 januari 2025.

För att handläggningskostnaden per timme ska följa kommunens kostnadsutveckling finns behov av att kunna göra ändringar av avgifterna i taxan som en anpassning till rådande kostnadsläge, utan att det finns någon politisk ambition att förändra grunderna för beräkningen av avgifterna.

Utvecklingen av en kommuns kostnader skiljer sig från den allmänna prisutvecklingen och därför publicerar Sveriges kommuner och regioner, SKR varje år ett prisindex för kommunal verksamhet, PKV i oktober på sin webbplats. PKV tas fram genom att priserna för löner, material och tjänsten samt köpt verksamhet viktas till ett genomsnittligt pris och är därför lämpligt som grund för indexjustering av avgifter i kommunala taxor vid årsskiften.

Prisindex för kommunal verksamheten (PKV) berör de avgifter som kommunen använder sig av. Prisindexet höjs med 0 kronor i år. Därmed sker ingen justering för 2025.

Den gällande timpristaxan ska även användas för tillsyn enligt alkohollagen.

Gällande lagstöd

Avgift enligt denna taxa tas ut för

1. Prövning av tillstånd för försäljning av alkohol (8 kap 10 § alkohollag (2010:1622)).
2. Tillsyn över verksamheter som bedriver tillståndspliktig verksamhet med servering av alkohol (8 kap 10 § alkohollag (2010:1622)).
3. Tillsyn över verksamheter som bedriver anmälningspliktig handel med eller servering av folköl (8 kap 10 § alkohollag (2010:1622)).
4. Prövning av tillstånd för försäljning av tobaksvaror (8 kap 1 § Lag om tobak och liknande produkter 2018:2088).
5. Tillsyn över verksamheter som bedriver försäljning av tobaksvaror, elektroniska cigaretter och/eller påfyllningsbehållare. (8 kap 2 § Lag om tobak och liknande produkter 2018:2088).

Socialt perspektiv

Förslaget bedöms inte påverka perspektivet.

Ekologiskt perspektiv

Förslaget bedöms inte påverka perspektivet.

Ekonomiskt och juridiskt perspektiv

Förslaget om indexuppräknings innebär att timavgiften följer utvecklingen av kommunens kostnader för alkohol, tobak samt receptfria läkemedel samt prövningen av alkohol- och tobakshandläggning för tillstånd.

Beslutsunderlag

Kommunfullmäktiges protokollsutdrag 2023-12-18 §184.

Socialdepartementet, pressmeddelande 2024-09-12.

Härnösands kommun
Samhällsförvaltningen

TJÄNSTESKRIVELSE

Datum
2024-10-18

Diarienummer
SAM-2024-2536
000125

Sida
3(3)
SAM2024-

Thomas Jessen
Förvaltningschef

Petri Niemelä
Alkoholhandläggare

Bilagor

Bilaga 1 Förslag ny taxa 2025

Kommunstyrelsen

§ 183

Dnr 2024-000434 1.1.2.1

Taxor och avgifter för tillstånd och tillsyn av serveringstillstånd, tobakstillstånd, folköl, e-cigarettor samt receptfria läkemedel

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

att anta Taxor och avgifter för tillstånd och tillsyn av serveringstillstånd, tobakstillstånd, folköl, e-cigarettor och receptfria läkemedel, och

att taxorna gäller från och med 1 januari 2025.

Yttranden

I ärendet yttrar sig Ida Skogström (M) och Eva-Clara Viklund (M).

Yrkanden

Ida Skogström (M) yrkar på att de i ärendet aktuella taxorna ska lämnas oförändrade för 2025.

Propositionsordning

Ordföranden finner att det föreligger två förslag till beslut, förvaltningens förslag och Ida Skogströms (M) förslag.

Ordföranden frågar om kommunstyrelsen avser besluta enligt förvaltningens förslag.

Ordföranden frågar om kommunstyrelsen avser besluta enligt Ida Skogströms (M) förslag.

Ordföranden finner att kommunstyrelsen beslutat enligt förvaltningens förslag.

Votering

Votering begärs och genomförs.

Ordföranden ställer följande propositionsordning: ja för förvaltningens förslag och nej för Ida Skogströms (M) förslag.

Med 8 ja-röster mot 7 nej-röster finner ordföranden att kommunstyrelsen beslutat enligt förvaltningens förslag. Hur de enskilda ledamöterna röstat framgår av tabellen nedan.

Kommunstyrelsen

Ledamot	Ersättare	Parti	§ 183	
			Ja	Nej
Andreas Sjölander		S	X	
Knapp Britta Thyr		MP	X	
Eva-Clara Viklund		M		X
Magnus Oskarsson		S	X	
Anne-Cathrine Genberg		S	X	
Johan Nilsson	Lars Halén	S	X	
Ann Kristine Elfvendal		S	X	
Ann-Charlotte Visén		S	X	
Åke Hamrin		V		X
Ingemar Wiklander	Christina Ögrim	KD	X	
Ida Skogström		M		X
Ingemar Ljunggren		M		X
Glenn Sehlin		SD		X
Charlotte Höglund Bystedt	Ulrika Jonsson	SD		X
Christina Lindberg		C		X

Reservationer

Moderaterna, Vänsterpartiet, Sverigedemokraterna och Centerpartiet reserverar sig mot beslutet till förmån för Moderaternas förslag. Eva-Clara Viklund (M) lämnar in följande skriftliga reservation:

Att taxor och avgifter för tillstånd och tillsyn av serveringstillstånd, tobakstillstånd, folköl, e-cigarettor samt receptfria läkemedel ska bibehållas på nuvarande nivå 2025 för att stimulera näringslivet.

Bakgrund

Samhällsnämnden har föreslagit att kommunfullmäktige ska besluta anta nya taxor och avgifter för det i ärendet gällande verksamhetsområdet. Nya prisuppgifter har räknats fram utifrån det justerade prisbasbeloppet för 2025 som regeringen beslutat om i september 2024. Avgifterna ska täcka både handläggning och tillsyn på de aktuella områdena.

Då prisindex för kommunal verksamhet för 2025 är 0 % avser ärendet endast antagandet av ett nytt taxadokument.

Det ankommer på kommunfullmäktige att besluta om taxor och avgifter.

Socialt perspektiv

Det är viktigt att kommunens taxor och avgifter hålls uppdaterade, dels för att de som använder tjänsterna inte ska drabbas av plötsliga höjningar, dels för att de ska bidra till kommunens ekonomi på ett ändamålsenligt sätt.

Ekologiskt perspektiv

Ärendet har ingen påverkan på natur eller miljö.

Ekonomiskt och juridiskt perspektiv

Kommunstyrelsen

Kommunerna har enligt 2 kap 5-6 §§ kommunallagen (2017:725) rätt att ta ut avgifter för tjänster de erhåller. Detta ska ske enligt självkostnadsprincipen. Området är detaljreglerat i olika verksamhetsspecifika lagar. Kommunfullmäktige har inte delegerat indexjusteringar till nämnden varmed beslut om gällande taxor och avgifter ska tas av fullmäktige.

Beslutsunderlag

Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-11-04

Protokollsutdrag samhällsnämnden 2024-10-24 § 141

Taxa gällande serveringstillstånd, tobakstillstånd, försäljning/servering av folköl och försäljning av receptfria läkemedel

Kommunfullmäktige

§ 158

Dnr 2024-000434 1.1.2.1

Taxor och avgifter för tillstånd och tillsyn av serveringstillstånd, tobakstillstånd, folköl, e-cigarettor samt receptfria läkemedel

Kommunfullmäktiges beslut

Kommunfullmäktige beslutar

att återremittera ärendet med nedan angivna motivering.

Yttranden

I ärendet yttrar sig Göran Sjögren (SD), Helena Elfvendal (MP), Eva-Clara Viklund (M), Andreas Sjölander (S) och Christina Lindberg (C).

Yrkanden

Göran Sjögren (SD) yrkar på återremiss och ger in följande skriftliga motivering:

Sverigedemokraterna anser att samhällsförvaltningen ska skapa en tydlighet i vad som motiverar kostnaderna för de olika tillståndsprocesserna. Hur lång tid tar handläggningen av de olika ärendena och vilken timtaxa är kostnaden uträknad efter? Vi behöver klarhet i vilket incitament det finns till att exempelvis ett tillfälligt serveringstillstånd ska kosta 5 880 kr. Dessutom ifrågasätter vi Sverigedemokraterna rimligheten av att höja avgiften för ett tillfälligt serveringstillstånd till slutet sällskap från 600 kr till 2 940 kr.

Eva-Clara Viklund (M) yrkar på återremiss i första hand och på avslag i andra hand.

Christina Lindberg (C) begär ajournering. Mötet ajourneras enligt tidsangivelsen på sidan 1.

Helena Elfvendal (MP) yrkar på bifall till kommunstyrelsens förslag.

Christina Lindberg (C) yrkar på återremiss.

Ordföranden föreslår ajournering. Mötet ajourneras enligt tidsangivelsen på sidan 1.

Propositionsordning

Ordföranden finner att det föreligger tre förslag till beslut, kommunstyrelsens förslag, Eva-Clara Viklunds (M) förslag på avslag och Göran Sjögrens (SD) yrkande om återremiss.

Kommunfullmäktige

Ordföranden frågar om kommunfullmäktige avser att avgöra ärendet idag.
Ordföranden frågar om kommunfullmäktige avser att återremittera ärendet.
Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutat att avgöra ärendet idag.

Votering

Votering begärs och genomförs.

Ordföranden ställer följande propositionsordning: ja för att ärendet ska avgöras idag och nej för återremiss.

Med 23 ja-röster mot 19 nej-röster och en tom stol finner ordföranden att kommunfullmäktige beslutat att återremittera ärendet. Hur de enskilda ledamöterna röstat framgår av voteringskolumnen på sidan 2.

Bakgrund

Samhällsnämnden har föreslagit att kommunfullmäktige ska besluta anta nya taxor och avgifter för det i ärendet gällande verksamhetsområdet. Nya prisuppgifter har räknats fram utifrån det justerade prisbasbeloppet för 2025 som regeringen beslutat om i september 2024. Avgifterna ska täcka både handläggning och tillsyn på de aktuella områdena.

Det ankommer på kommunfullmäktige att besluta om taxor och avgifter.

Socialt perspektiv

Det är viktigt att kommunens taxor och avgifter hålls uppdaterade, dels för att de som använder tjänsterna inte ska drabbas av plötsliga höjningar, dels för att de ska bidra till kommunens ekonomi på ett ändamålsenligt sätt.

Ekologiskt perspektiv

Ärendet har ingen påverkan på natur eller miljö.

Ekonomiskt och juridiskt perspektiv

Kommunerna har enligt 2 kap 5-6 §§ kommunallagen (2017:725) rätt att ta ut avgifter för tjänster de erhåller. Detta ska ske enligt självkostnadsprincipen. Området är detaljreglerat i olika verksamhetsspecifika lagar. Kommunfullmäktige har inte delegerat indexjusteringar till nämnden varmed beslut om gällande taxor och avgifter ska tas av fullmäktige.

Beslutsunderlag

Protokollsutdrag kommunstyrelsen 2024-11-26 § 183

Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-11-04

Protokollsutdrag samhällsnämnden 2024-10-24 § 141

Kommunfullmäktige

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Kommunstyrelseförvaltningen
Jeannette George, +46-611-348016
jeannette.george@harnosand.se

Kommunstyrelsen

Dialog utifrån uppsiktsplikt 2025

Förslag till beslut

Kommunstyrelseförvaltningen föreslår kommunstyrelsen besluta att lägga informationen om dialogen utifrån uppsiktsplikt 2025 till handlingarna.

Beskrivning av ärendet

Kommunstyrelsen beslutade 2025-01-21 att dialogerna gällande uppsiktsplikten i form av minnesanteckningar skulle redovisas i kommunstyrelsen i nästkommande möte, för kännedom. Dialogerna har genomförts mellan kommunstyrelsens presidium och socialnämnden, skolnämnden och arbetslivsnämndens presidier med särskilt fokus på respektive nämnds kostnadsutveckling.

Beslutsunderlag

Protokollsutdrag KS 2025-01-21 §10

Petra Werner
Kanslichef

Jeannette George
Kommunsekreterare

Bilagor

Minnesanteckningar 2025-01-27

Förstärkt uppsiktsplikt 2025-01-27

Arbetslivsnämnden

Deltagare:

Lars Liljedahl, Kommundirektör
Jonas Albonius, Tf. förvaltningschef
Anna Bostedt, chef Ekonomi och kommunledningsavdelningen
Petra Werner, chef Kanslienheten
Arbetslivsnämndens presidium: Monica Fällström, Ingemar Ljunggren,
Christina Ögrim.
Kommunstyrelsens presidium: Andreas Sjölander, Knapp Britta Thyr, Eva-
Clara Viklund

Arbetslivsnämnden

Utfallet för 2024 ännu inte helt klart. Dialogen utgick från vad man vet och planerar 2025 för att kontrollera kostnadsutvecklingen.

Många verksamheter inom arbete och integration har flyttats över från årsskiftet till andra verksamheter inom socialförvaltningens och skolförvaltningens ansvar.

Det som återstår att hantera 2025 och vad man idag vet är:

Driftsbidrag Restore – är inte klar över hur de ska hämta hem den kostnaden (2,0 mnkr.) I den politiska budgeten fanns medel tillskjutna för att täcka driftsbidraget.

Lärcentrum har beviljats bidrag om 550 tkr.

Personalkostnaderna för 2025 – allt är avhängigt av varsel och uppsägningstider, det är en pågående process med veckovisa förhandlingstider inbokade.

I princip är alla arenor flyttade utom Kretsloppsparken. Budget för beredskapsanställda under 2025 är 40 personer januari – mars, 36 personer april - juli, 28 personer augusti – december. Snittet för året är 34 till antalet.

Presidiet delgavs information om hur man hanterar budget efter nämnden avyttrats i juni 2025. Det kommer att genomföras en slutredovisning av ALN vid avyttrande tidpunkten, men man kan följa ALN budget i delåret, och helåret, som helhet utifrån redovisningsskäl. Eventuella underskott/överskott på verksamhetsnivå kommer att följa med i överföringen till nya verksamheter.

Förvaltningen fick en tilltagen ram utifrån att överföringar skulle ske under 2024 av verksamheter och hänsyn behövde tas till avslut av medarbetare i denna process.

Socialnämnden

Deltagare:

Lars Liljedahl, Kommundirektör

Anna Bostedt, Chef Ekonomi och kommunledningsavdelningen

Petra Werner, Chef Kanslienheten

Socialnämndens presidium: Krister McCarthy, Margareta Tjärnlund,

Elisabeth Strömqvist,

Kommunstyrelsens presidium: Andreas Sjölander, Knapp Britta Thyr, Eva-Clara Viklund

Utfallet för 2024 ännu inte helt klart. Dialogen utgick från vad man vet och planerar 2025 för att kontrollera kostnadsutvecklingen.

Tydligt trendbrott inom posten personalkostnader. Det har varit en lugn jul personalmässigt.

Beslut i nämnden: Biståndsbedömning – beslut om max 100 timmar (4,2 timmar per dag) beviljad insats, viktigt att inte vara för generösa i biståndsbesluten, utan fatta beslut som grundas i vad var och en har rätt till. Nämnden har fattat beslut om att utöka med en till korttidsenhet. Man behöver hitta en balans mellan eget boende, hemtjänst, korttidsboende samt stadigvarande boendeplats.

En öppen dialog fördes av socialnämndens presidium om känslan av att det saknas något i mellanrummet mellan att bo hemma och ett stadigvarande boende. Kan trygghetsboende vara en lösning – att biståndsbeslut fattas om det? Hur lösa en mycket dyrare boendekostnad med de hyror som idag finns på trygghetsboende? Ska kommunen bekosta det i någon form?

”På rätt plats i rätt tid” lyftes fram som en del av projektet ”Ett hälsosammare och friskare Härnösand” som ska vara ett stöd för att lösa boendeformen utifrån de faktiska behoven hos de enskilda invånarna som fått en förändring i sin livssituation.

Förvaltningen har arbetat och fortsätter arbetet med schemaläggning för att minska sina kostnader. Behöver eventuellt se över organiseringen av verksamheter/personal.

Presidiet lyfter att det är viktigt att arbeta med sjukfrånvaron exempelvis i formen av omtankesamtal.

Skolnämnden

Skolnämnden

Deltagare:

Lars Liljedahl, Kommundirektör

Marie Blomberg, Skolchef

Anna Bostedt, Chef Ekonomi och kommunledningsavdelningen

Petra Werner, Chef Kansliheten

Skolnämndens presidium: Nina Skyttberg, Karin Andersson, May Andersson.

Kommunstyrelsens presidium: Andreas Sjölander, Knapp Britta Thyr, Eva-Clara Viklund

Siffror visar på 1,2 mnkr lägre personalkostnader i januari 2025 i relation till personalkostnaderna i januari 2025.

Det pågår idag arbetsstugor inom skolförvaltningen tillsammans med HR. Omställningsarbetet har pågått i flera år. I dagsläget ritas man upp den nuvarande organisationen och ser över hur den ska se ut framåt.

Elev – och barnantalet minskar i år och nästkommande år. Det innebär att man behöver anpassa organisationen till antalet barn/unga. Detsamma gäller för i princip alla kommuner.

Gymnasiet kommer att hantera omställningen genom pensionsavgångar. Idag är man inte klar över förskolans situation och framtida organisation.

I den omställning som ska ske är det förbokade förhandlingstider inbokade för att hålla tempo. Orren och Geresta förskola ska läggas ned. En del kan lösas genom pensionsavgångar. En komprimerad organisation ska upp till skolnämnden för beslut i april 2025.

En problematik för skolförvaltningens chefer har varit att hantera och förhandla budget på helår och parallellt förhandla tjänster per läsår.

Siffror visar på höga sjuktal inom förskolan. Förvaltningen har sett över arbetsmiljön för den verksamheten och avser att sätta in insatser för att minska sjuktalen.

Budget 2025 för skolnämnden inte beslutad ännu, men underlaget var inte färdigt för beslut innan årsskiftet.

Kommunstyrelsen

§ 10

Dnr 2025-000027 1.1.2.0

Dialog utifrån uppsiktsplikt 2025

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att dialoger ska genomföras mellan kommunstyrelsens presidium och socialnämnden, skolnämnden och arbetslivsnämndens presidier under 2025 med särskilt fokus på respektive nämnds kostnadsutveckling, samt

att återrapportering ska ske till kommunstyrelsen.

Yttranden

I ärendet yttrar sig Andreas Sjölander (S), Ida Skogström (M) och Christina Lindberg (C).

Bakgrund

Under år 2024 beslutade kommunstyrelsen om fördjupad uppsiktsplikt. Den genomfördes genom dialoger med skolnämndens och socialnämndens respektive presidium. Dialogerna delgavs kommunstyrelsen i form av minnesanteckningar nästkommande möte, för kännedom.

Kommunstyrelsen fattade flertalet beslut som rörde kostnadsnivån i nämnderna, exempelvis: Beslut om återrapportering av nämndernas beslut och bedömning för en budget i balans samt att kommunfullmäktige skulle besluta att godkänna att kommunen och nämnderna fick gå med underskott år 2024.

Utöver dessa beslut uppdrog kommunstyrelsen till kommundirektören att säkerställa att arbetet prioriteras i tillräcklig omfattning.

Ett sista möte i den fördjupade uppsiktsplikten sker den 27 januari och involverar även arbetslivsnämnden. Därefter föreslås dialoger genomföras för att följa kostnadsutvecklingen i sagda nämnder för att med det utöva uppsikt och fatta beslut om behovet uppstår, i ett tidigt skede om förstärkt uppsiktsplikt och formerna för densamma. Dialogerna bör även fortsättningsvis dokumenteras och komma kommunstyrelsen till del.

Beslutsunderlag

Kommunstyrelsens ordförandes förslag, 2025-01-14

Kommunstyrelsen

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Kommunstyrelseförvaltningen

Petra Werner, +46-611-348530

petra.werner@harnosand.se

Kommunstyrelsen

Uppföljande frågor om samhällsviktig verksamhet vid samhällsstörning och IT-säkerhet under 2023

Förslag till beslut

Kommunstyrelseförvaltningen föreslår kommunstyrelsen besluta

att anta besvarandet av Revisionens uppföljande frågor av IT -säkerhet och samhällsviktig verksamhet, som sitt eget, samt

att besvarandet överlämnas till Revisionen.

Beskrivning av ärendet

Under år 2023 genomförde Revisionen en granskning av kommunens IT-säkerhet samt en granskning av samhällsviktig verksamhet vid samhällsstörning. Rapporterna innehöll ett antal rekommendationer. Uppföljande granskningar av densamma har genomförts vid flertalet tillfällen.

Frågorna ska ses som en uppföljande granskning som utgår från den granskning som besvarades i ett yttrande av kommunstyrelsen gällande IT-säkerhet 2023-02-07 som åtföljdes 2023-09-05 av en uppföljning av åtgärder. Begäran om besvarande av frågor inkom även 2024-04-19. Frågorna att besvara skriftlig i detta ärende är en uppföljning av yttrandets svar på planerade åtgärder i den uppföljande granskningen och kommunstyrelsens yttrande 2024-05-02.

Frågor om samhällsviktig verksamhets vid samhällsstörning utgår från en granskning av området som kommunstyrelsen besvarade i sitt yttrande 2023-01-18. Frågorna att besvara skriftlig i detta ärende är en uppföljning av yttrandets svar på planerade åtgärder 2024-05-02.

Kommunstyrelsen besvarar Revisionens frågor utifrån kommunstyrelsens ansvar och ansvarsområden. Respektive nämnd och förvaltning ansvarar själva för resurstilldelning och för att säkra kompetensen inom de egna verksamheterna. Kommunstyrelsen samordnar och stödjer övriga verksamheter inom exempelvis metodstöd, analysstöd och strukturer samt utbildningsinsatser som erbjuds förtroendevalda och medarbetare.

Datum
2024-09-23Dnr
KS/2024-000178**Bedömning**

Beslutet om besvarande av Revisionens frågor innebär att kommunstyrelsen bidrar till Revisionens uppdrag att granska den kommunala verksamheten. Beskriv för- och nackdelar med beslutet samt eventuella konsekvenser om beslut inte fattas.

Beslutsunderlag

Protokollsutdrag KS 2024-05-02 §72

Protokollsutdrag KS 2023-09-05 § 133

Protokollsutdrag KS 2023-02-07 § 32

Protokollsutdrag KS 2023-01-18 § 16

Lars Liljedahl
KommundirektörPetra Werner
Chef Kanslienheten**Bilagor**

Uppföljande frågor om samhällsviktig verksamhet vid samhällsstörning och IT-säkerhet under 2023

Revisionens rekommendationer 2022-03-08 – Granskning IT-säkerhet	Kommunstyrelsens yttrande av granskning av IT-säkerhet 2023	Uppföljande granskning av IT-säkerhet – Yttrande kommunstyrelsen 2024-05-02
<p>Aktualisera Riktlinjer för informationssäkerhet och samtidigt göra en bedömning om det finns behov av revidering.</p>	<p>Ett arbete bedrivs för att ta fram ny policy för informationssäkerhet samt nya riktlinjer för informationsförvaltning och informationssäkerhet vars planering är att bli ett underlag för beslut under hösten 2023.</p>	<p>Ny policy för informationssäkerhet och personuppgiftsbehandling (KF 2023-000480) beslutades i KF den 11 november 2023.</p> <p>Ny riktlinje för informationssäkerhet och personuppgiftsbehandling (KS 2024-022) beslutades i KS den 27 februari 2024.</p>
<p>Utvärdera om nuvarande resursfördelning för informationssäkerhetsarbetet inklusive IT-säkerhetsåtgärder är tillräcklig i förhållande till behov och risker.</p>	<p>I planeringen ingår att säkerställa tillgång till kompetens, informationsförvaltare, samt riktade anslag med fokus på IT-säkerhet</p>	<p>Inom kommunstyrelsens verksamhetsområden finns idag tillgång till kompetens och informationsförvaltare. Ansvar för att tillse att resurser finns inom nämnderna i informationssäkerhetsområdet åligger respektive nämnd. Det finns nu avsatta budgetmedel både inom drift och investeringsbudgeten 2024 inom kommunstyrelsens budgetram avsedda IT-säkerhet för att stärka förmågan att upptäcka, spåra och åtgärda angrepp.</p>
<p>Etablera en samlad uppföljning av informationssäkerhetsarbetet i enlighet med beslutade riktlinjer. Detta för att säkerställa en efterlevnad av styrande dokument och att väsentliga aktiviteter som riskbedömning och informationsklassning kan utgöra underlag för tekniska åtgärder som står i relation till skyddsvärdet.</p>	<p>Ett kommunövergripande arbete med en så kallad informationsförvaltningsplan pågår där förvaltningarnas informationsbestånd redovisas. I samband med inventering och redovisning av information genomförs bland annat en analys av förekomst av personuppgifter, lagstiftad sekretess och informationssäkerhetsklassning Kommunen använder vartannat år sig av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) informationssäkerhetskontroll. Det är en del av MSB:s metodstöd för informations- och</p>	<p>Inventering av informationsbestånd pågår inom kommunstyrelsens ansvarsområden. Analys av förekomst av personuppgifter, lagstiftad sekretess och informationssäkerhetsklassning pågår inom kommunstyrelsens verksamhetsansvar. I kommunstyrelsens ansvar ingår att samordna och stödja andra nämnders verksamheter, att stå för analysmodell och struktur samt bistå i det konkreta arbetet vilket uppfylls.</p>

	<p>IT-säkerhetsarbete. Resultaten från kontrollen redovisas till MSB och årligen till kommunledningen.</p> <p>Kommunledningen har etablerat en årlig genomgång av nuläget i sitt årshjul för att möjliggöra att eventuella säkerhetsåtgärder kommer med i arbetet med planering och budget.</p>	<p>Informationsklassning är påbörjad och är ett gediget arbete som genomförs i hela kommunen. Kommunstyrelsen stödjer övriga nämnders verksamheter i metod och struktur för arbetet.</p> <p>En samlad uppföljning sker vartannat år och återredovisas till kommunledningen samt KS.</p>
<p>Etablera utbildningsinsatser inom informationssäkerhet, som inkluderar IT-säkerhet, för medarbetare och förtroendevalda som är återkommande och kan följas upp över tid.</p>	<p>Förtroendevalda har information om IT-säkerhet på deras lpad.</p> <p>Kommunens personal har tillgång till informationssäkerhet via kommunens intranät.</p> <p>Målgruppsinriktade utbildningar med uppföljningsmöjligheter skjuts fram till 2024 då tekniska förutsättningar är på plats för detta.</p>	<p>Utbildningsmaterial kommer att finnas tillgänglig för förtroendevalda 2024.</p> <p>Kommunens personal har tillgång till utbildningsmaterial via utbildningsportal.</p> <p>Målgruppsinriktade utbildningar finns på plats och är uppföljningsbara för chefer</p>
<p>Etablera incidenthanteringsrutiner med tydliggjorda eskaleringsvägar för att i tid ha förutsättningar att upptäcka och agera på incidenter. Samt etablera en logg och uppföljning av inträffade incidenter</p>	<p>IT-avdelningen arbetar med att utvärdera föreslagen ny lösning för att förbättra upptäckts/åtgärds/Spårningsförmåga.</p> <p>IT inväntar budgetbeslut för införskaffning och implementering</p>	<p>En cybersäkerhetsövning har genomförts vid IT-avdelningen den 2023-10-11 och en uppföljning gjordes tillsammans med krisledningen 2023-10-23.</p> <p>Syftet med övningen var att träna incidenthantering och eskaleringsvägar. Upphandling pågår för system som ökar upptäckts/åtgärds/Spårningsförmåga.</p>

<p>Revisionens rekommendationer 2022 – Granskning av samhällsviktig verksamhet vid samhällsstörning</p>	<p>Kommunstyrelsens yttrande 2023 - Granskning av samhällsviktig verksamhet vid samhällsstörning</p>	<p>Uppföljande Granskning av samhällsviktig verksamhet vid samhällsstörning – Yttrande kommunstyrelsen 2024-05-02</p>
<p>Genomför en översyn av reglementen ur ett krisberedskapsperspektiv</p>	<p>Enheten för civil beredskap har gjort en genomgång av Gemensamt reglemente för kommunstyrelsen och nämnder i Härnösands kommun ur ett krisberedskapsperspektiv.</p> <p>I 1 kap. §30 står ”Styrelse/nämnds huvuduppgift är att besluta i</p>	<p>En översyn som gjordes innan förra svaret.</p> <p>Kommunfullmäktige beslutade under 2023 om Program för civil beredskap 2024-2027 som anger inriktningen för kommunens arbete med krisberedskap och civilt försvar.</p>

	<p>frågor som rör förvaltningen och i frågor som de enligt lag eller annan författning ska ansvara för samt besluta i de frågor som kommunfullmäktige delegerat till dem.”</p> <p>Om behov uppstår att begära eller lämna bistånd vid en extraordinär händelse kan detta hanteras av krisledningsnämnden i enlighet med kapitel 8 i reglementet. Styrning och ledning inom området civil beredskap hanteras därmed inom ramen för befintligt reglemente tillsammans med andra styrande dokument. Kommunfullmäktige kommer under 2023 besluta om ett nytt styrande dokument för kommunens arbete krisberedskap och civilt försvar.</p>	<p>Ytterligare en översyn och uppdatering av reglementen utifrån kommunens roll vid höjd beredskap pågår.</p>
Genomför en översyn av delegationsordning för kommunstyrelsen ur ett krisberedskapsperspektiv	<p>Enheten för civil beredskap har gjort en genomgång av Delegationsordning kommunstyrelsen 2019-2022 ur ett krisberedskapsperspektiv och ser inget behov av revideringar.</p>	<p>Ytterligare en översyn och uppdatering utifrån kommunens roll vid höjd beredskap pågår.</p>
Initiera en översyn av krisledningsplan	<p>Krisledningsplanen kommer ses över under 2023.</p>	<p>En översyn och revidering av krisledningsplanen gjordes under 2023 och en ny plan fastställdes av kommundirektören i januari 2024.</p>
Säkerställ att utbildning genomförs	<p>Kommunfullmäktige kommer under 2023 anta ett styrdokument för kommunens arbete med krisberedskap och civilt försvar. I det ska en inriktning för utbildning och övning anges. Den inriktningen ska sen förtydligas i en utbildnings- och övningsplan.</p>	<p>Kommunfullmäktige beslutade under 2023 om Program för civil beredskap 2024-2027 som anger inriktningen för kommunens arbete med krisberedskap och civilt försvar inklusive utbildning och övning.</p>
Säkerställ att rutiner finns i all samhällsviktig verksamhet för	<p>Kommunfullmäktige kommer under 2023 anta ett styrdokument för kommunens</p>	<p>Kommunfullmäktige beslutade under 2023 om Program för civil beredskap 2024-2027 som</p>

att hantera ett avbrott ur ett kort och långt tidsperspektiv	arbete med krisberedskap och civilt försvar. I det ska en inriktning för kontinuitetsplanering anges. Nu gällande inriktning är att alla samhällsviktiga verksamheter som kommunen bedriver ska ha en planering som säkerställer att verksamheten kan upprätthållas på en acceptabel nivå oavsett vilka störningar som inträffar.	anger inriktningen för kommunens arbete med kontinuitetsplanering.
Säkerställ att uppföljning av krisberedskapsarbetet sker under varje mandatperiod av kommunstyrelsen	Kommunfullmäktige kommer under 2023 anta ett styrdokument för kommunens arbete med krisberedskap och civilt försvar. I det ska det framgå hur arbetet ska följas upp. I dagsläget ansvarar kommunstyrelsen för uppföljning av arbetet med krisberedskap och civilt försvar. En uppföljning av den gångna mandatperiodens arbete utifrån inriktningen från kommunfullmäktige kommer att göras under 2023.	Kommunfullmäktige beslutade under 2023 om Program för civil beredskap 2024-2027 som anger inriktningen för hur arbetet med civil beredskap ska följas upp.
Tillse att övnings och utbildningsplan säkerställs	Kommunfullmäktige kommer under 2023 anta ett styrdokument för kommunens arbete med krisberedskap och civilt försvar. I det ska en inriktning för utbildning och övning anges. Den inriktningen ska sen förtydligas i en utbildnings- och övningsplan.	Kommunfullmäktige beslutade under 2023 om Program för civil beredskap 2024-2027 som innehåller en utbildnings- och övningsplan.

Utöver granskningen som omfattar vilka åtgärder som vidtagits önskar Revisionen svar på hur kommunstyrelsen har följt upp att vidtagna åtgärder har genomförts och fått effekt. Avseende Revisionsfrågan som rör samhällsviktig verksamhet vid samhällsstörning så finns rutiner för återkommande datumsatta avstämningar inom området med KS Presidium. Utöver det genomfördes en genomgång av status för utgående program för krisberedskap och civilt försvar för KSAU den 17 oktober 2023. Effekter som ses är att styrande dokument har aktualiserats och att rutiner/plan för utbildning och uppföljning sker enligt årshjul, vilket ger ökad kunskap hos organisationen och förtroendevalda.

Avseende Revisionsfrågan kring IT-säkerhet ingår uppföljningen i kommunledningens årshjul. Kommunstyrelsen tar även del av denna uppföljning. Effekterna av vidtagna åtgärder bedöms vara att kunskapen hos medarbetare har ökat genom utbildningsinsatser, policy och riktlinjer.

Arbetet med att identifiera objektsägare och klassa informationen samt att struktur och metod är känd för funktioner med uppdrag att genomföra har fått effekten att arbetet går framåt.

Uppföljande granskning av IT-säkerhet och samhällsviktig verksamhet - Revisionsfrågor	Status 2024-12-31 Kommunstyrelsen
<p>Är er bedömning att resursfördelningen numera är tillräckligt för informationssäkerhetsarbetet inklusive IT-säkerhetsåtgärder i förhållande till behov och risker?</p>	<p>Inom kommunstyrelsens verksamheter finns idag en informationssäkerhetssamordnare, en informationsförvaltare på deltid som arbetar tillsammans med Arkivarie med informationssäkerhet/förvaltning. Beroende på ambition och prioriteringar är det oklart om resursfördelningen anses vara tillräcklig inför 2025. Resurstilldelning i form av 1,0 utökad tjänst till IT har skett.</p>
<p>Avseende vår rekommendation att etablera en samlad uppföljning av informationssäkerhetsarbetet i enlighet med beslutade riktlinjer har ni svarat att det pågår ett antal åtgärder, bl a inventering av informationsbestånd och olika former av analyser. När beräknas det arbetet vara slutfört och gå över i en mer förvaltningsfas (eftersom arbetet sannolikt aldrig blir helt klart)? Vad är er bedömning om statusen för övriga nämnder i det arbetet? Av det senaste svaret från 2024-05-02 framgår att ni gör en samlad uppföljning vartannat år. När gjordes den uppföljningen senast och vad är er bedömning av resultatet?</p>	<p>Gällande Kommunstyrelseförvaltningens arbete är inventering av informationsbeståndet i stort sett klar. Arbetet pågår gällande redovisning av personuppgifter, ev. lagstiftad sekretess och informationssäkerhetsklassning i informationsförvaltningsplanen.</p> <p>Detta innebär att en övergång till en förvaltningsfas ännu inte är uppnådd. I dagsläget är det svårt att ange när det är klart, då det är som Revisonen själv påpekar, ett arbete som sannolikt aldrig blir helt klart. För övriga nämnders status hänvisas till respektive nämnd att besvara.</p> <p>Senast en samlad uppföljning av informationssäkerhetsarbetet genomfördes var 2023 och bedömning görs kommunövergripande och blir ett genomsnitt för kommunen. Generellt var den samlade bedömningen 2023 att kommunens mognadsnivå inte är i nivå med vad som krävs för att fullt ut möta de lagkrav som ställs.</p>
<p>Enligt svaret från 2024-05-02 ska utbildningsmaterial finnas tillgängligt för förtroendevalda under år 2024. Vi som revisorer har ännu inte fått tagit del av någon sådan utbildning – har övriga förtroendevalda fått det? I övrigt framgår att kommunens personal har tillgång till utbildningsmaterial. Vi tar gärna del av förteckning över utbildningarna och kort beskrivning av innehåll samt beräknad tidsåtgång för respektive utbildning. Vi önskar också få uppgift om hur stor andel av personalen som genomfört respektive utbildning (i förhållande till hur många som borde genomföra den utifrån utbildningens relevans).</p>	<p>Enligt Utbildningsplan för förtroendevalda ingår utbildning i informationssäkerhet. Under 2024 har beslut fattats om att inte erbjuda utbildning vid fasta tillfällen då anmälningar och intresse för obligatoriska utbildningar var låg från förtroendevalda. Istället har erbjudande gått ut till respektive ordförande i varje nämnd och under 2024 har ingen nämnd bokat in utbildning i informationssäkerhet. Skolförvaltningens ledningsgrupp har bokat in och genomfört utbildning. Erbjudandet i sin helhet har tyvärr inte nått Revisonen ännu, vilket åtgärdas snarast.</p> <p>Det finns online utbildningar tillgängliga i en utbildningsplattform på intranätet för medarbetare och chefer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dataskydd GDPR (20 min) • Dataskydd utökad GDPR (40 min) • Grundläggande Informationssäkerhetsutbildning (40 min) • Säkerhetsmedvetenhet(informationssäkerhet) (60 min) • Kort kurs säkerhetsmedvetenhet (45 min) <p>Sju chefer och 49 medarbetare har genomfört utbildningen "Säkerhetsmedvetenhet", i övriga</p>

	<p>utbildningsdelar saknas data om hur många som genomfört utbildningarna.</p> <p>Chefer bedöms vara prioriterade utifrån förväntan på att genomgå utbildningarna, men samtidigt är det svårt att besvara förväntan då det inte är obligatoriskt utan är tillitsbaserat och utgår från att de individer som ska gå utbildningen också är de som borde genomgå utbildningen. Bland övriga medarbetare finns nyckelroller som behöver fördjupad kunskap för att kunna utföra arbetsuppgifter på ett säkert sätt. Utbildning för anställda med ledningsansvar ska enligt lag vara tvingande under 2025. Dessa utbildningar finns ännu inte tillgängliga.</p>
<p>Av svaren framgår att ni avser att se över incidenthanteringsrutiner. Det framgår också att det pågår upphandling av ett system för att öka upptäckt/åtgärd/spårningsförmåga. Är det systemet nu upphandlat och implementerat? Om inte när beräknar ni att det är klart. Vår rekommendation omfattade även logg och uppföljning av incidenter. Är det något som det upphandlade systemet omfattar eller hur löser ni den frågan. Vad vi förstår har övning genomförts Vilka deltog? Hur ofta avser ni att genomföra övningar?</p>	<p>Det finns ett dokumenterat arbetssätt för incidenter och den nyrekryterade IT-säkerhetsspecialisten kommer att utveckla/förbättra rutinen framåt. Upphandlingen är slutförd och systemet är avropat. Systemet är installerat och håller på att implementeras. Prioritering av funktioner som stärker kommunens upptäckt/åtgärd/spårningsförmåga har genomförts. Systemet har stärkt arbetet med uppföljning av incident. När det gäller cybersäkerhetsövning genomfördes den oktober 2023 och organiserades av bland annat Länsstyrelsen. Deltog gjorde krisledningsstaben, samt funktioner från IT och funktioner från enheten civil beredskap. I dagsläget är ingen övning inplanerad.</p>

Uppföljande Granskning av samhällsviktig verksamhet vid samhällsstörning - Revisionsfrågor	Status 2024-12-31 Kommunstyrelsen
<p>Har samtliga styrdokument avseende krisberedskap inkl delegationsordning setts över? Enligt svaret från 2024-05-02 pågick ett visst arbete. Om det inte är klart – när beräknas det vara klart?</p>	<p>Samtliga styrdokument samt delegationsordning har setts över sedan KS yttrande 2023-01-03 gällande "Granskning av samhällsviktig verksamhet vid samhällsstörning"</p>
<p>Har utbildningar genomförts? I så fall vilka och vilka har deltagit. Hur avser ni fortsätta arbeta med utbildningar?</p>	<p>Ja, flera utbildningar har genomförts. Vi följer årligen upp utbildningsbehovet i samtliga förvaltningar i och i samband med övningar.</p> <p>Några exempel:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Samtliga nämnder har erbjudits utbildning i civil beredskap via kansliet. • Utbildat förvaltnings- och bolagsledning inom kommunkoncernen om ansvar inom civil beredskap. • Utbildat flera verksamheter inom samtliga förvaltningar i civil beredskap inklusive kontinuitetsplanering. • Utbildning i målgruppsanpassad kriskommunikation för Beredskap i kommunal hälso- och sjukvård och socialtjänst • Kontinuitetshantering för processledare och deltagare 2024 • Livsmedelsförsörjning under störda förhållanden december 2024

	<ul style="list-style-type: none"> • Totalförsvars dagar oktober 2024 • Stabschefsutbildning 2023 • Utbildat KSAU i civil beredskap • Utbildat KF i civil beredskap • Utbildat biblioteken i civil beredskap • Utbildning för TiB organisation i kommunikation via Rakel. • Utbildning för TiB organisation om civil beredskap. • Utbildningar för medborgare om civil beredskap (ex. genom intresseorganisationer och skolor.)
<p>Har ni säkerställt att det finns rutiner för att hantera avbrott ur ett kort och långt tidsperspektiv för all samhällsviktig verksamhet? Hur är er bedömning avseende sådan verksamhet som övriga nämnder ansvarar för?</p>	<p>Det finns ett uppdrag från fullmäktige i programmet för civil beredskap till samtliga nämnder att genomföra kontinuitetsplanering för samhällsviktig verksamhet. Arbetet pågår men har kommit olika långt i olika nämnders verksamheter.</p>
<p>När kommer krisberedskapsarbetet att följas upp för innevarande mandatperiod?</p>	<p>I enlighet med programmet för civil beredskap ansvarar kommunstyrelsen för uppföljningen. KS har gett i uppdrag till kommunstyrelseförvaltningen att årligen följa upp arbetet i kommunkoncernen. För närvarande avläggs rapport i oktober månad varje år.</p>
<p>Har utbildnings – och övningsplanen enligt Program för civil beredskap avseende 2024 genomförts?</p>	<p>Ja</p>

Kommunstyrelsen

§ 72

Dnr 2024-000178 1.1.1.2

Uppföljande frågor om samhällsviktig verksamhet vid samhällsstörning och IT-säkerhet under 2023

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att anta svaren på Revisionens frågor inom IT-säkerhet och samhällsviktig verksamhet som sitt eget, samt

att överlämna svaren till Revisionen.

Bakgrund

Revisionen inkom med en skrivelse daterad 2024-03-07 till kommunstyrelsen med en begäran om skriftligt svar. Bakgrunden till begäran är att Revisionen vid sitt besök i kommunstyrelsen ställde frågor rörande IT-säkerhet och samhällsviktig verksamhet vid samhällsstörning, dessa frågor önskar nu Revisionen skriftliga svar på.

Frågorna ska ses som en uppföljande granskning som utgår från den granskning som besvarades i ett yttrande av kommunstyrelsen gällande IT-säkerhet 2023-02-07 som åtföljdes 2023-09-05 av en uppföljning av åtgärder. Frågorna att besvara skriftlig i detta ärende 2024-05-02 är en uppföljning av yttrandets svar på planerade åtgärder i den uppföljande granskningen 2023-09-05.

Frågor om samhällsviktig verksamhets vid samhällsstörning utgår från en granskning av området som kommunstyrelsen besvarade i sitt yttrande 2023-01-18. Frågorna att besvara skriftlig i detta ärende 2024-05-02 är en uppföljning av yttrandets svar på planerade åtgärder.

Kommunstyrelsen besvarar Revisionens frågor utifrån kommunstyrelsens ansvar och ansvarsområden. Respektive nämnd och förvaltning ansvarar själva för resurstilldelning och för att säkra kompetensen inom de egna verksamheterna. Kommunstyrelsen samordnar och stödjer övriga verksamheter inom exempelvis metodstöd, analysstöd och strukturer samt utbildningsinsatser som erbjuds förtroendevalda och medarbetare.

Socialt perspektiv

Beslutet bedöms inte påverka perspektivet.

Ekologiskt perspektiv

Kommunstyrelsen

Beslutet bedöms inte påverka perspektivet.

Ekonomiskt och juridiskt perspektiv

I ett juridiskt perspektiv innebär beslutet om besvarande av Revisionens frågor att kommunstyrelsen bidrar till Revisionens uppdrag att granska den kommunala verksamheten.

Beslutsunderlag

Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-04-19

Protokollsutdrag KS 023-02-07 § 32

Protokollsutdrag KS 2023-09-05 § 133

Protokollsutdrag KS 2023-01-18 § 16.

Kommunstyrelsen

§ 133

Dnr 2022-000314 1.2.3.3

Granskning - IT-Säkerhet - Återrapportering

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att godkänna återrapporteringen gällande genomförda och planerade åtgärder kopplat till – Granskning av IT-säkerhet.

Bakgrund

I bifogad rapport redovisas kommundirektörens uppdrag att redovisa genomförda och planerade åtgärder tom september 2023.

Redovisningen utgår ifrån Revisionens granskning av IT-säkerhet samt kommunstyrelsens yttrande av densamma 2023-02-07 § 32.

Då revisionen utöver IT-säkerhet även ställt frågor rörande informationssäkerhet besvaras delar av denna rapport dels av kommunens informationssäkerhetssamordnare samt kommunens IT-drift chef.

Genomförda och planerade åtgärder redovisas under respektive rekommendation under rubriken Revisionens rekommendationer och kommunens synpunkter.

Socialt perspektiv

Ärendet har ingen påverkan på socialt perspektiv.

Ekologiskt perspektiv

Ärendet har ingen påverkan på ekologiskt perspektiv.

Ekonomiskt och juridiskt perspektiv

Ärendet har ingen påverkan på ekonomiskt och juridiskt perspektiv.

Beslutsunderlag

Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2023-08-14

Rapport gällande genomförda och planerade åtgärder kopplat till – Granskning av IT-säkerhet

Protokollsutdrag kommunstyrelsen 2023-02-07 § 32

Yttrande granskning IT-säkerhet

Kommunstyrelsen

§ 32

Dnr 2022-000314 1.2.3.3

Granskning - IT-Säkerhet

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att anta Yttrande – Granskning av IT-säkerhet som sitt eget,

att översända yttrandet till revisionen samt

att uppdra till kommundirektören att senast i september 2023 återrapportera genomförda och planerade åtgärder utifrån Revisionens granskning av IT-säkerhet.

Yttranden

I ärendet yttrar sig Andreas Sjölander (S).

Yrkanden

Andreas Sjölander (S) yrkar på följande tilläggsattsats:

att uppdra till kommundirektören att senast i september 2023 återrapportera genomförda och planerade åtgärder utifrån Revisionens granskning av IT-säkerhet.

Propositionsordning

Ordföranden finner att det endast finns ett förslag till beslut, liggande förslag med Andreas Sjölanders (S) tilläggsförslag.

Ordföranden frågar om kommunstyrelsen avser besluta enligt liggande förslag med Andreas Sjölanders (S) tilläggsförslag.

Ordföranden finner att kommunstyrelsen har beslutat enligt liggande förslag med Andreas Sjölanders (S) tilläggsförslag.

Bakgrund

KPMG har på uppdrag av kommunens förtroendevalda revisorer genomfört en granskning av kommunens IT-säkerhet. Granskningen syftar till att bedöma om kommunstyrelsen säkerställer att kommunen har en tillräcklig styrning och intern kontroll för sin IT-säkerhet.

Revisionen önskar att kommunstyrelsen lämnar synpunkter på de slutsatser som finns redovisade i rapporten senast den 20 januari 2023. Av svaret bör

Kommunstyrelsen

det framgå vilka eventuella åtgärder som ska vidtas och när de beräknas vara genomförda.

Revisorernas bedömning

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsen till viss del säkerställer att kommunen har en tillräcklig styrning för IT-säkerheten.

Utifrån vår bedömning och slutsats rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- * Aktualisera Riktlinjer för informationssäkerhet och samtidigt göra en bedömning om det finns behov av revidering.
- * Utvärdera om nuvarande resursfördelning för informationssäkerhetsarbetet inklusive IT-säkerhetsåtgärder är tillräcklig i förhållande till behov och risker.
- * Etablera en samlad uppföljning av informationssäkerhetsarbetet i enlighet med beslutade riktlinjer. Detta för att säkerställa en efterlevnad av styrande dokument och att väsentliga aktiviteter som riskbedömning och informationsklassning kan utgöra underlag för tekniska åtgärder som står i relation till skyddsvärdet.
- * Etablera utbildningsinsatser inom informationssäkerhet, som inkluderar IT-säkerhet, för medarbetare och förtroendevalda som är återkommande och kan följas upp över tid.
- * Etablera incidenthanteringsrutiner med tydliggjorda eskaleringsvägar för att i tid ha förutsättningar att upptäcka och agera på incidenter. Samt etablera en logg och uppföljning av inträffade incidenter.

Kommunstyrelsens synpunkter och svar på rekommendationerna besvaras i bifogad bilaga 1, Yttrande – Granskning av IT-säkerhet.

Socialt perspektiv

Beslutet om att anta Yttrande – Granskning av IT-säkerhet antas inte påverka det sociala perspektivet negativt.

Ekologiskt perspektiv

Beslutet om att anta Yttrande – Granskning av IT-säkerhet antas inte påverka det ekologiska perspektivet negativt.

Ekonomiskt och juridiskt perspektiv

Beslutet om att anta Yttrande – Granskning av IT-säkerhet antas kunna påverka det ekonomiska i form av ökade kostnader och det juridiska perspektivet positivt genom att det systematiska kvalitetsarbetet förbättras.

Kommunstyrelsen

Beslutsunderlag

Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2023-01-12
Yttrande – Granskning av IT-säkerhet
Revisionsrapport Granskning av IT-säkerhet, 2022-11-02

Kommunstyrelsen

§ 16

Dnr 2022-000137 1.2.3.3

Granskning av samhällsviktig verksamhet vid samhällsstörning

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att anta kommunstyrelseförvaltningens yttrande angående revisionsrapporten ”Granskning av samhällsviktig verksamhet vid samhällsstörning” som sitt eget, samt

att översända yttrandet i sin helhet till revisionen

Bakgrund

KPMG har av Härnösands kommuns revisorer fått i uppdrag att översiktligt granska kommunens beredskap i form av alternativa rutiner för händelser när tekniska lösningar inte fungerar. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2022.

Syftet med granskningen är att bedöma om kommunen har ändamålsenliga riktlinjer och rutiner för att kunna upprätthålla samhällsviktiga verksamheter vid störningar på elnät, IT-system och telefoni över tid.

Revisionskriterier för bedömningsgrund:

- Kommunallagen 6 kap. 6 §
- Tillämpbara interna regelverk, policys och beslut
- Lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap med tillhörande förordning
- MSBFS 2015:5 föreskrifter och allmänna råd om kommuners risk- och sårbarhetsanalyser

Följande rekommendationer har lämnats i rapporten.

- genomföra en översyn av reglementen ur ett krisberedskapsperspektiv
- genomföra en översyn av delegationsordning för kommunstyrelsen ur ett krisberedskapsperspektiv

Kommunstyrelsen

- initiera en översyn av krisledningsplan
- säkerställa att utbildning genomförs
- säkerställ att rutiner finns i all samhällsviktig verksamhet för att hantera ett avbrott ur ett kort och långt tidsperspektiv
- säkerställ att uppföljning av krisberedskapsarbetet sker under varje mandatperiod av kommunstyrelsen
- tillse att övnings och utbildningsplan säkerställs

Socialt perspektiv

Ingen påverkan

Ekologiskt perspektiv

Ingen påverkan

Ekonomiskt och juridiskt perspektiv

Yttrande över revisionsrapporten utgår från kommunstyrelsens avsikt att följa nämnda lagar, rekommendationer och praxis.

Beslutsunderlag

Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse, 2023-01-03

Yttrande - Granskning av samhällsviktig verksamhet vid samhällsstörning

Granskning av samhällsviktig verksamhet vid samhällsstörning

Härnösands kommuns revisorer

Till
Kommunstyrelsen

För kännedom:
Kommunfullmäktige

2024-03-07

Begäran om skriftligt svar

Undertecknade har inom revisionsgruppen ett särskilt ansvar för att följa kommunstyrelsens verksamhet. Den 27 februari 2024 besökte vi kommunstyrelsens sammanträde.

Inför mötet hade vi översänt följande frågor:

- **Granskning av samhällsviktig verksamhet vid samhällsstörning:** Vilka åtgärder har vidtagits av KS under år 2023 (Se Dnr 2022-000137 1.2.3.3)
- **Granskning av IT-säkerhet** Hur långt har KS kommit i sitt arbete med att förstärka IT-säkerheten under år 2023 (Se Dnr 2022-000314 1.2.3.3)

Eftersom något svar inte kunde lämnas vid sammanträdet önskar vi ett skriftligt svar på ovanstående frågor. Vi önskar även få skriftlig information om hur kommunstyrelsen har följt upp att vidtagna åtgärder har genomfört och fått effekt.

Svaret skickas senast den 6 maj 2024 till Lena Medin, KPMG (mailadress lana.medin@kpmg.se) för vidarebefordran till revisorerna.

För Härnösands kommuns revisorer

DocuSigned by:

2B512DE92A4D4A3...
Anders Gäfvert
Ordförande

DocuSigned by:

51064FD003874E5...
Larsa Nicklasson

Kommunstyrelseförvaltningen

Petra Werner, +46-611-348530

petra.werner@harnosand.se

Kommunstyrelsen

Revisionsfråga - Antalet anställda i ledningsarbete - chefer

Förslag till beslut

Kommunstyrelseförvaltningen föreslår kommunstyrelsen besluta

att anta svaret på revisionens frågor som sitt eget, samt

att översända kommunstyrelsens svar till revisionen

Beskrivning av ärendet

Revisionen har noterat enligt statistik från Kolada att antalet anställda i ledningsarbete i Härnösands kommun, har ökat kraftigt de senaste 10 åren.

Revisionen begär med det som grund, svar på frågan om varför det ökat och en bedömning om varför ökningen är högre än i jämförbara kommuner.

Revisionen önskar också ta del av en rapport från Arbetsmiljöverket som enligt uppgifter i en dialog ska ha bedömt att det skulle behövas fler chefer inom socialtjänstens område.

Kommunstyrelsens besvarande av revisionens frågeställningar framgår i bilagt yttrande.

Beslutsunderlag

Revisionens frågeställningar – Antalet anställda i ledningsarbete 2025-01-17

Petra Werner
Chef kanslienheten

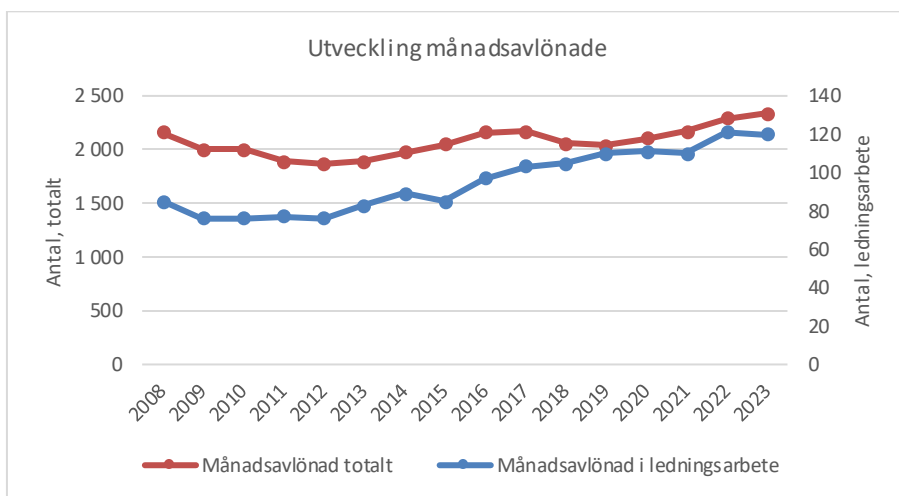
Bilagor

Bilaga 1 – Kommunstyrelsens yttrande – Antalet anställda i ledningsarbete

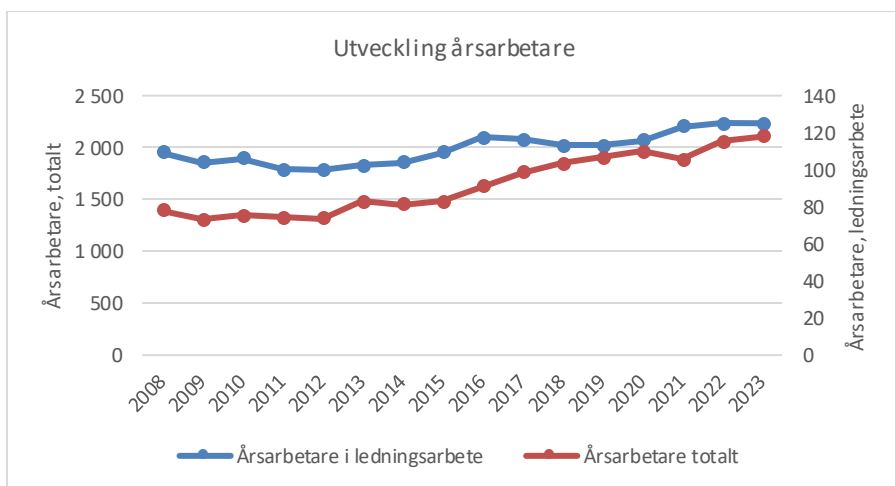
Kommunstyrelsens yttrande – Antalet anställda i ledningsarbete

Revisionens notering är riktigt att antalet månadsanställda i ledningsarbete ökat de senaste åren, även antalet årsarbetare i ledningsarbete har ökat. Det behöver dock ställas i relation till utvecklingen av det totala antalet anställda i kommunen för att ge en heltäckande bild över utvecklingen.

Utvecklingen av totalt antal månadsanställda och totalt antal årsarbetare i kommunen, har i likhet med antal i ledningsarbete, en ökande trend. Det är förväntat att utvecklingen av antal månadsavlönade och årsarbete i ledningsarbete följer utvecklingen av totalt antal anställda i kommunen för att säkerställa en bra verksamhet med god arbetsmiljö.

Figur 1 Kolada N00060, N00053

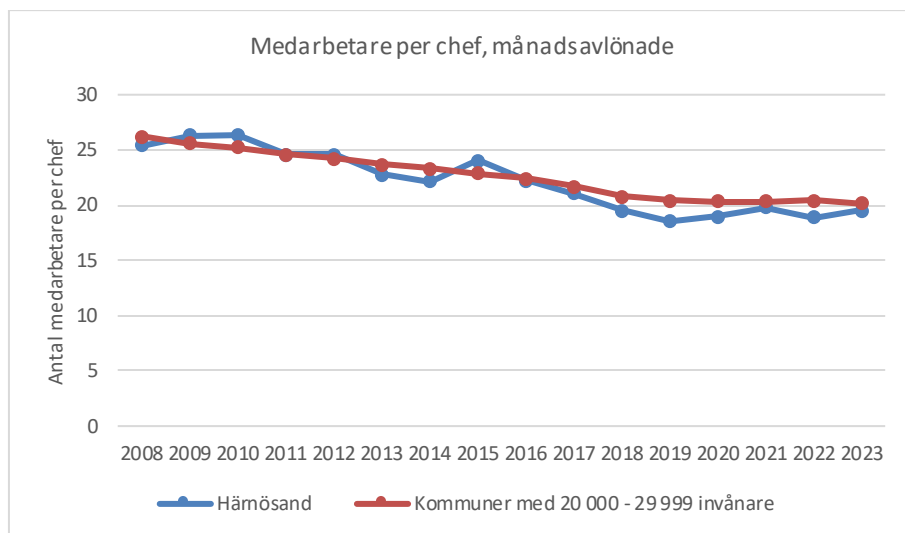

Figur 2 Kolada N00098, N00073

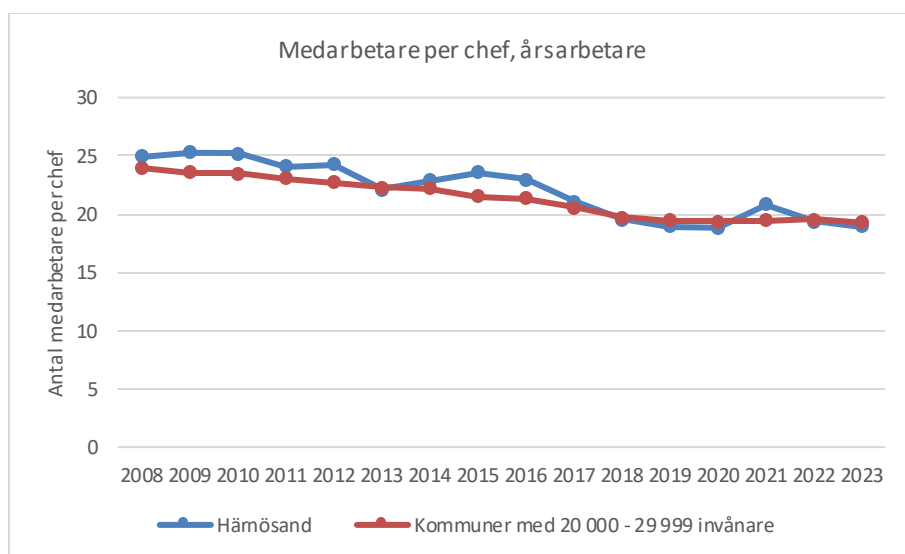
I diagrammen nedan syns utvecklingen av antal medarbetare per chef för både månadsavlönade och årsarbetare i jämförelse med utvecklingen för övriga kommuner med 20 000 – 29 999 invånare. Antalet medarbetare per chef i Härnösand följer samma trend som för övriga kommuner i kommungruppen.

Sedan 2017 så är antalet chefer något lägre i Härnösand jämfört med övriga kommuner när man ser till månadsavlönade, snittet för perioden 2017-2023 är 1,1 medarbetare lägre. Görs jämförelsen däremot

utifrån årsarbetare (faktisk arbetstid där frånvaro är borträknad) så ligger antalet medarbetare per chef på exakt samma nivå som för övriga kommuner i snitt för perioden 2017-2023.

Figur 3 Kolada N00053/N00060

Figur 4 Kolada N00098/N00073

Ser man till genomsnittligt antal anställda medarbetare per chef i kommunens lönesystemet så har det minskat med 0,7 medarbetare mellan 2022 och 2024.

Upplysningsvis notera att kommunen bytte lönesystem under 2021, vilket betyder att det finns en viss osäkerhet i hur likalydande redovisningen är för perioden innan 2021 och därefter.

Den av revisionen efterfrågade rapporten har inte identifierats och är därmed inte en del av underlaget.

Härnösands kommuns revisorer

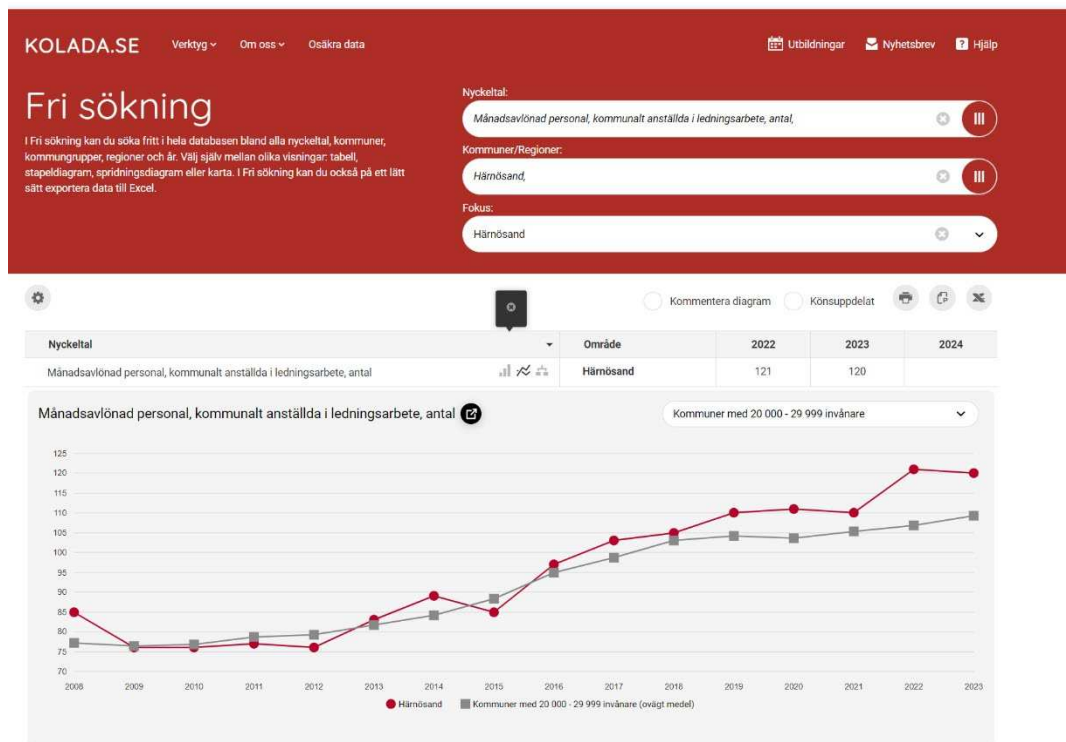
Till
Kommunstyrelsen

För kännedom:
Kommunfullmäktige

2025-01-09

Angående antal chefer

Revisionen noterar att enligt statistik från Kolada att antalet anställda i ledningsarbete i Härnösands kommun ökat kraftigt de senaste 10 åren. Ökningen har varit högre än jämförbara kommuner, se nedanstående.

Vi önskar en kommentar från kommunstyrelsen om varför antalet anställda i ledningsarbete ökat och en bedömning om varför ökningen är högre än i jämförbara kommuner.

Vid dialogen med kommunstyrelsen i december diskuterades antal chefer inom kommunen. Kommunstyrelsens ordförande hänvisade då till en rapport från Arbetsmiljöverket som enligt uppgift bedömt att det skulle behövas fler chefer inom socialtjänstens område. Vi skulle vilja ta del av Arbetsmiljöverkets rapport.

Vi skulle också vilja ta del av kommunstyrelsens kommentar till statistiken

Revisionen önskar att kommunstyrelsen lämnar svar på de slutsatser som finns redovisade i rapporten senast den 10 mars 2025. Av svaret bör det framgå vilka eventuella åtgärder som ska vidtas och när de beräknas vara genomförda.

Svaret skickas till Lena Medin, KPMG (mailadress lena.medin@kpmg.se) för vidarebefordran till revisorerna.

För Härnösands kommuns revisorer

Anders Gäfvert
Ordförande

Lillemor Andersson
Vice ordförande

Samuel Möller
2:e vice ordförande

PENNEO

Signaturerna i detta dokument är juridiskt bindande. Dokumentet är signerat genom Penneo™ för säker digital signering. Tecknarnas identitet har lagrats, och visas nedan.

"Med min signatur bekräftar jag innehållet och alla datum i detta dokumentet."

ANDERS GÄFVERT

Ordförande

Serienummer: d5f354f7f854a5[...]cbb97c417873f

IP: 90.231.xxx.xxx

2025-01-14 13:32:26 UTC

LILLEMOR ANDERSSON

Vice ordförande

Serienummer: 3cc6d575497e62[...]328db561f9d78

IP: 217.213.xxx.xxx

2025-01-14 20:17:04 UTC

SAMUEL MÖLLER

2:e vice ordförande

Serienummer: 86d3cee35d2a11[...]844f642812859

IP: 178.174.xxx.xxx

2025-01-16 18:27:41 UTC

Detta dokument är undertecknat digitalt via **Penneo.com**. De signerade uppgifternas integritet är validerad med hjälp av ett beräknat hashvärde för originaldokumentet. Alla kryptografiska bevis är inbäddade i denna PDF, vilket säkerställer både autenticitet och möjlighet till framtida validering.

Detta dokument är försett med ett kvalificerat elektroniskt sigill som innehåller ett certifikat och en tidsstämpel från en kvalificerad tillhandahållare av betrodda tjänster.

Så här verifierar du dokumentets äkthet:

När du öppnar dokumentet i Adobe Reader kan du se att det är certifierat av **Penneo A/S**. Detta bekräftar att dokumentets innehåll förblir oförändrat sedan tidpunkten för undertecknandet. Bevis för de enskilda undertecknarnas digitala signaturer bifogas dokumentet.

De kryptografiska bevisen kan kontrolleras med hjälp av Penneos validator, <https://penneo.com/validator>, eller andra validerings verktyg för digitala signaturer.